

UEFISCDI PUBLISHING HOUSE

STUDIU IMPACT

IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI DE MASTERAT DIDACTIC **2023**

IMPACTUL ASUPRA
POLITICII DE FORMARE
INITIALA A PERSONALULUI
DIDACTIC

Cezar Mihai Hâj (coordonator)

Autori (în ordine alfabetică): Ștefan-Marius Deaconu, Cristina Ramona Fiț, Valeriu Frunzaru, Irina Geantă, Ovidiu Ghiuță, Roland Olah, Mihai Păunescu

**Studiu de impact. Implementarea programului de masterat didactic.
Impactul asupra politicii de formare inițială a personalului didactic**

UE Fiscolti

Publishing House

București, 2023

Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

București, str. Mendeleev nr. 21-25, Sector 1, cod 010362

Telefon: +40 21 30 23 850; Fax: +40 21 31 15 992

E-mail: office@uefiscdi.ro

www.uefiscdi.ro

Responsabilitatea pentru conținutul materialului aparține autorilor.

Coordonator: Cezar-Mihai Hâj

Autori (în ordine alfabetică): Ștefan-Marius Deaconu, Cristina Ramona Fiț, Valeriu Frunzaru, Irina Geantă, Ovidiu Ghiuță, Roland Olah, Mihai Păunescu

Copyright 2023 – UEFISCDI Publishing House.

ISBN: 978-606-95687-0-5

Această operă este pusă la dispoziție sub Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-Fără Derivate 4.0 Internațional.

Detaliile pe larg privind exercitarea drepturilor licențiate pot fi parcurse aici: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.ro>.

Cuprins

CUPRINS	0
1. INTRODUCERE	2
1.1. CONTEXT.....	2
1.2. DESCRIEREA POLITICII PUBLICE	2
2. CADRUL METODOLOGIC GENERAL	6
2.1. REGISTRUL MATRICOL UNIC AL UNIVERSITĂȚILOR DIN ROMÂNIA (RMUR)	7
2.2. PLATFORMA NAȚIONALĂ DE COLECTARE A DATELOR STATISTICE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR (PLATFORMA ANS)	7
2.3. PLATFORMA SEI TITULARIZARE 2021	8
3. ÎNTREBĂRI DE CERCETARE	10
4. ANALIZĂ STATISTICĂ PRIVIND STUDENȚII ȘI ABSOLVENȚII PROGRAMELOR DE FORMARE PSIHOPEDAGOGICĂ DE NIVEL I ȘI II (2017/2018 – 2021/2022)	12
4.1. METODOLOGIE.....	12
4.1.1. <i>Limitele cercetării</i>	12
4.2. PROGRAME DE FORMARE PSIHOPEDAGOGICĂ NIVEL I ÎN PERIOADA 2017/2018 - 2021/2022	13
4.2.1. <i>Date generale privind studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I</i>	13
4.2.2. <i>Finanțarea programelor de formare psihopedagogică</i>	16
4.2.3. <i>Instituțiile de învățământ superior care derulează programe de pregătire psihopedagogică nivel I</i>	17
4.2.4. <i>Domeniul fundamental de știință și domeniul de studiu urmat în rândul studenților înscriși la programe de formare psihopedagogică</i>	18
4.3. PROGRAME DE FORMARE PSIHOPEDAGOGICĂ NIVEL II ÎN PERIOADA 2017/2018 - 2021/2022	20
4.3.1. <i>Finanțarea programelor de formare psihopedagogică</i>	22
4.3.2. <i>Instituții de învățământ superior care derulează programe de pregătire psihopedagogică de nivel II</i>	22
4.3.3. <i>Domeniul fundamental de știință și domeniul de studiu urmat</i>	23
4.4. ABSOLVENȚII PROGRAMELOR DE FORMARE DE NIVEL I ȘI II, ÎN PERIOADA 2017/2018 - 2020/2021	25
4.4.1. <i>Date generale privind absolvenții programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II</i>	25
4.4.2. <i>Instituții de învățământ superior care oferă programe de pregătire psihopedagogică de nivel I și II</i>	27
4.4.3. <i>Domeniul fundamental de știință și domeniul de studiu urmat</i>	28
4.5. PIERDERILE ÎNREGISTRATE ÎNTRE COHORTELE DE STUDENȚI ȘI MASTERANZI ÎNSCRIȘI LA PROGRAMELE DE FORMARE, ÎN PERIOADA 2017/2018 - 2021/2022	31
4.6. CONCLUZII.....	34
5. PARCURSUL DIDACTIC AL POPULAȚIEI DE STUDENȚI ÎNSCRIȘI ÎN CADRUL PROGRAMELOR DE MASTERAT DIDACTIC	37
5.1. METODOLOGIE.....	37
5.1. LIMITE ALE STUDIULUI	37
5.1.1. <i>Lipsa unor generații multiple</i>	37
5.1.2. <i>Calitatea raportării datelor în RMU</i>	37
5.1.3. <i>Numărul redus de studenți înscriși în cadrul programelor de masterat didactic</i>	38
5.2. ANALIZA DESCRIPTIVĂ A POPULAȚIEI DE STUDENȚI.....	38
5.2.1. <i>Analiza în funcție de variabile generale</i>	39
5.2.2. <i>Analiza în funcție de parcursul educațional preuniversitar</i>	45
5.2.3. <i>Analiza în funcție de tipul de masterat didactic urmat</i>	47
5.3. PARCURSUL ACADEMIC ȘI ABANDONUL UNIVERSITAR	52
5.3.1. <i>Rata de abandon</i>	52
5.3.2. <i>Caracteristici generale</i>	52
5.4. CONCLUZII.....	54
6. IMPACTUL ESTIMAT AL MASTERATULUI DIDACTIC ÎN PRIVINȚA PERFORMANȚELOR CANDIDAȚILOR LA TITULARIZARE. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI DE POLITICI PUBLICE	56

6.1.	OBIECTIVELE CERCETĂRII.....	56
6.2.	METODOLOGIE.....	56
6.3.	DATE DEMOGRAFICE CU PRIVIRE LA CANDIDAȚII LA EXAMENUL DE TITULARIZARE	57
6.4.	RATA DE SUCCES A CANDIDAȚILOR LA TITULARIZARE	60
6.5.	PRINCIPALII FURNIZORI DE FORMARE INIȚIALĂ PENTRU ACTUALII CANDIDAȚI LA TITULARIZARE	62
6.6.	FACTORI EXPLICATIVI AI SUCCESULUI LA EXAMENUL DE TITULARIZARE	64
6.7.	MODEL EXPLICATIV AL SUCCESULUI LA EXAMENUL DE TITULARIZARE	68
6.8.	STUDENȚI ȘI ABSOLVENȚI MASTER DIDACTIC	70
6.9.	APLICAREA MODELULUI PREDICTIV PE DATELE ABSOLVENȚILOR DE MASTERAT DIDACTIC	72
7.	ANALIZA CALITATIVĂ PRIVIND IMPACTUL PROGRAMELOR DE MASTERAT DIDACTIC	77
7.1.	METODA DE CULEGERE A DATELOR ȘI PERSOANELE INTERVIEWATE	77
7.2.	PREZENTAREA REZULTATELOR CERCETĂRII	79
7.2.1.	<i>ÎC1 Motivații pentru absolvirea Masteratului Didactic (MD)</i>	<i>79</i>
7.2.2.	<i>ÎC2 Care sunt motivațiile pentru organizarea MD?</i>	<i>81</i>
7.2.3.	<i>ÎC3. Care sunt beneficiile raportate la costuri pentru organizarea MD comparativ cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II?</i>	<i>83</i>
7.2.4.	<i>ÎC4 Care sunt avantajele și dezavantajele MD comparativ cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II?</i>	<i>85</i>
7.2.5.	<i>ÎC5. Care sunt opiniile privind planul de învățământ al masteratului didactic?</i>	<i>87</i>
7.2.6.	<i>ÎC6 Care este satisfacția studenților înmatriculați cu privire la masteratul didactic?</i>	<i>88</i>
7.2.7.	<i>ÎC7 Care sunt intențiile privind cariera profesională ale studenților și absolvenților MD?</i>	<i>90</i>
7.2.8.	<i>ÎC8. Care sunt recomandările pentru îmbunătățirea masteratului didactic?</i>	<i>93</i>
7.3.	CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PE BAZA CERCETĂRII CALITATIVE.....	99
9.	CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI DE POLITICI.....	101
10.	LISTA TABELOR	106
11.	LISTA FIGURILOR	109
12.	BIBLIOGRAFIE.....	111

1. Introducere

1.1. Context

Analiza de impact cu privire la implementarea programului de masterat didactic a fost realizată în cadrul proiectului „Start în carieră prin master didactic”, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) de Ministerul Educației în parteneriat cu Universitatea Politehnica din București, Universitatea din București, Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea din Craiova, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea de Vest din Timișoara și Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării. Proiectul a susținut desfășurarea primelor programe de masterat didactic la forma de învățământ cu frecvență, în opt universități. Această componentă a evaluării impactului masteratului didactic a fost realizată raportându-ne la sistemul actual de formare profesională inițială a cadrelor didactice.

Având în vedere faptul că programele de studii privind masteratele didactice au început în anul universitar 2020-2021, iar proiectul (în cadrul căruia se desfășoară prezenta analiză) s-a încheiat în luna iunie 2023, analiza impactului la nivelul sistemului de formare inițială a cadrelor didactice vizează parcursul academic a două generații de studenți (generația 2020-2021 și generația 2021-2022), precum și parcursul profesional a unei singure generații de absolvenți (generația 2020-2021). Având în vedere aceste particularități și limitări, abordarea metodologică urmărește o analiză ex-post completată cu elemente ale unei analize ex-ante.

1.2. Descrierea politicii publice

În conformitate cu legislația în vigoare anterioară adoptării legilor educației din 2023¹, sistemul de **formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul preuniversitar** se realiza printr-o formare teoretică de specialitate, finalizarea programului de masterat didactic sau finalizarea programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II, respectiv stagiul de practică cu o durată de un an școlar. Legea Educației Naționale nr. 1 din 2011 prevedea în forma inițială **obligativitatea absolvirii cursurilor unui masterat didactic cu durata de 2 ani pentru studenții și absolvenții din învățământul superior care optează pentru profesiunea didactică**. Cadrul normativ secundar pentru implementarea masteratului didactic a fost aplicat începând cu anul universitar 2020/2021².

Deși pentru aplicarea prevederilor Legii Educației Naționale a fost emis *Ordinul MECTS nr. 3841 din 26 aprilie 2012 pentru aprobarea condițiilor privind organizarea masterului didactic*³, acesta nu a fost integral implementat. Înscrierile la programele de formare psihopedagogic (nivelul II) trebuiau să înceteze începând din anul universitar 2015/2016, însă în urma modificărilor legislative succesive⁴ absolvirea unui program de masterat didactic pentru ocuparea unei funcții didactice în învățământul preuniversitar a devenit **opțională**⁵. Prin urmare, procesul actual de formare al cadrelor didactice se realizează prin certificarea competențelor

¹ Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023.

² Ordin MEC nr. 4524/2020 din 12 iunie 2020 privind înființarea și organizarea programelor universitare de master didactic, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/OMEC%204524_2020.pdf

³ Ordinul MECTS nr. 3841 din 26 aprilie 2012 pentru aprobarea condițiilor privind organizarea masterului didactic, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%203841-2012.pdf>

⁴ Ordonanță de Urgență nr.92 din 18 decembrie 2012 privind luarea unor măsuri în domeniul învățământului și cercetării, precum și în ceea ce privește plata sumelor prevăzute în hotărâri judecătorești devenite executorii în perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2013; Ordonanța de urgență nr. 49/2014 privind instituirea unor măsuri în domeniul educației, cercetării științifice și pentru modificarea unor acte normative.

⁵ Masterat didactic sau modul psihopedagogic (I+II): ce tip de formare inițială va crește calitatea în sistemul de învățământ din România?, https://www.presidency.ro/files/userfiles/Raport_audiere_public_Coalitia_pentru_Educatie.pdf

pentru profesia didactică. Acesta se desfășoară în cadrul universităților care prin **Departamentele pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD)** organizează activitatea didactică pe două niveluri:

- **Nivelul I (inițial)** accesibil persoanelor înscrise sau care au absolvit un program de studii universitare de licență care acordă absolvenților de studii universitare dreptul să ocupe posturi didactice în învățământul antepreșcolar, preșcolar, primar și gimnazial;
- **Nivelul II (de aprofundare)** accesibil persoanelor înscrise sau care au absolvit un program de studii universitare de masterat care acordă absolvenților de studii universitare dreptul să ocupe posturi didactice în învățământul preuniversitar, inclusiv la nivel liceal și postliceal.

Există însă diferențe de certificare între programele de formare psihopedagogică organizate în cadrul DPPD (sistemul actual de formare inițială) și masteratul didactic. Programele de formare psihopedagogică sunt complementare programelor de studii universitare de licență (180 de credite transferabile) și de masterat (120 de credite) și presupun acumularea a 30 de credite (nivelul I, inițial) sau 60 de credite⁶ (nivelul II, de aprofundare). Pe de altă parte, programul de studii universitare de masterat didactic presupune acumularea a 120 de credite. De asemenea, în urma susținerii și promovării examenului de finalizare (susținerea cu succes a disertației), absolvenților li se eliberează o diplomă de masterat însoțită de suplimentul de diplomă. Similar, în urma absolvirii unui program de formare psihopedagogică de nivel I sau II (în urma elaborării și susținerii unui portofoliu didactic), instituția de învățământ superior eliberează un certificat de absolvire al programului, însoțit de foaia matricolă. În cele din urmă, menționăm că absolvenții domeniului de licență Științele educației, specializările Pedagogie și Psihopedagogie specială se certifică pentru profesia didactică pe baza diplomei de licență cu condiția ca planul de învățământ al ciclului de licență să includă integral disciplinele din programul de formare psihopedagogică pentru obținerea certificatului de formare psihopedagogică de nivel I. Sistemul actual de formare inițială este unul dual, se bazează pe activități didactice complementare organizate de structuri academice diferite: pregătirea de specialitate (academică) este asigurată de către facultăți, în timp ce pregătirea didactică este asigurată de către DPPD.

Instituțiile de învățământ superior pot organiza programe de formare psihopedagogică la **forma de învățământ cu frecvență**, pe parcursul studiilor universitare de licență și de masterat (studentul desfășoară concomitent studiile), precum și **în regim postuniversitar** pentru ambele niveluri de certificare. Desfășurarea în paralel a studiilor este susținută inclusiv prin politicile ce vizează finanțarea programelor de formare, având în vedere că absolvenții care nu au urmat aceste programe pe parcursul studiilor universitare de licență sau de masterat le pot urma ulterior, dar **numai în regim cu taxă**⁷.

Încadrarea sau ocuparea unui post didactic în sistemul de învățământ preuniversitar se realizează în urma participării absolvenților la **concursul pentru ocuparea posturilor didactice din învățământul preuniversitar (concursul național de titularizare)**. Rezultatele obținute de către absolvenți relevă că rata de promovare a examenului de titularizare este sub 50% (cu excepția anului 2020) (Tabelul 1). Se poate observa că rata de promovare în anul 2021 se află într-o tendință descendentă, comparativ cu ultimii doi ani.

⁶ Se realizează prin cumularea celor 30 de credite obținute în urma absolvirii nivelului I.

⁷ Art. 6 alin. (3) din Ordinul MEN nr. 3.850 din 2 mai 2017 pentru aprobarea Metodologiei-cadru de organizare a programelor de formare psihopedagogică prin departamentele de specialitate din cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică.

Tabelul 1. Rata de promovare după contestații a concursului pentru ocuparea posturilor didactice din învățământul preuniversitar, sesiunile 2019, 2020, 2021.

	2019	2020	2021
Proporția notelor peste 7 din total note ⁸	48,37%	60,78%	46,71%
Proporția notelor între 5,00 și 7,00 din total note ⁹	34,30%	26,61%	35,02%
Proporția notelor sub 5 din total note	17,32%	12,60%	18,26%

Sursa: Mobilitatea personalului didactic din învățământul preuniversitar – Titularizare, https://www.edu.ro/sites/default/files/2021-08-03-Dosar%20de%20presa_note_finale_titularizare.pdf

Având în vedere că rata de promovare a examenului de titularizare se situează sub 50% sistemul de învățământ preuniversitar, în special unitățile de învățământ din mediul rural, se confruntă cu o lipsă acută de personal cu nivele adecvate de calificare. Acest deficit de resursă umană este accentuată cu precădere în cazul învățământului primar și învățământul secundar inferior (gimnazial) în domeniul TIC, al științelor, al limbilor străine și al artelor¹⁰. În continuare, *Monitorul educației și formării 2019* (p. 4) menționează că „formarea inițială a cadrelor didactice oferă foarte puțină pregătire și formare practică, în special în ceea ce privește tehnicile moderne de predare sau pedagogia favorabilă incluziunii”.

În acest context, în aportul „România Educată”¹¹ sau fost stabilite o serie de ținte și repere concrete, corelate cu angajamentele internaționale ale României, cu privire la **formarea și dezvoltarea competențelor cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, astfel:**

- Până în 2030, vor fi formate 15.000 de cadre didactice din învățământul primar și 40.000 din învățământul gimnazial pentru aplicarea noului curriculum centrat pe competențe;
- Până în 2025, există un profil de competențe ale profesorilor, elaborat pe niveluri de învățământ și pe etape de carieră didactică, cu rol de a asigura abordarea unitară în formarea inițială și continuă, precum și pentru a oferi un cadru pentru avansarea în carieră;
- Până în 2030, toți profesorii vor avea competențe digitale și de predare prin instrumente digitale (digital literacy).

Operaționalizarea programelor de masterat didactic s-a realizat prin adoptarea Ordinului de nr. 4524/2020 din 12 iunie 2020 privind înființarea și organizarea programelor universitare de master didactic. La pilotarea programului participă opt instituții de învățământ superior, care au beneficiat de locuri subvenționate de la bugetul de stat. În urma admiterii pentru anul universitar 2020/2021, locurile scoase la concurs de către

⁸ Pentru angajare pe perioadă nedeterminată (titularizare) candidații trebuie să obținută cel puțin media 7.

⁹ Pentru angajare pe perioadă determinată (suplinire) candidații trebuie să obținută cel puțin media 5.

¹⁰ Comisia Europeană, Monitorul educației și formării 2019, https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/et-monitor-report-2019-romania_ro.pdf

¹¹ Proiect național inițiat de către președintele României, Klaus Werner Iohannis și realizat de către Administrația Națională cu implicarea a peste 64 de structuri internaționale și naționale, și cu consultarea a peste 12.000 de persoane cu activitate desfășurată în domeniul educațional.

universități s-au ocupat integral¹², de aici rezultă atractivitatea programelor de tip masterat didactic¹³, deși numărul de programe din domeniile științe ale educației sau cele profesionale ori de cercetare (în concordanță cu disciplinele prevăzute în planurile cadru din învățământul preuniversitar) este unul semnificativ.

Cadrul legislativ anterior Legii învățământului superior nr. 199/2023 permitea **obținerea dublei specializări** în urma absolvirii unui program de masterat didactic. Studenții masteranzi pot opta doar pentru specializări alese din domeniul fundamental trecut pe diplomă de licență sau echivalentă și trebuie să facă dovada: (1) deținerii a minimum 90 de credite ECTS în domeniul de licență pentru cea de-a doua specializare sau (2)) urmează, în paralel cu studiile la masterul didactic corespunzător specializării de la licență, un modul de minimum 90 de credite ECTS care atestă obținerea de competențe specifice pentru cea de-a doua disciplină de studiu. Finalizarea studiilor de masterat se realizează prin redactarea unei singure lucrări de finalizare, însă aceasta trebuie să abordeze teme de cercetare specifice pentru ambele specializări. În urma susținerii cu succes a lucrării de finalizare, absolventului i se eliberează o diplomă comună pentru ambele specializări, prin care se atestă competențele dobândite și îi conferă dreptul de a preda respectivele discipline de studiu.

Obiectivul principal al acestei politici publice privind formarea inițială a personalului didactic vizează îmbunătățirea procesului de formare inițială pentru profesia didactică și profesionalizarea carierei didactice, atât prin absolvirea unui program de studii universitare de masterat didactic, cât și prin absolvirea programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II.

În prezent, ulterior adoptării Legii învățământului superior nr. 199/2023, formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice în învățământul preuniversitar se realizează prin mai multe tipuri de programe realizate în cadrul instituțiilor de învățământ superior, prevăzute la art. 10 alin. (3). Programul de studii universitare de masterat didactic de 60 de credite ECTS/SECT nu se mai poate realiza cu dublă specializare, fiind introdusă în schimb posibilitatea candidaților de a urma programul de studii universitare de licență didactică cu dublă specializare.

¹² Premieră pentru învățământul universitar din România: locurile la Masterul didactic, ocupate integral, <https://www.edu.ro/premier%C4%83-pentru-%C3%AEEnv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2ntul-universitar-din-rom%C3%A2nia-locurile-la-masterul-didactic-ocupate-integral>.

¹³ Stimulat inclusiv prin locuri bugetate, posibilitatea frecventării în regim gratuit inclusiv pentru cei care au finalizat deja un program de studii universitare cu finanțare de la bugetul de stat și burse lunare în cuantum egal cu salariul unui cadru didactic debutant.

2. Cadrul metodologic general

Studiul de față își propune realizarea unei analize de impact cu privire la implementarea programului de masterat didactic raportat la sistemul de formare profesională inițială a cadrelor didactice luând în considerare atât elemente ale unei analize de impact ex-ante cât și ex-post. Analiza de impact este o evaluare obiectivă, periodică sau continuă, cu privire la designul, implementarea și rezultatele unor proiecte, programe sau politici bazate pe dovezi (Gertler et al., 2016, p. 7). Analizele ex-ante sunt prospective, pe când cele ex-post sunt retrospective având ca obiectiv evaluarea impactului politicilor implementate. Momentul începerii analizei depinde de tipul de analiză de impact aleasă și trebuie corelat cu procesul de design și de implementare a politici. (GIZ, 2016, p.16). De asemenea, în analiza de impact trebuie să ținem cont de etapele dezvoltării și implementării unei politici publice. Conform prevederilor normative din România, etapele unei politici publice sunt: anunțarea propunerii de politică publică, consultare, avizare, adoptarea propunerii de politică publică în cadrul ședinței de Guvern, implementarea politicii publice, monitorizarea implementării, evaluarea. (Fartusnic et al., 2015)

Analiza de impact ex-post are rolul de a observa efectele implementării politicii publice analizate iar stabilirea cauzalității este în general una dintre provocările acestor tipuri de studii. Etapele unei analize ex-post sunt: definirea/descrierea politicii publice, stabilirea obiectului analizei, elaborarea întrebărilor de cercetare și alegerea și punerea în practică a metodelor de cercetare corespunzătoare. De asemenea, o etapă esențială în analiza ex-post este stabilirea indicatorilor pentru evaluarea performanței politicii.

Referitor la etapa dedicată cercetării, vom avea în vedere prezentarea impactului programelor de studii universitare de masterat didactic asupra formării cadrelor didactice. În acest demers, vom utiliza atât date cantitative cât și date calitative, obținute în urma studiului impactului la nivelul studentului/absolventului, a anchetei sociologice pe bază de chestionar și interviu semi-structurat.

Ne propunem realizarea unui studiu extins, astfel vom avea în vedere rezultatele proiectului „*Calitate în învățământul superior: internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc*”, cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) implementat de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI) în parteneriat cu Ministerul Educației. În cadrul proiectului anterior menționat, UEFISCDI dezvoltă și implementează o platformă de vizualizare a datelor privind traseul profesional al absolvenților, prin interconectarea *Registrului Matricol Unic al Universităților din România (RMUR)* și *Registrul general de evidență a salariaților (ReGES)*. Prin urmare, vom dispune de date privind **traseul complet al studenților de la înscrierea la studii de universitare până la încadrarea pe un post**. Datele vor fi utilizate pentru analiza comparativă a absolvenților de programe de masterat didactic și a programelor de formare psihopedagogică atât pentru cei care se titularizează în învățământul preuniversitar, cât și pentru absolvenții încadrați pe alte posturi din mediul public sau privat.

La nivel cantitativ vor fi utilizate datele din platformele online gestionate de Ministerul Educației și Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI):

- Registrul Matricol Unic al Universităților din România (RMUR);
- Platforma națională de colectare a datelor statistice pentru învățământul superior (platforma ANS);
- Platforma SEI Titularizare 2021;
- Platforma de vizualizare a datelor privind gradul de angajabilitate a absolvenților de învățământ superior.

Analiza va fi realizată în oglindă cu analiza programelor de formare psihopedagogică de nivel II.

În urma aplicării instrumentelor de cercetare se va putea urmări și:

- **traseul academic** al studenților înscriși la programe de masterat didactic înregistrați în Registrul Matricol Unic al Universităților din România (RMUR) (inclusiv abandonul);
- rezultatele obținute în cadrul Concursului național pentru titularizare, publicate în Platforma SEI Titularizare 2021:

În ceea ce privește cercetarea calitativă, acestea vizează realizarea unor **interviuri semi-structurate** cu decidenții implicați în elaborare politicilor publice, cu persoane care pun în practică masterate didactice și programe de pregătire psihopedagogică și, evident, cu beneficiari sau posibili beneficiari ai acestor politici.

2.1. Registrul Matricol Unic al Universităților din România (RMUR)

Datele colectate prin Registrul Matricol Unic al Universităților din România sunt utilizate pentru a urmări **traseul academic al absolvenților programelor de formare pedagogică**. Astfel, vom urmări rezultatele academice ale studenților înscriși la programele de studii universitare de masterat didactic.¹⁴

Analiza vizează generațiile de studenți din perioada 2018 - 2022 care ulterior s-au înscris la examenul de titularizare. Pentru acești studenți sunt avute în vedere date privind parcursul educațional academic, precum și date privind parcursul educațional liceal din Sistemul Informatic Integrat (SIIR). Vom putea folosi ca predictorii media la examenul de bacalaureat, media de finalizare a studiilor universitare, precum și media la examenul de absolvire a ciclului de studii.

În tabelul de mai jos, se poate observa că există corelații puternice¹⁵ între notele obținute la diverse examene, de pildă nota la examenul scris de titularizare corelează puternic cu nota la examenul de bacalaureat (0.43), dar și cu media de absolvire a studiilor de formare inițială (0,40).

Tabelul 2. Corelații între notele de la examenul scris la titularizare, examenul de bacalaureat și media de absolvire a studiilor și media la examenul de finalizare a studiilor.

Tabel de corelații	Notă examen scris	Media de absolvire a studiilor	Media la ex. de finalizare a studiilor	Media la bacalaureat
Notă examen scris	1 (12245)			
Media de absolvire a studiilor	0.40 (4737)	1 (5697)		
Media la examenul de finalizare a studiilor	0.32 (4737)	0.57 (5697)	1 (5697)	
Media la bacalaureat	0.43 (9477)	0.33 (4988)	0.31 (4988)	1 (11715)

2.2. Platforma națională de colectare a datelor statistice pentru învățământul superior (platforma ANS)

Datele colectate prin Platforma ANS sunt utilizate pentru o **analiză statistică cu privire la formarea psihopedagogică de nivel I și II**. Vor fi analizate următoarele seturi de date:

- Pregătire pedagogică licență (universitate, domeniu de studiu, finanțare – buget/taxă);
- Pregătire pedagogică master (universitate, domeniu de studiu, finanțare – buget/ taxă);

¹⁴ Pentru masterat didactic. Pentru DPPD-uri dependent de dezvoltarea în curs a RMUR.

¹⁵ Coeficient de corelație Pearson.

- Cohorta de absolvenți nivelul I care se înscriu la nivelul II (se aplică în cazul studenților care urmează sau au absolvit un program de studii universitare de masterat sau doctorat);
- Cohorta absolvenții nivelului II care își continuă studiile la un program de studii universitare de doctorat (se aplică absolvenților de studii universitare de masterat).

Analiza vizează generațiile din perioada 2017/2018 – 2021/2022 în cazul studenților, respectiv generațiile 2017/2018 – 2020/2021 în cazul absolvenților.

Datele din platforma ANS vor fi utilizate și în vederea validării acurateței datelor din RMU.

2.3. Platforma SEI Titularizare 2021

Datele publicate prin Platforma SEI Titularizare 2021 vor fi utilizate pentru o **analiză statistică cu privire la candidații înscriși la examenele de titularizare**, respectiv posturile ocupate în urma concursului de titularizare. Vor fi analizate următoarele seturi de date:

- Candidați înscriși la concurs în fiecare județ;
- Candidații înscriși la concurs angajați pe perioada de viabilitate a postului în fiecare județ;
- Candidații care participă la etapele de repartizări pe baza rezultatelor din anii anteriori în fiecare județ;
- Posturile pentru concurs, angajare pe perioada nedeterminată (inclusiv disciplina);
- Posturile pentru concurs, angajare pe perioada determinată (inclusiv disciplina);
- Posturile incomplete din fiecare județ;
- Posturile ocupate din fiecare județ (inclusiv disciplina).

Analiza vizează generațiile de candidați din perioada 2018 – 2022.

Pentru a contextualiza datele privind performanța studenților provenind de la programele de masterat didactic, propunem o analiză a tendințelor de titularizare în perioada 2018-2021, urmărind performanța candidaților cu profiluri educaționale diferite sau provenind de la instituții de formare inițială diferite. Pe Platforma SEI Titularizare, pentru perioada 2018-2021, se regăsesc 17577 candidați la titularizare (Tabelul 3).

Tabelul 3. Numărul de candidați din generația curentă la examenul de titularizare (2018-2021).

Anul examenului	Frecvența	Procent	Procent cumulată
2018	3815	24.83	24.83
2019	3969	25.83	50.67
2020	2557	16.64	67.31
2021	5022	32.69	100.00
Total	15363	100.00	

Pe baza datelor din această platformă, putem elabora un model predictiv privind succesul la examenul de titularizare, respectiv obținerea unei note peste 7 și, apoi, repartizarea unui post (Tabelul 4).

Tabelul 4. Distribuții ale notelor obținute la examenul de titularizare (2018-2021).

Anul examenului	Media	Mediana	Percentila 75	Percentila 90
2018	6.48	6.8	7.95	8.9
2019	6.47	6.75	7.9	8.8
2020	6.98	7.35	8.4	9.15
2021	6.22	6.25	7.65	8.7
Total	6.49	6.8	8.	8.9

Rezultatele examenului de titularizare sunt prezentate în Tabelul 5. Așa cum se poate observa, un număr foarte scăzut dintre candidați, respectiv sub 15%, ajung să ocupe un post în urma examenului de titularizare.

Tabelul 5. Rezultate ale titularizării în perioada 2018-2021.

Rezultatul în urma titularizării	Frecvența	Procent	Procent cumulativ
nerepartizat, neocupat	5.459	35.53	35.53
repartizat	8.424	54.83	90.37
nerepartizat, ocupat	1.480	9.63	100.00
Total	15.363	100.00	

Astfel, pe baza datelor disponibile în platformele SEI, dar și RMU¹⁶, date privind nivelul de educație al candidaților, specializarea, furnizorii de formare inițială și continuă, propunem un model predictiv al succesului la examenul de titularizare, definit ca obținerea unei note de peste 7, respectiv repartizarea și ocuparea unui post. Vom putea apoi, pe baza acestui model de regresie logistică, să estimăm impactul masteratului didactic asupra șanselor de succes ale candidaților.

¹⁶ Din cei 17.577 de candidați, 12.830 se regăsesc cu date privind parcursul educațional preuniversitar (liceal), în timp ce pentru 5.836 există date privind parcursul academic (formarea inițială); pentru 5.108 dintre candidați există atât date privind parcursul educațional la nivelul studiilor liceale, cât și date privind parcursul academic (formarea inițială).

3. Întrebări de cercetare

Metodele de cercetare menționate vor fi aplicate pentru a primi un răspuns la următoarele întrebări de cercetare:

I.C.1. Care sunt nevoile de cadre didactice în învățământul preuniversitar?

Această întrebare de cercetare ne ajută să avem o perspectivă asupra nevoilor de resursă umană a sistemului de învățământ preuniversitar. Analiza va porni de la trecerea în revistă a noile planuri cadru (arii curriculare, număr discipline, număr ore alocate etc.) și modificările aduse nevoii de resurse umane pentru susținerea disciplinelor. Analiza nu se rezumă doar la o componentă cantitativă, ci va avea în vedere inclusiv explorarea nevoilor de pregătire specială, inclusiv pentru susținerea de discipline în școli dedicate minorităților naționale. Totodată, considerăm atât cifra de școlarizare pentru programele de formare inițială și pentru programele de masterat didactic, cât și numărul candidaților (numărul dosarelor depuse la înscrieri).

Analiza urmărește măsura în care numărul cadrelor didactice din învățământul preuniversitar poate acoperi disciplinele prevăzute în curriculum, având în vedere evoluția demografică, rata de ieșire din sistem, rata de succes la examenele de titularizare etc.

ÎC.2. Care este impactul masteratului didactic asupra formării inițiale a cadrelor didactice?

Această întrebare de cercetare vizează impactul potențial al masterului didactic asupra sistemului de formare inițială a cadrelor didactice. Un prim aspect vizat este eficiența sistemului actual de formare prin corelarea resurselor financiare alocate pentru organizarea și desfășurarea procesului de formare și numărul de cadre didactice integrate în sistemul de învățământ preuniversitar. În continuare, pentru a răspunde la întrebarea de cercetare va fi explorat impactul produs de către prima generație de studenți care finalizează cu succes programul de master la sfârșitul anului universitar 2021/2022. Pentru măsurarea impactului programelor de masterat didactic asupra formării inițiale a cadrelor didactice vom avea în vedere valoarea adăugată generată de masteratul didactic prin contextualizare și raportare la următorii indicatori:

1. Numărul de studenți înscriși în programele psihopedagogice (nivel I și II) versus numărul de studenți înscriși în programele de masterat didactic;
2. Numărul de absolvenți ai programelor psihopedagogice (nivel I și II) versus numărul de absolvenți ai programelor de masterat didactic;
3. Pierderile înregistrare de generațiile de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogice (nivel I și II);
4. Numărul de absolvenți care participă la concursul național pentru ocuparea posturilor în sistemul de învățământ preuniversitar (titularizarea) în anul absolvirii programului de formare inițială versus numărul de absolvenți ai programului de masterat didactic care participă în anul absolvirii la concursul național pentru ocuparea posturilor în sistemul de învățământ preuniversitar, precum și în anii următori;
5. Numărul de absolvenți care promovează examenul de titularizare și se integrează în sistemul de învățământ preuniversitar (ocupă un post de titular sau de suplinitor, pentru o perioadă nedeterminată sau determinată);
6. Resurse financiare alocate pentru pregătirea studenților înscriși în programele psihopedagogice versus resursele financiare alocate pentru pregătirea studenților înscriși în programele de masterat didactic
7. Resurse financiare alocate de ministerul de resort pentru fiecare cadru didactic integrat în sistemul de învățământ preuniversitar;

8. Procentul cadrelor didactice cu înaltă calificare care se titularizează cât și cei care ocupă un post, atât în urban cât și în rural.

Acest ultim indicator ne va ajuta să avem o imagine mai clară cu privire la absolvenții programelor de masterat didactic care participă cu succes la examenul de titularizare și se integrează în sistemul de învățământ preuniversitar, ocupând un loc titular sau suplinitor. Pentru determinarea cadrelor didactice cu înaltă calificare se vor avea în vedere cadrele didactice care ocupă un post didactic în mediul rural cu media de absolvire a examenului de bacalaureat peste 9,00, media celor patru semestre de studii peste 9,00, nota examenului de finalizare a studiilor peste 9,00. Vom realiza astfel o analiză a traseului educațional (academic) al absolvenților de masterat didactic, precum și al calificărilor obținute în urma absolvirii programelor de masterat didactic, precum sistemul actual de formare inițială.

Corelarea rezultatelor obținute de absolvenții programului de studii universitare de masterat didactic versus sistemului actual de formare didactică/inițială și unitatea de învățământ în care se titularizează aceștia ne oferă o imagine cu privire la disparitățile calității resursei umane în funcție de locația unității de învățământ.

Pentru măsurarea impactului asupra sistemului de formare inițială a cadrelor didactice, avem în vedere desfășurarea unei analize comparative între rezultatele programelor de masterat didactic și sistemul actual de formare inițială, cuantificat prin raportul dintre numărul de studenți înscriși în primul an de studiu al generației versus cadre didactice integrate în sistemul de învățământ preuniversitar.

ÎC.3. Impactul potențial al tipurilor de politici privind masteratul didactic în sistemul de formare inițială.

Programele de masterat didactic s-au organizat pentru prima oară începând cu anul universitar 2020/2021 în opt universități și un număr limitat de programe. Astfel, ne propunem să realizăm o previziune cu privire la nivelul de extindere al programului pentru a avea efecte generalizate asupra programelor de formare inițială. Analiza pleacă de la nevoile de cadre didactice pentru sistemul de învățământ superior, analizând locurile scoase la concurs la nivel național (rural/urban, disciplină, perioadă nedeterminată/determinată, nivel de învățământ, număr de ore trunchi comun, statutul și viabilitatea postului etc.). Răspunzând la această întrebare de cercetare creionăm o imagine cu privire la numărul de persoane care ocupă un post pentru perioadă determinată/nedeterminată în funcție de nivelul de învățământ și locația unității de învățământ. Schițăm astfel un profil general al absolvenților de masterat didactic comparativ cu absolvenții sistemului actual de formare inițială, precum și al cadrelor didactice care ocupă un post didactic în sistemul de învățământ preuniversitar. Concomitent explorăm aspecte socio-demografice ale primei generații de absolvenți ai programelor de masterat didactic, pentru a completa profilul academic al absolvenților.

4. Analiză statistică privind studenții și absolvenții programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II (2017/2018 – 2021/2022)

4.1. Metodologie

Datele colectate prin *Platforma națională de colectare a datelor statistice pentru învățământul superior (ANS)* au fost utilizate pentru o analiză statistică cu privire la formarea psihopedagogică nivel I și II pentru a calcula rata de succes și abandon general. Pentru analiză au fost luat în considerare următoarele seturi de date:

- Pregătire psihopedagogică nivel I licență (universitate, domeniu de studiu, finanțare – buget/taxă);
- Pregătire psihopedagogică nivel II master (universitate, domeniu de studiu, finanțare – buget/taxă);
- Absolvenți pregătire pedagogică licență (universitate, domeniu de studiu, finanțare – buget/taxă);
- Absolvenți pregătire psihopedagogică master (universitate, domeniu de studiu, finanțare – buget/taxă).

Au fost luate în calcul generațiile de studenți din anii universitari 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 pentru analiza ce vizează programele de formare psihopedagogică de nivel I, respectiv din anii universitari 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 în cazul celor care urmează programe de formare de nivel II. Trebuie menționat faptul că programele de pregătire psihopedagogică de nivel I durează trei ani, programele de pregătire psihopedagogică nivel II sunt pe parcursul a doi ani. De asemenea, în cazul absolvenților programelor de formare au fost analizați studenții care au finalizat un program de formare psihopedagogică de nivel I și II în anii universitari 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 și 2020/2021.

4.1.1. Limitele cercetării

Una dintre limitele importante ale prezentului studiu ține de modul de raportare a datelor de către instituțiile de învățământ superior. Acuratețea datelor de care dispunem este influențată de exactitatea și completitudinea raportărilor instituționale.

În ambele componente principale ale studiului, analiza privind studenții care urmează un program de formare psihopedagogică și absolvenții acestor programe, precum și pentru analiza ratei de abandon au fost utilizate datele statistice raportate în cadrul platformei ANS.

În procesul de interpretare a datelor am ținut cont de faptul că de-a lungul anilor unele universități au trecut prin procese de fuziune instituțională. De exemplu, Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș a fuzionat prin absorbție cu Universitatea de Medicină și Farmacie Târgu Mureș și a devenit Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița a devenit Centrul Universitar UBB Reșița și este parte a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj Napoca și Universitatea de Nord din Baia Mare care a devenit Centrul Universitar Nord din Baia Mare din cadrul Universității Tehnice din Cluj-Napoca.

Pentru analiza ce vizează programele de formare psihopedagogică de nivel I (generație 2017/2018) au fost eliminate universitățile de stat civile U12, U37, U38, U43, U44 și U46, respectiv toate universitățile de stat militare și particulare. Pentru analiza ce vizează programele de formare psihopedagogică de nivel I (generație 2018/2019) au fost eliminate universitățile de stat civile U12, U37, U38, U43 și U46, respectiv toate universitățile de stat militare și particulare. De asemenea, din baza de date constituită pentru analiza

programelor de formare psihopedagogică de nivel II au fost eliminate universitățile de stat civile și U12, U14, U22, U37, U38, U43 și U46, respectiv toate universitățile de stat militare și particulare. Acest lucru a fost realizat întrucât datele pentru aceste universități nu erau consecvente pe parcursul anilor 2017 – 2020, iar o parte dintre instituțiile de învățământ superior eliminate nu au raportat date privind absolenții acestor programe de formare. Prin urmare, pentru a avea aceeași populație și pentru acuratețea datelor, universitățile respective au fost omise din analiză. Similar, analiza nu a avut în vedere studenții internaționali (persoane cu altă cetățenie decât română).

4.2. Programe de formare psihopedagogică nivel I în perioada 2017/2018 - 2021/2022

Aprobarea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizate în cadrul programelor de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică (nivelurile I și II) se realizează prin ordin al Ministrului Educației, prin aprobarea listei instituțiilor de învățământ superior care organizează astfel de programe. În anul universitar 2022/2023 au fost alocate un număr de 27.480 de locuri¹⁷. Dintre acestea, 90 de locuri sunt alocate instituțiilor de învățământ superior de stat militare¹⁸, respectiv 2330 de locuri instituțiilor de învățământ superior particulare acreditate¹⁹.

4.2.1. Date generale privind studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I

În universitar 2017/2018 se aflau înscriși la programele de formare psihopedagogică aferent studiilor universitare de licență 57.763 de studenți. Numărul acestora înregistrează fluctuații anuale, până în anul universitar 2019/2020 se află pe un trend negativ, înregistrându-se o scădere de 5,4% al numărului de studenți înscriși (-3.095 de studenți), ulterior evoluția fiind una pozitivă. Însă, în întreaga perioadă analizată, constatăm o scădere de 1% a numărului de studenți (-589 de studenți).

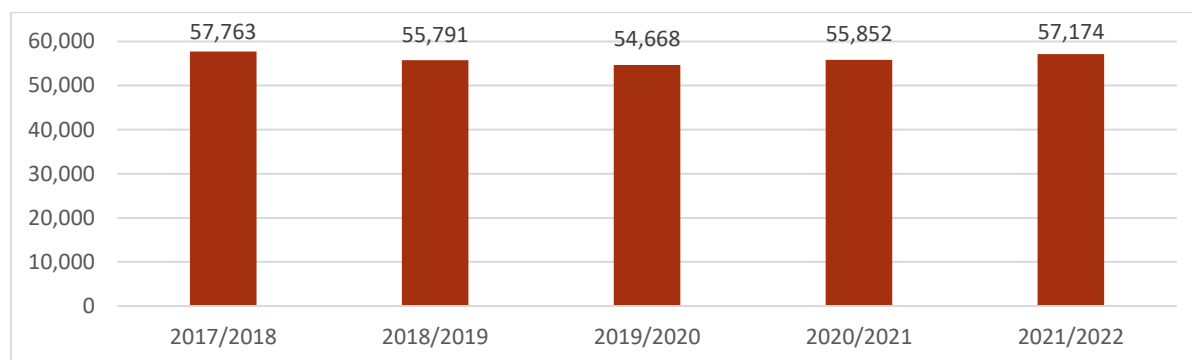
În mod similar, proporția studenților înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I se afla pe un trend de scădere până în anul universitar 2020/2021, însă începând cu ultimul an universitar analizat se înregistrează o creștere a proporției studenților. În întreaga perioadă luată în considerare, proporția studenților care aleg să urmeze un program de formare de nivel I scade cu 4,4%. În prezentarea acestor date, au fost luați în considerare doar studenții aflați în primii trei ani de studiu.

¹⁷ Această cifră nu cuprinde locurile alocate Universității de Artă și Design din Cluj Napoca, Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universității de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie “George Emil Palade” din Târgu Mureș, Universității de Arte din Târgu Mureș, Universității de vest din Timișoara și Universității „Petre Andrei” din Iași, deoarece la data ultimei evaluări externe, procedura nu prevedea atribuirea unui număr maxim de studenți școlarizați.

¹⁸ Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București.

¹⁹ Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Universitatea „Titu Maiorescu” din București, Universitatea „Spiru Haret” din București, Universitatea Ecologică din București, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, Universitatea „Danubius” din Galați, Universitatea „Sapientia” din Cluj-Napoca (inclusiv pentru filiale din Miercurea Ciuc și Târgu Mureș), Universitatea „Petre Andrei” din Iasi, Universitatea Creștină „Partium” din Oradea și Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș.

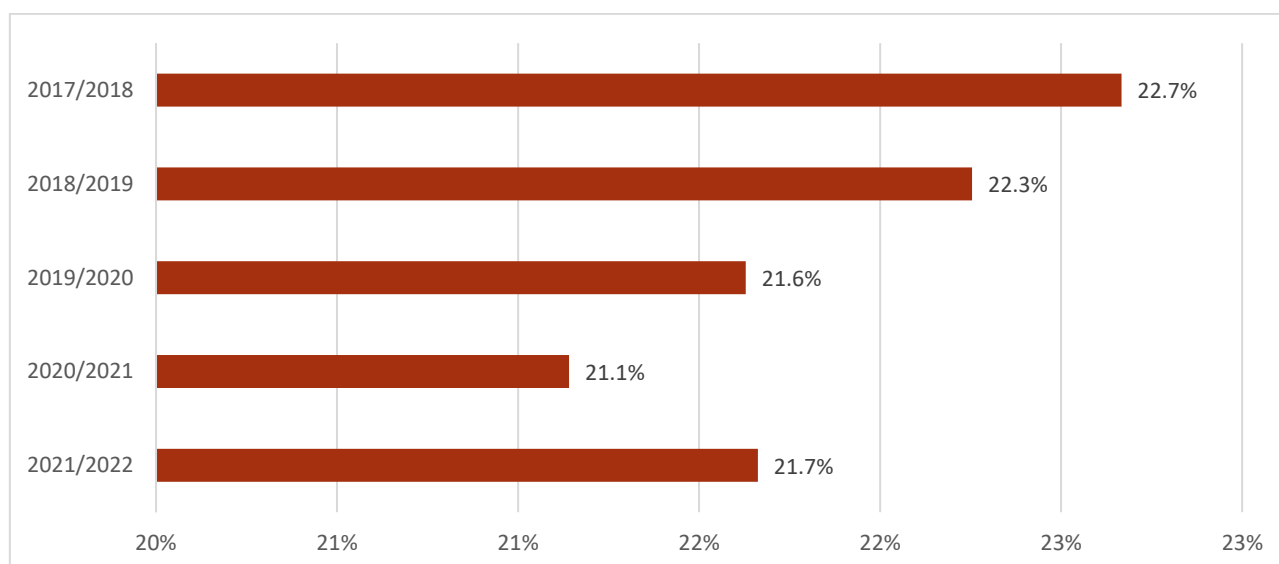
Figura 1. Evoluția numărului de studenți înmatriculați la programele de formare psihopedagogică nivel I, în perioada 2017/2018-2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori

În anul universitar 2017/2018, 22.143 studenți români erau înmatriculați în primul an de studiu la programele de formare psihopedagogică nivel I în cadrul universităților analizate. Deși înregistrează fluctuații, în întreaga perioadă analizată numărul studenților înscriși în primul an de studiu la programele de formare de nivel I se menține la peste 20.000 de studenți. În anul universitar 2021/2022 erau înmatriculați în primul an de studiu 21.682 de studenți, în scădere cu 2,1% în întreaga perioadă analizată (- 461 de studenți).

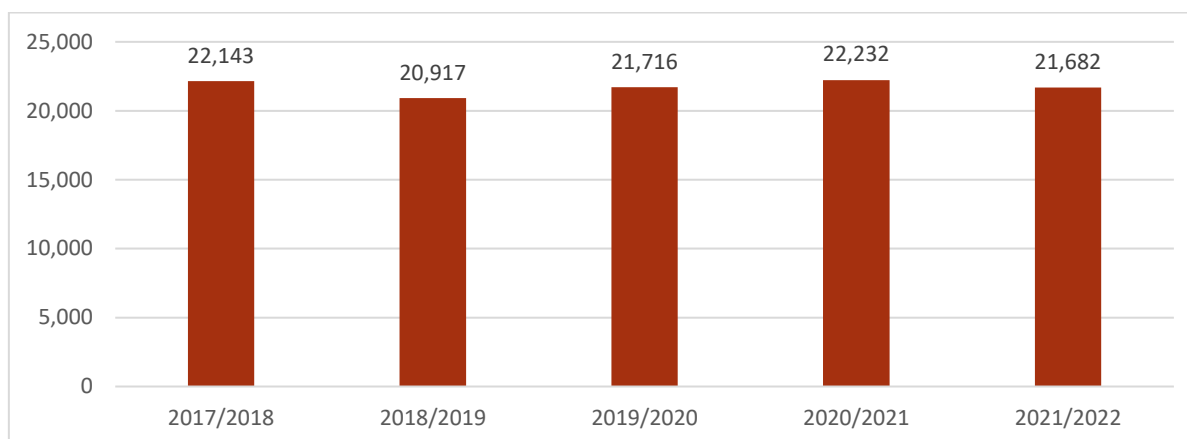
Figura 2. Proporția studenților înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I din totalul studenților, în perioada 2017/2018-2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori

În ceea ce privește proporția studenților înscriși în primul an de studiu la programele de studii universitare de licență, care optează pentru completarea studiilor universitare prin înscrierea la programele de formare psihopedagogică nivel I, observăm că în întreaga perioadă analizată proporția acestora este, în medie, 23% (21.738 de studenți înscriși în primul an de studiu). Se înregistrează un trend negativ continuu până în anul universitar 2020/2021, însă în anul universitar următor se înregistrează o creștere de 0,7%.

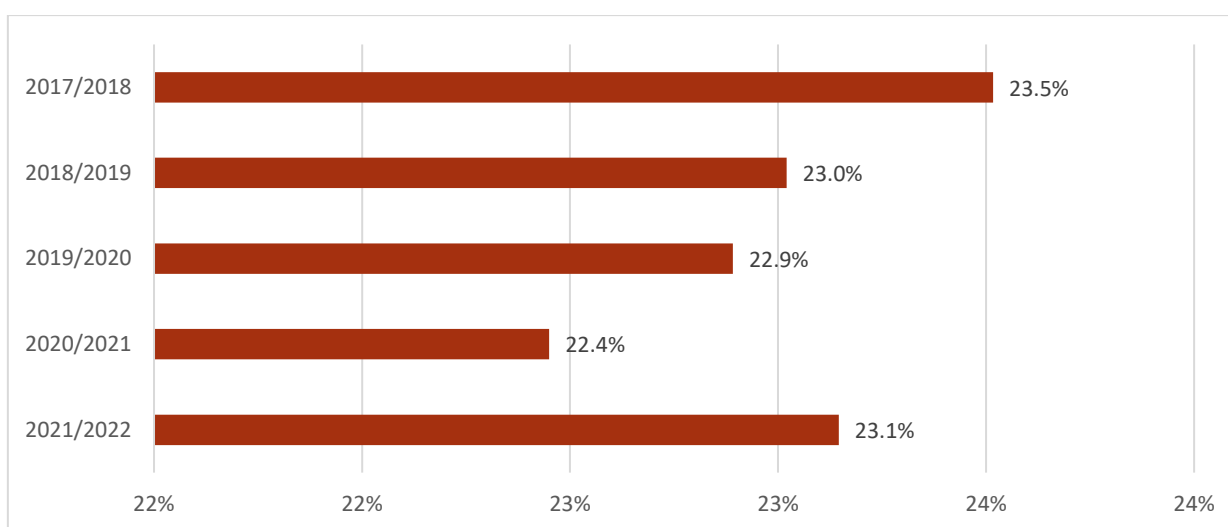
Figura 3. Evoluția numărului de studenți înmatriculați în primul an de studiu la programele de formare psihopedagogică de nivel I, în perioada 2017/2018-2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori.

Din distribuția pe ani de studiu ai studenților înscriși la programe de formare psihopedagogică rezultă că, în medie, 38,3% din studenți sunt înscriși în primul an de studiu. Proporția cea mai ridicată înregistrându-se în anul universitar 2020/2021, când studenții aflați în primul an de studiu au reprezentat 39,8% în întreaga cohortă de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogice de nivel I.

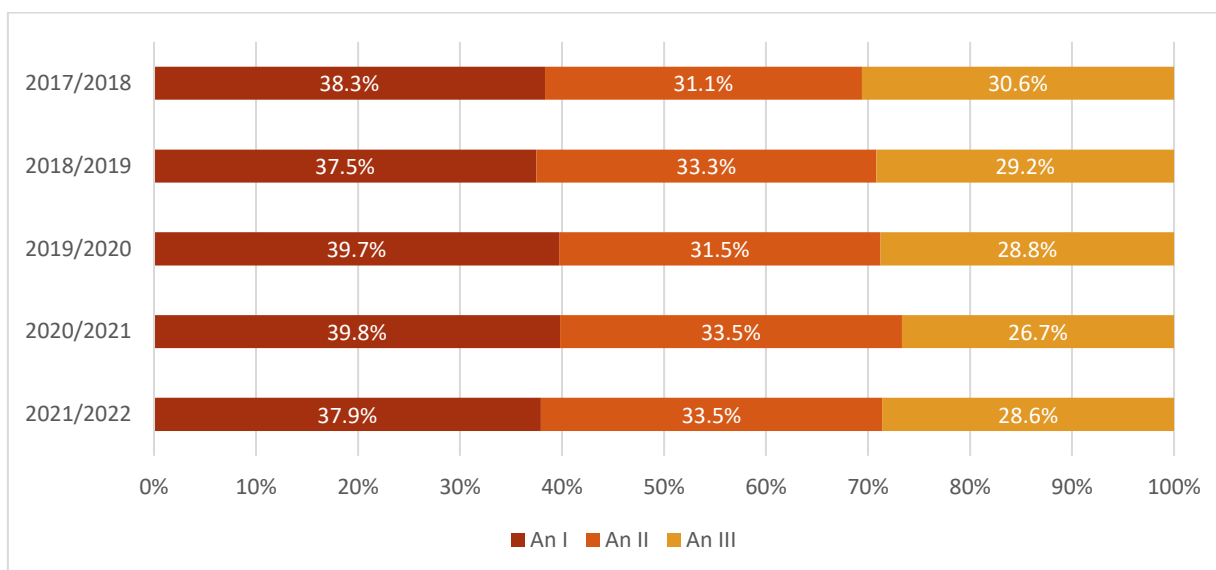
Figură 4. Proporția studenților aflați în primul an de studiu care optează și pentru înscrierea la un program de formare psihopedagogică de nivel I, în perioada 2017/2018-2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori.

În ceea ce privește numărul studenților înscriși la programele de formare psihopedagogice de nivel I, în perioada supusă analizei, observăm scăderea ușoară a acestora, -1%. Numărul acestora se află în scădere până în anul universitar 2020/2021. În mod similar, numărul studenților înmatriculați în primul an de studiu scade cu -2,1%.

Figura 5. Distribuția studenților înmatriculați la programele de formare psihopedagogică de nivel I pe ani de studiu, în perioada 2017/2018-2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori

4.2.2. Finanțarea programelor de formare psihopedagogică

Finanțarea programelor de formare psihopedagogică se realizează de la bugetul de stat sau prin taxe încasate de la candidați. Subvenția de la bugetul de stat se acordă prin finanțarea de bază, în funcție de numărul de studenți echivalenți, potrivit coeficienților de finanțare stabiliți de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior (CNFIS)²⁰. Ministerul Educației, prin politicile de finanțare, stimulează studenții să urmeze programele de formare psihopedagogică concomitent cu studiile universitare de licență și/sau de masterat, având în vedere că absolvenții studiilor universitare care nu au urmat programe de formare în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică pot face acest lucru ulterior, numai în regim cu taxă.

În anul universitar 2017/2018, 86,2% dintre studenți își desfășurau studiile de formare psihopedagogică de nivel I pe locuri finanțate de la bugetul de stat (49.787 de locuri susținute de la bugetul de stat). În același timp, în anul universitar anterior menționat, 7.976 de studenți și-au finanțat studiile de formare din resurse financiare proprii. În întreaga perioadă analizată, anii universitari 2017/2018 și 2021/2022, numărul locurilor bugetate scade cu 4,7% (-2.318 de locuri), iar cel a locurilor cu taxă a crescut cu 21,7% (+ 1.729 de locuri).

Analizând în mod distinct evoluția numărului de studenți admiși în primul an de studiu, observăm că numărul studenților cu finanțare de la bugetul de stat scade cu 5,9% (-1.077 locuri), iar ai celor cu finanțare din resurse financiare proprii crește cu 16% (+616 locuri).

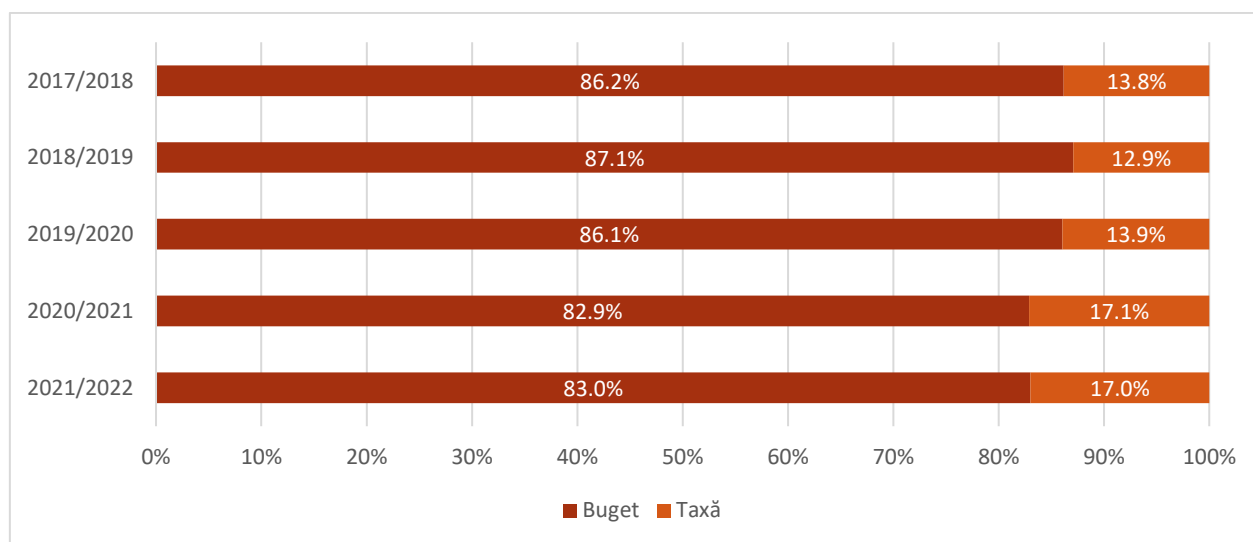
În ceea ce privește proporția locurilor bugetate alocate programelor de formare de nivel I, observăm că începând cu anul universitar 2020/2021 se înregistrează o scădere a proporției locurilor bugetate cu 3,2% față de anul anterior. În întreaga perioadă, în medie, 85,1% din studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică beneficiază de finanțare de la bugetul de stat.

În medie, aproximativ 85% din studenții înmatriculați la programele de formare psihopedagogică de nivel I și-au desfășurat studiile cu finanțare de la bugetul de stat. Începând cu anul universitar 2020/2021, crește

²⁰ Programele de pregătire pedagogică au coeficient de echivalare 0,16, conform Ordinul nr. 6450/2022 pentru aprobarea Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2023.

proporția celor care își susțin studiile din resurse financiare proprii ceea ce denotă un interes sporit față de programele ce formează calificări pentru profesia didactică.

Figura 6. Evoluția locurilor la programe de formare psihopedagogică de nivel I cu finanțare de la bugetul de stat, respectiv în regim cu taxă, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori

4.2.3. Instituțiile de învățământ superior care derulează programe de pregătire psihopedagogică nivel I

În anul universitar 2017/2018, puțin peste 30% din numărul studenților înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I își desfășurau studiile în cadrul a trei instituții de învățământ superior. În aceeași perioadă, în cadrul primelor zece instituții de învățământ după numărul de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică existau aproximativ două treimi (68,6%) din toți studenții participanți la astfel de cursuri. Aceste date arată relativa concentrare a furnizorilor de formare didactică de nivel academic.

Mai jos, se poate observa evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică în cazul primelor douăzeci de instituții de învățământ superior, în perioada analizată.

Tabel 6. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I în cadrul primelor douăzeci de instituții de învățământ superior, în perioada 2017/2018-2021/2022.

Instituție de învățământ superior	2017 / 2018	2018 / 2019	2019 / 2020	2020 / 2021	2021 / 2022	Evol. %	Evol.n r.
1. Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	6.408	5.828	5.667	6.337	6.737	5,1%	329
2. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iasi	6.349	6.523	6.295	7.167	7.290	14,8%	941
3. Universitatea „Transilvania” din Brașov	4.850	4.427	3.090	2.532	2.359	-51,4%	-2491
4. Universitatea din București	4.837	4.591	4.596	5.334	5.706	18,0%	869
5. Universitatea Politehnica din București	4.562	3.429	3.991	4.087	3.943	-13,6%	-619
6. Universitatea din Craiova	3.987	3.587	3.676	3.280	3.169	-20,5%	-818

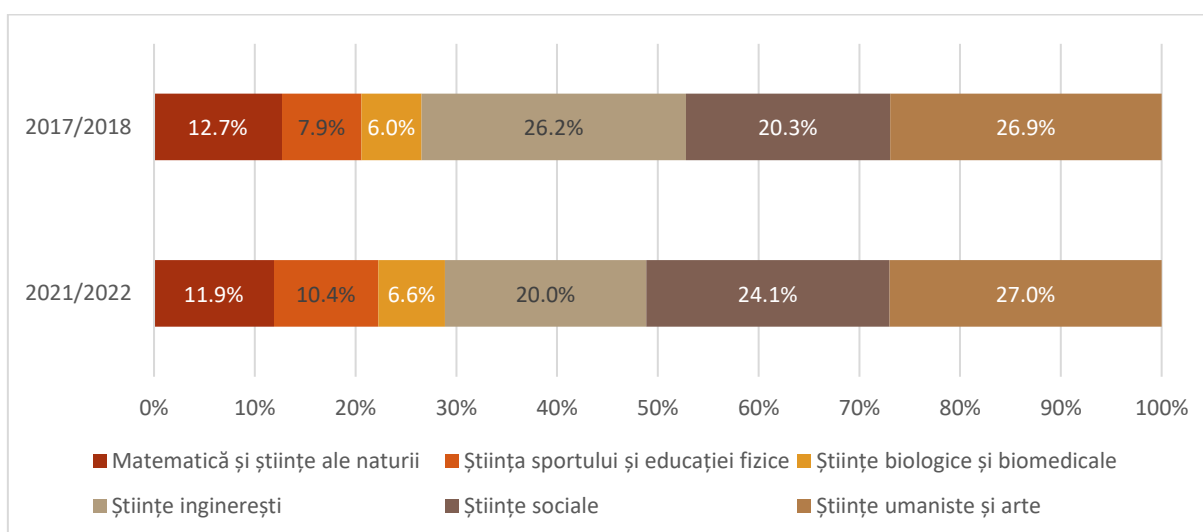
7.	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	2.635	2.845	3.001	2.801	2.348	-10,9%	-287
8.	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	2.201	1.983	1.933	2.095	2.136	-3,0%	-65
9.	Universitatea de Vest din Timișoara	2.014	2.039	2.079	2.099	2.225	10,5%	211
10.	Universitatea din Oradea	1.784	1.935	2.124	2.227	2.137	19,8%	353
11.	Universitatea „Stefan Cel Mare” din Suceava	1.510	1.330	1.486	1.480	1.605	6,3%	95
12.	Universitatea din Pitești	1.433	1.579	1.404	1.162	1.117	-22,1%	-316
13.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara	1.297	1.152	1.178	1.195	1.152	-11,2%	-145
14.	Universitatea „Ovidius” din Constanța	1.257	1.047	1.195	1.259	1.361	8,3%	104
15.	Academia de Studii Economice din București	1.160	1.137	1.229	1.439	1.631	40,6%	471
16.	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	1.095	957	1.086	1.143	1.207	10,2%	112
17.	Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București	1.087	985	729	737	675	-37,9%	-412
18.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca	863	874	894	976	981	13,7%	118
19.	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	826	825	839	926	988	19,6%	162
20.	Universitatea „Valahia” din Târgoviște	789	709	698	594	565	-28,4%	-224

Sursa: ANS, prelucrare autori

4.2.4. Domeniul fundamental de știință și domeniul de studiu urmat în rândul studenților înscriși la programe de formare psihopedagogică

Analizând distribuția studenților pe domenii fundamentale de știință, observăm că în anul universitar 2017/2018 erau înmatriculați în cadrul primelor trei domenii 73,4% dintre studenții care urmează un program de formare psihopedagogică de nivel I, după cum urmează: Științe umaniste – 26,9%; Științe inginerești – 26,2%; Științe sociale – 20,3%. În anul universitar 2021/2022, proporția acestora scade la 71,1%.

Figură 7. Domeniul de fundamental urmat de studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică, în anii universitari 2017/2018 – 2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori

În perioada analizată, numărul studenților înscriși înregistrează creșteri în cazul domeniilor Știința sportului și educației fizice (30,1%), Științe sociale (17,8%) și Științe biologice și biomedicale (9,6%). În aceeași perioadă, scade numărul studenților în cazul domeniilor Științe inginerești (-24,6%), Matematică și științe ale naturii (-7,3%) și Științe umaniste (-0,8%).

Tabelul 7. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică, în funcție de domeniul fundamental de știință, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.

Domeniul fundamental de știință	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	Evoluție %	Evoluție număr
Matematică și științe ale naturii	7.334	6.480	6.498	6.825	6.800	-7,3%	-534
Știința sportului și educației fizice	4.554	4.802	4.971	5.673	5.925	30,1%	1.371
Științe biologice și biomedicale	3.452	3.455	3.276	3.649	3.785	9,6%	333
Științe inginerești	15.147	14.191	12.922	12.279	11.425	-24,6%	-3.722
Științe sociale	11.709	11.697	11.836	11.841	13.791	17,8%	2.082
Științe umaniste și arte	15.567	15.166	15.165	15.585	15.448	-0,8%	-119

Sursa: ANS, prelucrare autori

În ceea ce privește domeniul de studiu (de licență) urmat de studenți, observăm că în anul universitar 2017/2018, 12,5% dintre studenți urmau un program de studiu din cadrul domeniului de studiu Limba și literatură, fiind urmați de studenții înscriși la Educația fizică și sport (5,9%), Geografie (4,5%), Teologie (3,5%) și Psihologie (3,4%). În cadrul primelor cinci domenii de studiu existau aproape 30% din studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică.

Tabelul 8. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică, în funcție de domeniul de studiu, în anii universitari 2017/2018 – 2021/2022.

Domenii de studiu	2017/2018	2021/2022	Evoluție %	Evoluție număr
Limba și literatură	7.246	7.343	1,3%	97
Educație fizică și sport	3.404	4.573	34,3%	1.169
Geografie	2.576	2.135	-17,1%	-441
Teologie	2.050	1.782	-13,1%	-268
Psihologie	1.960	2.343	19,5%	383
Calculatoare și tehnologia informației	1.655	1.082	-34,6%	-573
Biologie	1.601	1.658	3,6%	57
Matematică	1.529	1.565	2,4%	36
Drept	1.355	1.472	8,6%	117
Inginerie electronică și telecomunicații	1.330	1.255	-5,6%	-75
Arte vizuale	1.311	1.228	-6,3%	-83
Ingineria produselor alimentare	1.290	966	-25,1%	-324
Informatică	1.256	1.434	14,2%	178
Istorie	1.246	1.310	5,1%	64
Inginerie și management	1.233	710	-42,4%	-523
Științe ale educației	1.199	1.862	55,3%	663
Ingineria sistemelor	1.191	731	-38,6%	-460
Kinetoterapie	1.150	1.352	17,6%	202
Muzică (Interpretare muzicală)	1.147	1.156	0,8%	9

Sursa: ANS, prelucrare autori

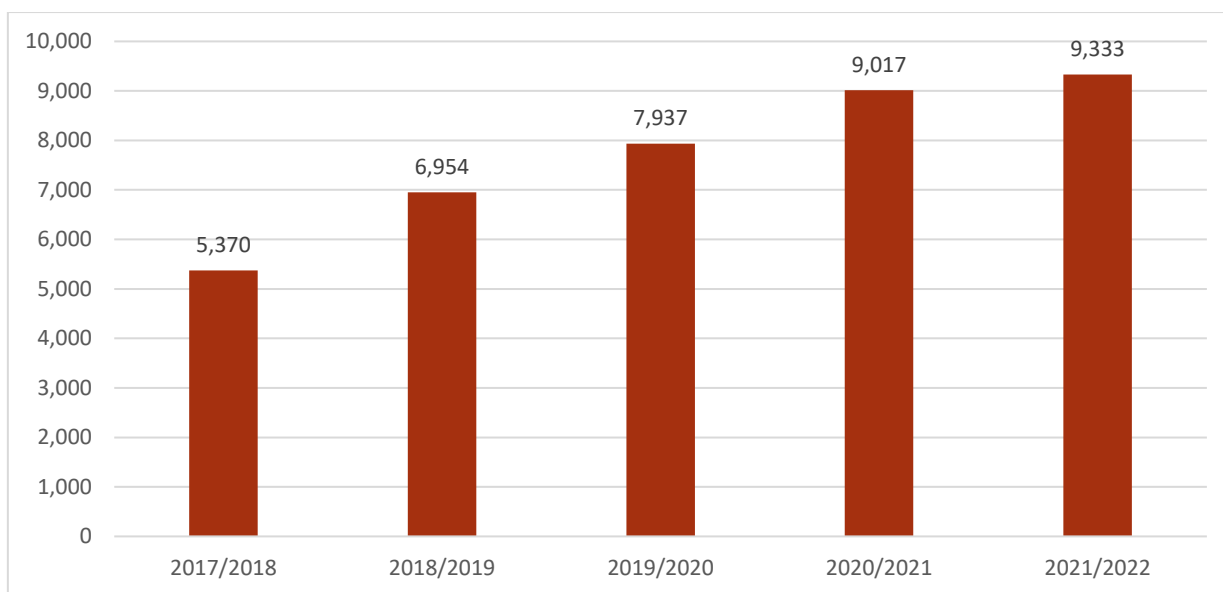
În perioada analizată, numărul studenților înmatriculați în cadrul domeniului fundamental Științe Inginerești care complementară urmează și un program de formare psihopedagogică de nivel I scade cu -24,6%. În mod similar, sunt înregistrate scăderi în cadrul domeniilor Matematică și științe ale naturii (-7,3%), respectiv Științe umaniste și arte (-0,8%).

Având în vedere această scădere importantă în cazul domeniului fundamental Științe Inginerești, domeniile de studii care compun acest domeniu fundamental înregistrează scăderi importante: Inginerie și management (-42,4%), Ingineria sistemelor (-38,6%) sau Calculatoare și tehnologia informației (-34,6%).

4.3. Programe de formare psihopedagogică nivel II în perioada 2017/2018 - 2021/2022

În anul universitar 2017/2018 erau înscriși la programele de formare psihopedagogice nivel II, aferent studenților care urmează un program de studii universitare de masterat, 5.370 de studenți, reprezentând 7% din numărul total al masteranzilor din anul universitar analizat (Figura 8). Pe parcursul celor cinci ani universitari analizați numărul acestora crește cu 73,8% (3.963 de persoane). În aceeași perioadă, proporția lor crește cu 6,1% (4.973 de persoane).

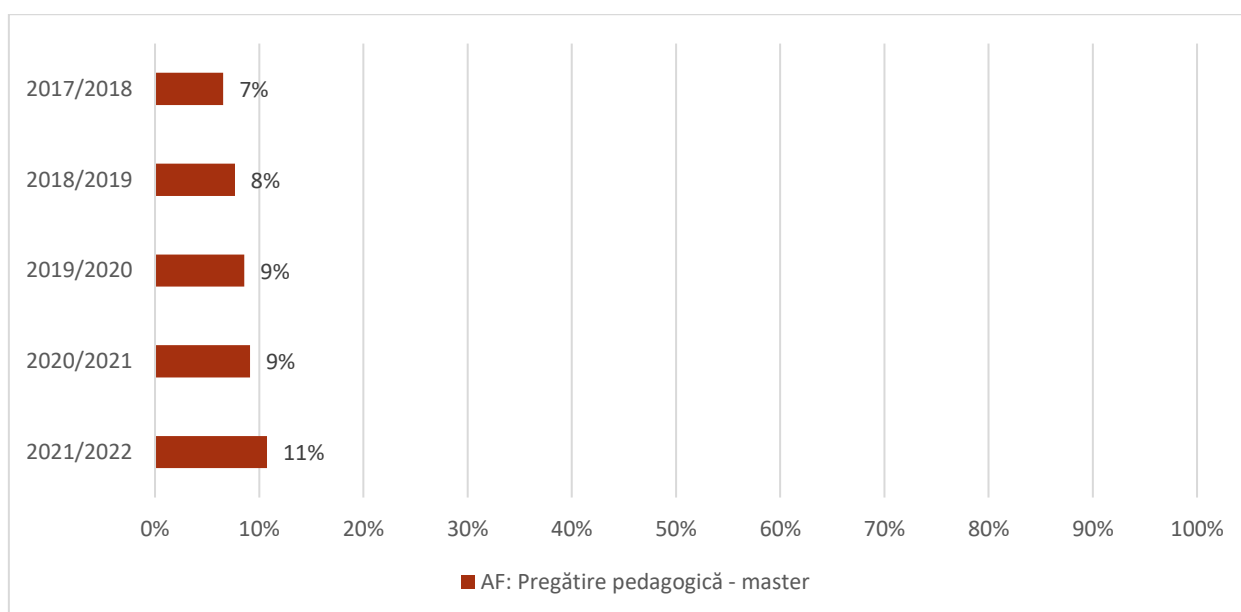
Figura 8. Evoluția numărului de studenți de nivel masteral înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel II, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori

Având în vedere creșterea numărului de studenți de nivel masteral care urmează și un program de formare psihopedagogică crește de la 6% din numărul total al masteranzilor în anul universitar 2017/2018 la 10% în anul universitar 2021/2022, în medie, proporția acestora este de 9% în perioada analizată. În întreaga perioadă, proporția celor care concomitent se înscriu și la un program de formare crește cu 64%.

Figura 9. Proporția masteranzilor care au optat și pentru înscrierea la un program de formare psihopedagogică de nivel II, în perioada 2017/2018-2021/2022.

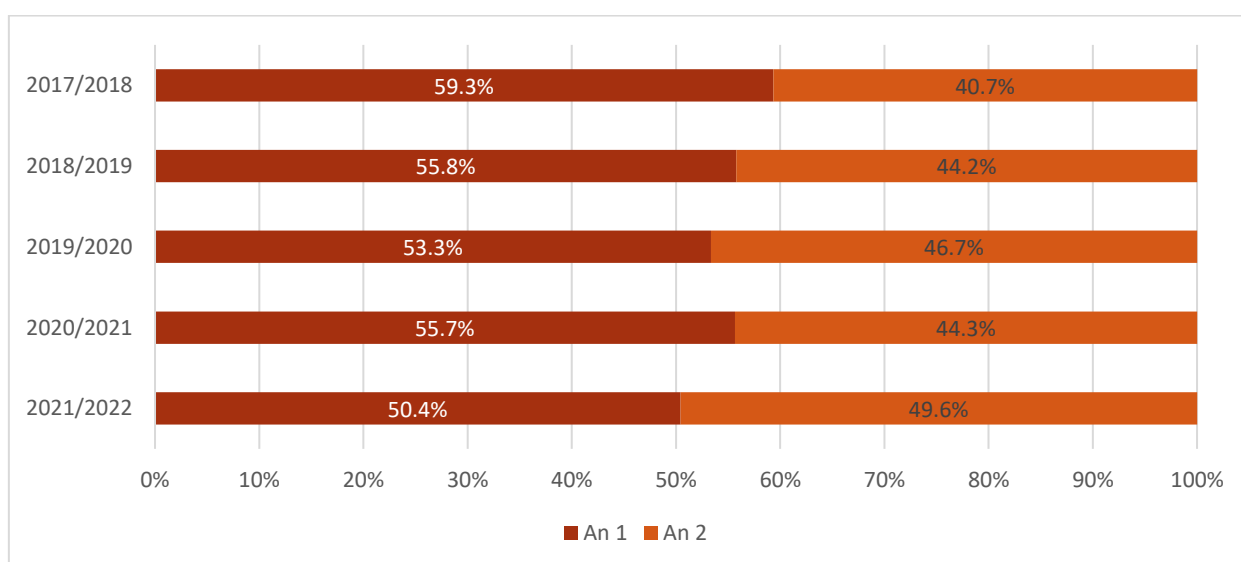

Sursa: ANS, prelucrare autori

În ceea ce privește studenții admiși în anul I de studii masterale, observăm că în medie 9,1% dintre ei aleg să se înscrie la un program de formare psihopedagogică de nivel II. Proporția acestora crește de la 7,2% în primul an universitar analizat la 10,4% în anul universitar 2021/2022. În acest caz, proporția înregistrează o creștere de 44,7%. Deși, pentru întreaga perioadă evoluția este una pozitivă, în anul universitar 2021/2022 proporția masteranzilor scade cu 6,2% față de anul anterior.

Din analiza distribuției studenților masteranzi care urmează și un program de formare psihopedagogică de nivel II pe ani de studiu, observăm că proporția celor aflați în primul an de studiu scade, în perioada celor cinci ani universitari analizați, cu 8,9%. În condițiile în care numărul masteranzilor aflați în anul I de studiu crește cu 47,7%, iar numărul celor aflați în al doilea an crește cu 112%.

Figura 10. Distribuția studenților masteranzi înscriși la programele de formare psihopedagogică nivel II pe ani de studiu, în perioada 2017/2018-2021/2022.

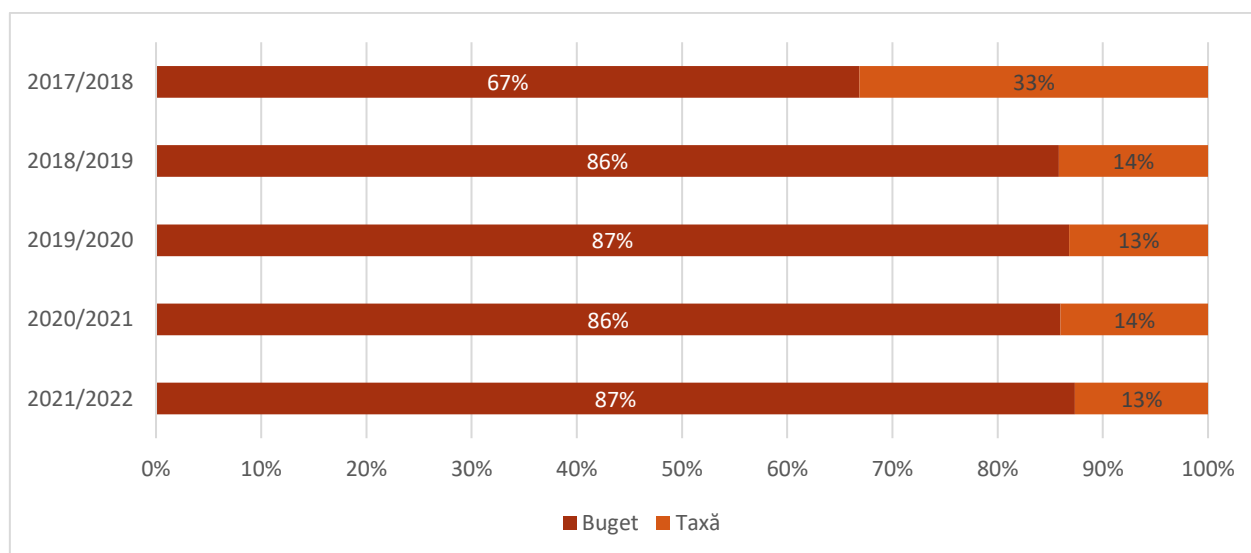
Sursa: ANS, prelucrare autori

Dacă în cazul programelor de formare psihopedagogică de nivel I în perioada analizată am observat o scădere ușoară, în cazul programelor de formare de nivel II numărul masteranzilor înscriși crește cu 73,8%. În mod comparativ, numărul masteranzilor înscriși la programele de studii universitare de masterat crește cu 6,1%.

4.3.1. Finanțarea programelor de formare psihopedagogică

În anul universitar 2017/2018 își desfășurau studiile de formare psihopedagogică de nivel II pe locurile finanțate de la bugetul de stat 3.591 de masteranzi, iar 1.779 cu finanțare din surse proprii. Pe parcursul perioadei analizate, numărul studenților masteranzi care studiază pe locuri bugetate crește cu 127%. În aceeași perioadă, locurile cu taxă au scăzut cu 33,7%.

Figura 11. Evoluția locurilor la programe de formare psihopedagogică de nivel II cu finanțare de la bugetul de stat și în regim cu taxă, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori

De remarcat că în primul an universitar analizat locurile cu taxă au reprezentat 33% din numărul total al locurilor ocupate de masteranzi, însă începând cu anul universitar următor proporția acestor locuri scade la 14% și cu mici fluctuații, dar se menține la aceeași valoare în întreaga perioadă analizată.

Analizând doar generațiile de studenți aflați în primul an de studii universitare de master, observăm că proporția locurilor cu finanțare de la bugetul de stat în fiecare an se menține la peste 80%, înregistrând cea mai ridicată valoare în anul universitar 2021/2022 (87,5%). În întreaga perioadă, numărul locurilor bugetate ocupate de studenții aflați în primul an de studiu crește cu 54% (+ 1.441 de locuri), timp în care locurile cu taxă cu 16% (+ 79 de locuri).

În ceea ce privește finanțarea programelor de formare psihopedagogice de nivel II observăm o scădere importantă a locurilor cu taxă, de la 33% în anul universitar 2017/2018 la 14% în anul universitar următor. Ulterior, acesta se menține la valori aproximativ egale.

4.3.2. Instituții de învățământ superior care derulează programe de pregătire psihopedagogică de nivel II

În ceea ce privește distribuția studenților de nivel masteral pe instituții de învățământ superior, observăm că în cadrul primelor trei instituții de învățământ superior, după numărul de masteranzi, au fost înmatriculați în primul an universitar analizat, 38,9% dintre ei. În același an, în cadrul primelor zece instituții de învățământ superior își desfășurau studiile de formare psihopedagogică 72,4% dintre masteranzi.

Analizând evoluția numărului de masteranzi înscriși al programele de formare de nivel II, observăm că toate instituțiile de învățământ superior au înregistrat evoluții pozitive (Tabelul 9).

Tabelul 9. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel II în cadrul primelor două zeci de instituții de învățământ superior, în perioada 2017/2018-2021/2022.

Nr. crt.	Instituții de învățământ superior	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	Evoluție %	Evoluție nr.
1.	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	1.022	1.032	1.122	1.341	1.453	42,2%	431
2.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iasi	533	737	883	1.105	1.133	112,6%	600
3.	Universitatea din București	532	660	779	883	1.004	88,7%	472
4.	Universitatea din Craiova	434	541	636	672	596	37,3%	162
5.	Universitatea din Oradea	306	402	425	405	426	39,2%	120
6.	Universitatea „Stefan Cel Mare” din Suceava	246	251	316	316	327	32,9%	81
7.	Universitatea din Pitești	232	317	354	379	377	62,5%	145
8.	Universitatea „Transilvania” din Brașov	222	409	340	412	483	117,6%	261
9.	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	200	300	450	492	385	92,5%	185
10.	Universitatea de Vest din Timișoara	161	380	415	417	435	170,2%	274
11.	Universitatea Politehnică din București	148	294	376	534	486	228,4%	338
12.	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	137	130	155	182	190	38,7%	53
13.	Universitatea Națională de Muzică din București	131	131	140	139	144	9,9%	13
14.	Academia de Studii Economice din București	130	216	212	252	271	108,5%	141
15.	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	125	246	283	327	359	187,2%	234
16.	Universitatea „Ovidius” din Constanța	114	99	130	167	152	33,3%	38
17.	Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca	99	117	113	114	125	26,3%	26
18.	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	92	98	100	123	133	44,6%	41
19.	Universitatea „Valahia” din Târgoviște	86	165	184	156	138	60,5%	52
20.	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București	83	96	130	157	158	90,4%	75

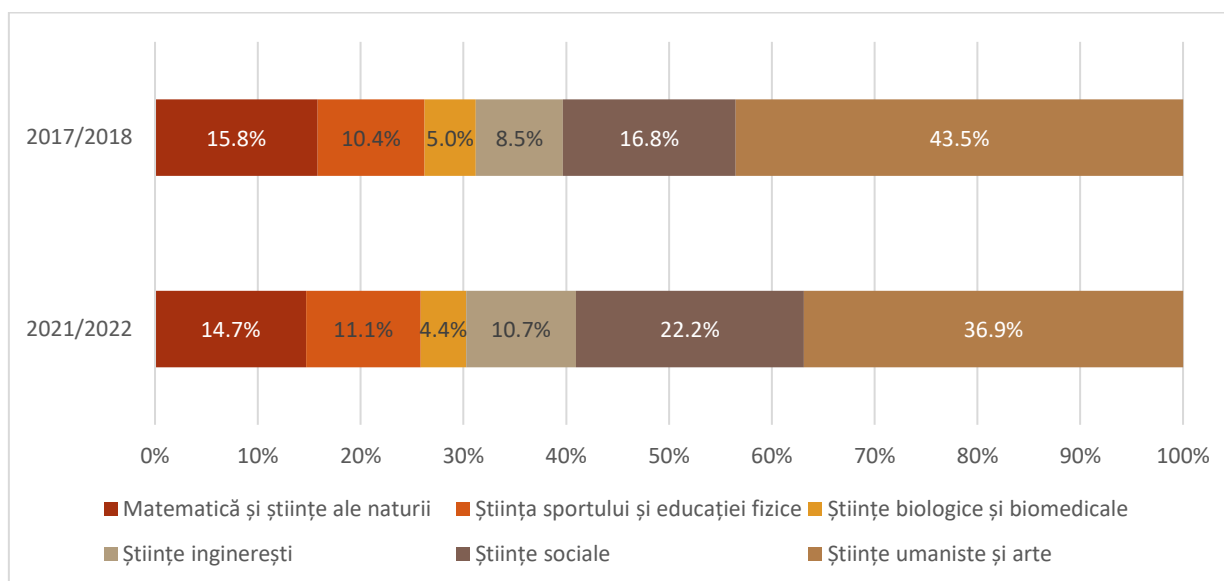
Sursa: ANS, prelucrare autori

Având vedere creșterea importantă a numărului de studenți înscriși la programele de formare de nivel II, +73,8%, toate instituțiile de învățământ superior prezentate la tabelul 9 au înregistrat evoluții pozitive, indiferent de tipul instituției.

4.3.3. Domeniul fundamental de știință și domeniul de studiu urmat

Analizând distribuția studenților pe domenii fundamentale de știință, observăm că în anul universitar 2017/2018 erau înmatriculați în cadrul primelor trei domenii 76,2% dintre masteranzii care urmează un program de formare psihopedagogică de nivel II, după cum urmează: Științe umaniste – 43,5%; Științe sociale – 16,8%; Matematică și științe ale naturii – 15,8%. În anul universitar 2021/2022, proporția acestora scade la 73,7%. De asemenea, remarcăm scăderea cu 6,6% a proporției celor înmatriculați la un program de studii din cadrul domeniului fundamental Științe umaniste din totalul studenților luați în considerare.

Figură 12. Domeniul de fundamental urmat de studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică, în anii universitari 2017/2018 – 2021/2022.

Sursa: ANS, prelucrare autori

În perioadă supusă analizei noastre, înregistrează creșteri procentuale toate cele șase domenii fundamentale de știință, după cum urmează: Științe sociale – 128,9% (+ 1.165 de masteranzi); Științe inginerești – 119,6% (+ 543); Știința sportului și educației fizice – 86,4% (+ 482); Matematică și științe ale naturii – 61,3% (+ 521); Științe biologice și biomedicale – 61,3% (+ 482) și Științe umaniste și arte – 47,4% (+ 1.107).

Tabel 10. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică, în funcție de domeniul fundamental de știință, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.

Domeniul fundamental de știință	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	Evoluție %	Evoluție nr.
Matematică și științe ale naturii	850	1.106	1.229	1.315	1.371	61,3%	521
Știința sportului și educației fizice	558	727	840	961	1.040	86,4%	482
Științe biologice și biomedicale	268	342	383	379	413	54,1%	145
Științe inginerești	454	659	946	1.168	997	119,6%	543
Științe sociale	904	1.290	1.451	1.858	2.069	128,9%	1.165
Științe umaniste și arte	2.336	2.830	3.088	3.336	3.443	47,4%	1.107

Sursa: ANS, prelucrare autori

În ceea ce privește domeniile de studiu urmat de către masteranzii înscriși la programele de formare psihopedagogică, observăm că în anul universitar 2017/2018 aproape un sfert dintre masteranzi urmau un program de studiu din cadrul domeniului de studiu Limba și literatură (24,5%), fiind urmați masteranzii de la Educație fizică și sport (9,8%), Matematică (5,9%), Geografie (5,8%) și Biologie (4,6%).

În perioada 2017/2018 – 2021/2022 se evidențiază scăderea importantă a numărului de studenți de nivel masteral care urmează un program din cadrul domeniului de studiu Limbă și literatură scade cu 65%, respectiv 857 de masteranzi.

Tabelul 11. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică, în funcție de domeniul de studiu, în anii universitari 2017/2018 – 2021/2022.

Domeniul de studiu	2017/2018	2021/2022	Evoluție %	Evoluție nr.
Limbă și literatură	1.314	457	-65%	-857
Educație fizică și sport	528	1.002	90%	474
Matematică	317	467	47%	150
Geografie	310	381	23%	71
Biologie	247	344	39%	97
Teologie	238	388	63%	150
Psihologie	225	460	104%	235
Istorie	191	318	66%	127
Arte vizuale	183	269	47%	86
Muzică (Interpretare muzicală)	171	228	33%	57
Contabilitate	120	207	73%	87
Muzica	120	213	78%	93
Ingineria produselor alimentare	88	85	-3%	-3
Științe ale educației	82	291	255%	209
Chimie	71	100	41%	29
Finanțe	66	104	58%	38
Sociologie	57	135	137%	78
Drept	56	92	64%	36
Teatru și artele spectacolului	54	87	61%	33
Inginerie și management	52	87	67%	35

Sursa: ANS, prelucrare autori

În perioada analizată în cadrul tuturor domeniilor fundamentale de știință crește numărul studenților înscriși la programele de formare de nivel II. Însă, în cazul domeniilor de studiu menționăm o scădere importantă de -65% a numărului celor care se înscriu la un program din cadrul domeniului de studiu Limbă și literatură.

4.4. Absolvenții programelor de formare de nivel I și II, în perioada 2017/2018 - 2020/2021

Absolvirea programelor de formare psihopedagogică de nivel I sau II se realizează prin susținerea cu succes al unui examen de absolvire, pentru fiecare nivel în parte. Acesta constă în elaborarea și susținerea unui portofoliu didactic. Portofoliul didactic reflectă sintetic nivelul și calitatea competențelor dobândite de absolvenți prin parcurgerea programului de formare psihopedagogică. Pentru examenul de absolvire a fiecărui nivel de certificare în profesia didactică se alocă câte 5 credite. În urma elaborării și susținerii portofoliului didactic, instituția de învățământ superior eliberează un certificat de absolvire al programului, însoțit de foaia matricolă.

4.4.1. Date generale privind absolvenții programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II

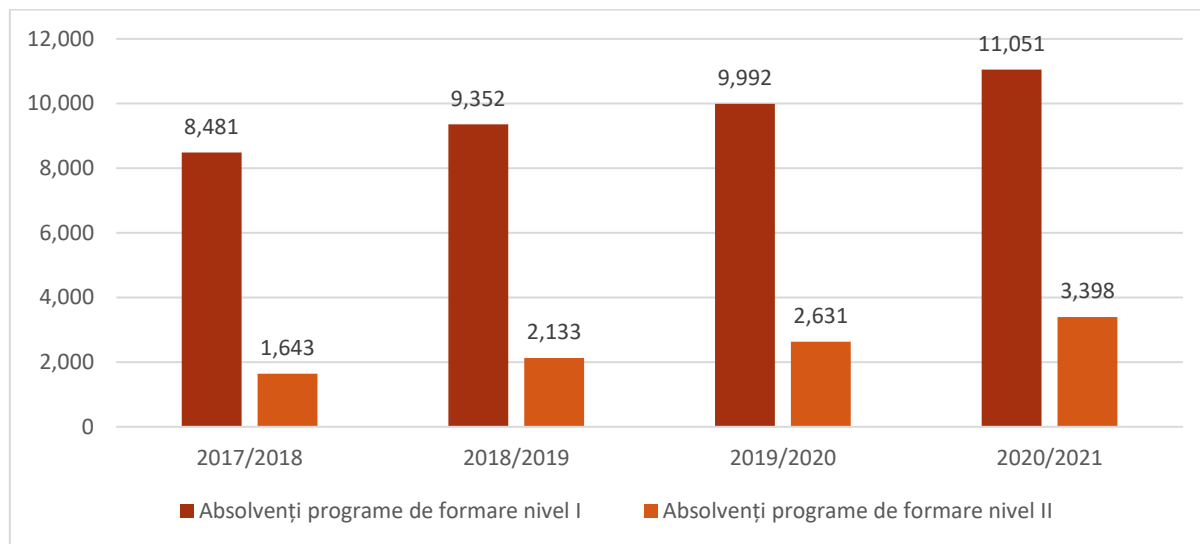
În anul universitar 2017/2018, 8.481 de studenți au absolvit programe de formare psihopedagogică de nivel I, iar 1.643 au finalizat cu succes al doilea nivel de program de certificare a competențelor didactice.

Numărul absolvenților programelor de formare psihopedagogică de nivel I, în întreaga perioadă analizată, a crescut cu 30,3% (+2.570 de absolvenți). Comparativ, numărul absolvenților programelor de studii universitare de licență a crescut cu 6,9% (+8.845). În cazul studenților la master, creșterile procentuale sunt mai importante, înregistrându-se o creștere de 106,8% în rândul absolvenților programelor de formare de nivel II (+ 1.755), respectiv de 21,7% pentru programele de studii universitare de masterat (+12.433).

Creșterea numărului de studenți care finalizează cu succes programele de formare psihopedagogică de nivel I și II înregistrează o creștere continuă, în perioada analizată, raportat la numărul total al absolvenților

programelor de studii universitare de licență și de masterat. Proporția absolvenților programelor de nivel I se majorează cu 21,9%, iar cea a absolvenților de programe de nivel II cu 69,9%.

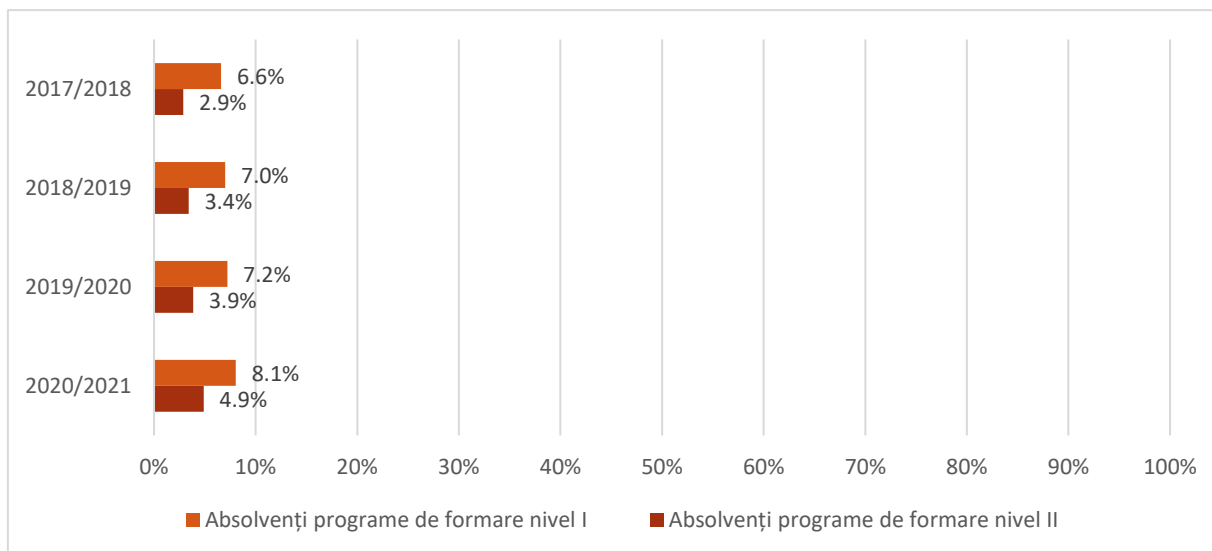
Figura 13. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II, în perioada 2017/2018 – 2020/2021.

Sursa: ANS, prelucrare autori

În perioada analizată, crește numărul absolvenților atât în cazul programelor de formare psihopedagogică de nivel I (+30,3%), cât și de nivel II (+106,8%).

Figura 14. Evoluția proporției absolvenților programelor de formare de nivel I și II din numărul total al absolvenților, în perioada 2017/2018 – 2020/2021.

Sursa: ANS, prelucrare autori

4.4.2. Instituții de învățământ superior care oferă programe de pregătire psihopedagogică de nivel I și II

În ceea ce privește proveniența absolvenților programelor de formare psihopedagogice de nivel I, 35,9% dintre ei au fost înmatriculați în cadrul primelor trei instituții de învățământ superior, în anul universitar 2017/2018. Spre comparație, în ultimul an universitar analizat, proporția acestora scade la 29% (- 6,9%).

În același an universitar, în cazul programelor de formare de nivel II, proporția absolvenților proveniți din cadrul primelor trei instituții de învățământ superior, după numărul de studenți, reprezintă 44,8%. Până la finalul perioadei analizate și în acest caz se înregistrează o scădere a proporției absolvenților, 30,1% (-14,7%).

În ceea ce privește evoluția numărului de absolvenți, din analiza datelor aflate la dispoziție, observăm în cazul absolvenților programelor de formare de nivel I că majoritatea instituțiilor de învățământ superior înregistrează evoluții pozitive. O instituție de învățământ superior, Universitatea Politehnică din București înregistrează o creștere de peste 290%. De asemenea, în cazul programelor de formare de nivel II, toate instituțiile de învățământ prezentate în tabelul 13 înregistrează evoluții pozitive.

Tabelul 12. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I în primele două zeci de instituții de învățământ superior, în perioada 2017/2018-2020/2021.

Instituții de învățământ superior		2017 / 2018	2018 / 2019	2019 / 2020	2020 / 2021	Evoluți e %	Evoluție nr.
1.	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	1.146	1.140	1.198	1.198	4,5%	52
2.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iasi	1.135	998	1.283	1.325	16,7%	190
3.	Universitatea din Craiova	760	915	1.029	686	-9,7%	-74
4.	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	492	377	432	546	11,0%	54
5.	Universitatea din Oradea	431	359	476	491	13,9%	60
6.	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	407	339	413	381	-6,4%	-26
7.	Universitatea „Transilvania” din Brașov	382	434	369	357	-6,5%	-25
8.	Universitatea „Stefan Cel Mare” din Suceava	362	305	353	337	-6,9%	-25
9.	Universitatea de Vest din Timișoara	279	416	415	350	25,4%	71
10.	Universitatea din Pitești	261	295	374	352	34,9%	91
11.	Universitatea „Ovidius” din Constanța	230	228	192	221	-3,9%	-9
12.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara	228	299	259	266	16,7%	38
13.	Universitatea Politehnică din București	206	997	725	805	290,8%	599
14.	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	199	158	192	178	-10,6%	-21
15.	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	196	177	161	207	5,6%	11
16.	Universitatea Națională de Arte "George Enescu" Iasi	183	82	151	189	3,3%	6
17.	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	166	153	130	124	-25,3%	-42
18.	Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București	154	159	100	178	15,6%	24
19.	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	150	154	151	167	11,3%	17
20.	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București	139	137	143	154	10,8%	15

Sursa: ANS, prelucrare autori

Tabel 13. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel II primele cincisprezece instituții de învățământ superior, în perioada 2017/2018-2020/2021.

	Instituție de învățământ superior	2017 / 2018	2018 / 2019	2019 / 2020	2020 / 2021	Evoluție %	Evolu ție nr.
1.	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	355	314	334	465	31,0%	110
2.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iasi	211	194	360	387	83,4%	176
3.	Universitatea din Oradea	170	139	200	171	0,6%	1
4.	Universitatea din Craiova	148	225	236	306	106,8%	158
5.	Universitatea „Stefan Cel Mare” din Suceava	91	100	102	136	49,5%	45
6.	Universitatea din Pitești	86	114	151	170	97,7%	84
7.	Universitatea Tehnica din Cluj-Napoca	82	82	135	216	163,4%	134
8.	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	62	43	66	73	17,7%	11
9.	Universitatea de Arta și Design din Cluj-Napoca	50	43	54	56	12,0%	6
10.	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București	44	36	51	68	54,5%	24
11.	Universitatea „Ovidius” din Constanța	43	43	48	65	51,2%	22
12.	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	38	38	29	40	5,3%	2
13.	Universitatea Națională de Arte "George Enescu" Iasi	30	37	65	57	90,0%	27
14.	Universitatea Națională de Arte din București	29	25	39	30	3,4%	1
15.	Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu	28	21	20	30	7,1%	2

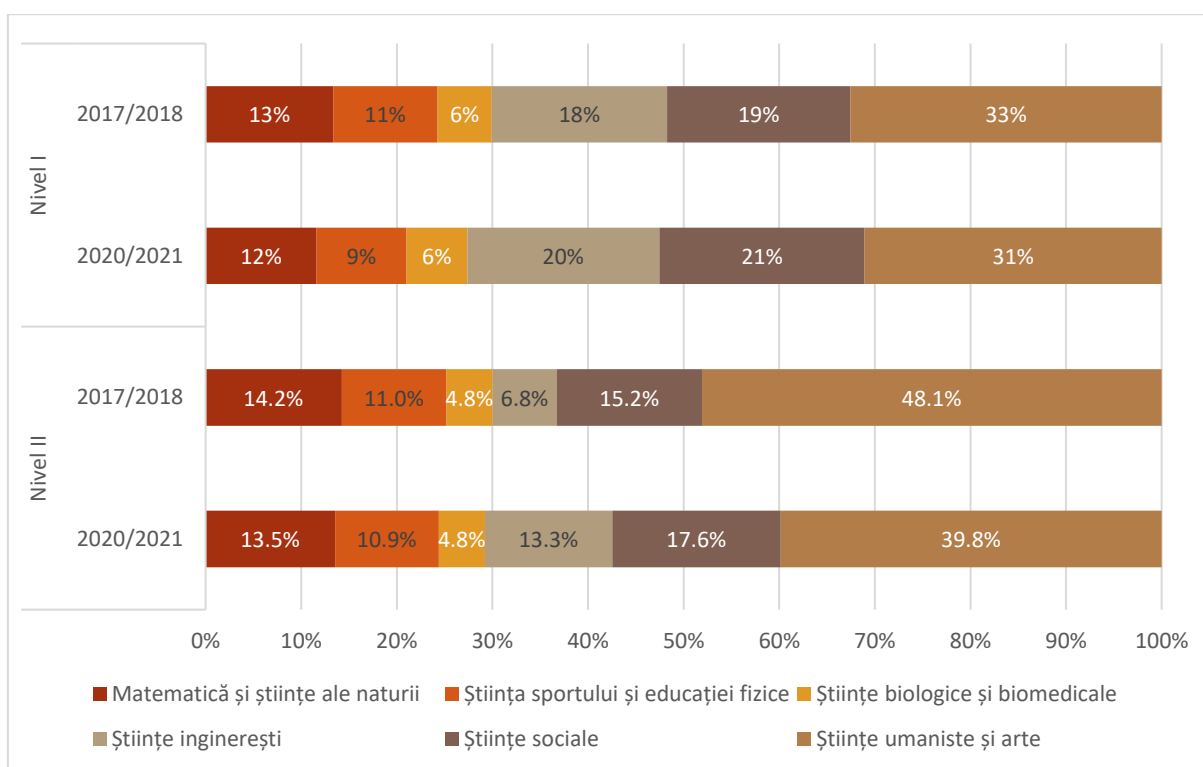
Sursa: ANS, prelucrare autori

4.4.3. Domeniul fundamental de știință și domeniul de studiu urmat

În anul universitar 2017/2018, aproape o treime dintre absolvenții programelor de formare de nivel I au absolvit un program din cadrul domeniului Științe umaniste și arte (32,6%), fiind urmați de absolvenții domeniului Științe sociale (19,2%) și Științe inginerești (18,3%) (Figura 15). Valorile se mențin pe parcursul perioadei supuse analizei noastre la valori aproximativ egale.

În cazul absolvenților programelor de formare de nivel II, observăm că în anul universitar 2017/2018 aproape jumătate dintre absolvenți, 48,1%, au absolvit un program încadrat în domeniul fundamental Științe umaniste și arte. Însă, la numărul absolvenților acestui domeniu scad cu 8,2% până la sfârșitul anului universitar 2020/2021. În aceeași perioadă, numărul absolvenților din cadrul domeniului fundamental Științe inginerești crește cu 6,6%.

Figura 15. Domeniul de studiu fundamental urmat de studenții și absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II, în anii universitari 2017/2018 – 2020/2021

Sursa: ANS, prelucrare autori

În ceea ce privește evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I, după domeniul fundamental de știință, observăm că în perioada 2017/2018 – 2020/2021 în cazul tuturor celor șase domenii numărul absolvenților crește accentuat (Tabelul 14). Remarcăm creșterea înregistrată în cazul domeniilor Științe biologice și biomedicale (+45,9%), Științe sociale (+45,9%) și Științe inginerești (+42,8%).

Tabelul 14. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I după domeniul fundamental de știință urmat la studii de licență, în perioada 2017/2018-2020/2021.

Domeniul fundamental de știință	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Evoluție %	Evoluție nr.
Matematică și științe ale naturii	1.132	1.003	1.060	1.283	13,3%	151
Știința sportului și educației fizice	925	940	1.005	1.039	12,3%	114
Științe biologice și biomedicale	481	640	578	702	45,9%	221
Științe inginerești	1.555	2.364	2.201	2.221	42,8%	666
Științe sociale	1.627	1.867	2.224	2.373	45,9%	746
Științe umaniste și arte	2.761	2.538	2.924	3.433	24,3%	672

Sursa: ANS, prelucrare autori

Creșterile înregistrate în cazul absolvenților de programe de formare psihopedagogică de nivel II sunt mai ridicate, cu excepția a două domenii fundamentale de știință, Științe umaniste și arte, respectiv Matematică și științe ale naturii, se dublează în perioada anilor universitari analizați.

Tabelul 15. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel II după domeniul fundamental de știință urmat la studii de masterat, în perioada 2017/2018-2020/2021.

Domeniul fundamental de știință	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Evoluție %	Evoluție nr.
Matematică și științe ale naturii	234	296	383	460	96,6%	226
Știința sportului și educației fizice	180	251	322	369	105,0%	189
Științe biologice și biomedicale	79	106	112	164	107,6%	85
Științe inginerești	111	197	247	453	308,1%	342
Științe sociale	249	364	479	598	140,2%	349
Științe umaniste și arte	790	919	1.088	1.354	71,4%	564

Sursa: ANS, prelucrare autori

În anul universitar 2017/2018, aproximativ 15% dintre absolvenții programelor de formare psihopedagogică de nivel I au urmat programul de studiu Limba și literatură (1.302 absolvenți) (Tabelul 16). Deși, numărul absolvenților din acest domeniu crește (+239 absolvenți), proporția acestora până în anul universitar 2020/2021 scade la 13,9% din totalul absolvenților. Analizând evoluția numărului de absolvenți, observăm că doar în cazul unui singur domeniu, Ingineria produselor alimentare, a scăzut numărul absolvenților în perioada 2017/2018 – 2020/2021.

Tabelul 16. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I, în funcție de domeniul de studiu, în anii universitari 2017/2018 – 2020/2021

Domeniu de studiu	2017/2018	2020/2021	Evoluție %	Evoluție nr.
Limba și literatură	1.302	1.541	18,4%	239
Educație fizică și sport	743	828	11,4%	85
Matematică	320	376	17,5%	56
Geografie	316	370	17,1%	54
Științe ale educației	314	447	42,4%	133
Psihologie	305	394	29,2%	89
Biologie	301	354	17,6%	53
Teologie	280	425	51,8%	145
Muzică (Interpretare muzicală)	278	302	8,6%	24
Arte vizuale	277	356	28,5%	79
Istorie	204	263	28,9%	59
Drept	200	251	25,5%	51
Ingineria produselor alimentare	196	186	-5,1%	-10
Kinetoterapie	182	211	15,9%	29
Contabilitate	174	200	14,9%	26

Sursa: ANS, prelucrare autori

Analizând numărul absolvenților programelor de formare psihopedagogică de nivel II, se poate observa că în cazul primelor 15 domenii de studiu, după numărul studenți, evoluția este pozitivă cu excepția domeniilor

Limba și literatură (- 22,5%; -93 de absolvenți), respectiv Teatru și artele spectacolului (-32,1%; -9 absolvenți) (Tabelul 17). Trebuie să remarcăm creșterea importantă realizată în cazul absolvenților domeniului de studiu Educație fizică și sport, în anul universitar 2020/2021 absolvind acest program suplimentar 189 de masteranzi, față de anul 2017/2018.

Tabelul 17. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel II, în funcție de domeniul de studiu, în anii universitari 2017/2018 – 2020/2021.

Domeniu de studiu	2017/2018	2020/2021	Evoluție %	Evoluție nr.
Limba și literatura	413	320	-22,5%	-93
Educație fizică și sport	165	354	114,5%	189
Matematică	109	167	53,2%	58
Arte vizuale	98	115	17,3%	17
Geografie	79	139	75,9%	60
Biologie	78	143	83,3%	65
Muzică (Interpretare muzicală)	75	106	41,3%	31
Istorie	62	119	91,9%	57
Teologie	60	153	155,0%	93
Psihologie	52	151	190,4%	99
Contabilitate	46	62	34,8%	16
Muzică	37	81	118,9%	44
Teatru și artele spectacolului	28	19	-32,1%	-9
Ingineria produselor alimentare	28	38	35,7%	10
Drept	22	49	122,7%	27

Sursa: ANS, prelucrare autori

În perioada analizată numărul absolvenților programelor de formare de nivel I și nivel II, după domeniul fundamental de știință, înregistrează evoluții pozitive. În cazul absolvenților de nivel II, cu excepția domeniilor fundamentale de știință Matematică și științe ale naturii (96,6%), respectiv Științe umaniste și arte (71,4%), se înregistrează creșteri de peste 100% arătând un interes crescut atât din partea instituțiilor de învățământ superior cât și din partea candidaților care se gândesc la o carieră didactică.

În cazul domeniilor de studii prezentate la tabelele 16 și 17 se înregistrează scăderi doar în domeniul de studiu Ingineria produselor alimentare (-5,1%), în cazul programelor de nivel I, respectiv în domeniile de studiu Limba și literatura (-22,5%) și Teatru și artele spectacolului (-32,1%), în cazul programelor de nivel II.

4.5. Pierderile înregistrate între cohortele de studenți și masteranzi înscriși la programele de formare, în perioada 2017/2018 - 2021/2022

În cadrul acestui capitol²¹ ne-am propus să analizăm succesul studenților și masteranzilor care au urmat un program de formare psihopedagogică de nivel I și II. În definirea succesului am luat în calcul numărul de studenți ai generației analizate care s-a regăsit în următorul an universitar, respectiv și-a finalizat cu succes studiile, fiind raportați drept absolvenți de instituțiile de învățământ superior. În analiza acestor date, trebuie să avem în vedere că nu reiese dacă studentul a abandonat doar programele de formare psihopedagogică sau inclusiv studiile universitare la nivel de licență/master. Abandonarea studiilor universitare conduce în

²¹ În cadrul acestui capitol nu au fost luați în considerare absolvenții programelor de formare psihopedagogică de nivel I, respectiv de nivel II, în cazul cărora forma de finanțare nu era specificată.

mod automat și la abandonarea studiilor desfășurate în vederea certificării pentru cariera didactică. Au fost analizate generațiile de studenți ale căror evoluții pot fi urmărite din primul an de studiu, până la finalizarea studiilor.

Observăm în cazul generațiilor de studenți masteranzi admiși în anii universitari 2017/2018 și 2018/2019, că în anul II de studiu, pe locuri finanțate de la bugetul de stat, sunt raportați cu 1,4%, respectiv 0,9% peste cei înscriși în primul an de studiu. Posibile explicații pot fi realocarea de locuri bugetate de la anul I la anul II de masterat în cadrul aceleiași universități, ceea ce conduce la obținerea unui loc bugetat și pentru modulul psihopedagogic, eventuale raportări greșite ale instituțiilor de învățământ superior (încadrarea deficitară) ori reînscriserea unor studenți în anul II de studiu, care să permită finalizarea programului de formare de nivel II și ulterior obținerea certificatului de absolvire.

Astfel, în ceea ce privește generația de studenți admiși în primul an de studiu în anul universitar 2017/2018, observăm că 16% din studenți își abandonează studiile încă în primul an de studiu, regăsindu-se în anul doi doar 86% din ei, iar în anul trei 71% (Tabelul 18). În continuare, observăm că ajung să își finalizeze studiile doar 43,5% dintre studenții care au fost admiși în anul I de studiu. În cazul studenților admiși pe locuri finanțate din resurse proprii ajung până în anul trei de studiu doar 42,8%, reușind să își finalizeze studiile doar 20,3% dintre ei.

Tabelul 18. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel I în anul universitar 2017/2018.

	An I - 2017/2018	An II - 2018/2019	An III - 2019/2020	Absolvenți raportat la anul I		% absolvenți raportat la anul III	
total	22.143	18.594	15.729			9.631	
		84%	71%	43,5%	61,2%		
buget	18.287	16.413	14.078			8.850	
		89,8%	77%	48,4%	62,9%		
taxă	3.856	2.181	1.651			781	
		56,6%	42,8%	20,3%	47,3%		

Sursa: ANS, prelucrare autori

În cazul studenților admiși la programele de formare psihopedagogică în anul universitar 2018/2019, proporțiile totale ale celor care ajung în anul doi, respectiv în anul trei de studiu sunt aproximativ egale, însă proporția celor care reușesc să își finalizeze cu succes studiile este mai ridicată față de prima generație de studenți analizată (Tabelul 19). Raportat la numărul studenților înscriși în primul an de studiu, și-au finalizat studiile 51% dintre cei înscriși, ceea ce reprezintă o creștere cu 7,6% față de generația anterioară. Dacă ne raportăm la studenții ajunși în anul trei de studiu, reușesc să și obțină certificatul de absolvire 61,2% dintre studenții înmatriculați în anul III, în creștere cu 10,4% față de generația de studenți admisă în anul 2017/2018.

Tabelul 19. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel I în anul universitar 2018/2019.

	An I - 2018/2019	An II - 2019/2020	An III - 2020/2021	Absolvenți raportat la anul I		Absolvenți raportat la anul III	
total	20.917	17.223	14.901			10.677	
		82,3%	71,2%	51%	71,7%		
buget	17.422	15.147	13.064			9.740	
		86,9%	75%	55,9%	74,6%		
taxă	3.495	2.076	1.837			937	
		59,4%	52,6%	26,8%	51,0%		

Sursa: ANS, prelucrare autori

În ceea ce privește generația de studenți masteranzi care au fost admiși în anul universitar 2017/2018 la programele de formare psihopedagogică de nivel II, reușesc să finalizeze studiile puțin peste două treimi dintre cei admiși, respectiv 66,9% (Tabelul 20). Dacă comparăm numărul absolvenților programelor de formare de nivel I și II, raportat la numărul celor ajunși în ultimul an de studiu (anul III, respectiv anul II), observăm că proporția absolvenților de nivel II este mai ridicată cu doar 8,1%.

Analizând în funcție de forma de finanțare a studiilor, proporția absolvenților de master care își susțin studiile din resurse financiare proprii este mai mare cu 21,1%²² decât a celor care studiază pe locuri bugetate. În același timp, deși numărul absolvenților care își plătesc taxele este mai mare, și numărul celor care abandonează aceste studii este mai mare.

Tabelul 20. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel II în anul universitar 2017/2018.

	An I - 2017/2018	An II - 2018/2019	Absolvenți raportat la anul I		Absolvenți raportat la anul II	
total	3.186	3.075			2.133	
		96,5%	66,9%	69,4%		
buget	2.677	2.715			1.826	
		101,4%	68,2%	67,3%		
taxă	509	360			318	
		70,7%	62,5%	88,3%		

Sursa: ANS, prelucrare autori

În cazul generației de studenți de master admiși în anul I de studiu în anul universitar 2018/2019, observăm că și în acest caz proporția absolvenților este în creștere, similar absolvenților de la programele de formare de nivel I (Tabelul 21). Creșterea numărului de absolvenți se va menține în întregă perioada analizată. Față de generația anterioară, proporția absolvenților cu taxă este în scădere cu aproximativ 10%.

²² Raportat la numărul studenților care ajung în ultimul an de studiu.

Tabelul 21. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel II în anul universitar 2018/2019

	An I - 2018/2019	An II - 2019/2020	Absolvenți raportat la anul I	Absolvenți raportat la anul II
total	3.879	3.703		2.631
		95,5%	67,8%	71,1%
buget	3.252	3.281		2.298
		100,9%	70,7%	70%
taxă	627	422		333
		67,3%	53,1%	78,9%

Sursa: ANS, prelucrare autori

Dintre studenții admiși în anul universitar 2019/2020 la programele de formare psihopedagogică de nivel II, 80,3% și-au finalizat cu succes studiile (Tabelul 22), în crește cu 13,3% față de generația admisă la începutului anului universitar 2017/2018. Remarcăm faptul că proporția absolvenților care și-au susținut studiile universitare din resurse proprii este mai mare decât al celor care au fost susținut de la bugetul de stat, raportat la cei care ajung în ultimul an de studii masterale. 89,6% dintre studenții plătitori de taxă care ajung în ultimul an de studiu susțin cu succes examenul de finalizare. În același timp, 84,4% dintre studenții care studiază pe un loc bugetat absolvă programele de formare psihopedagogică de nivel II.

Tabelul 22. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel II în anul universitar 2019/2020.

	An I - 2019/2020	An II - 2020/2021	Absolvenți raportat la anul I	Absolvenți raportat la anul II
total	4.234	3.999		3.398
		94,4%	80,3%	85%
buget	3.607	3.546		2.992
		98,3%	82,9%	84,4%
taxă	627	453		406
		72,2%	64,8%	89,6%

Sursa: ANS, prelucrare autori

4.6. Concluzii

În urma analizei desfășurate cu privire la studenții și absolvenții programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II, concluzionăm următoarele:

- I. Programele de formare de nivel I și II:
 - În perioada 2017/2018 – 2021/2022, numărul studenților înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I se menține la valori aproximativ egale. Totuși putem remarca că în ultimul an, comparativ cu primul an universitar luat în considerare, numărul studenților înscriși este mai redus cu 1% (- 589 de studenți). În comparație, numărul studenților care urmează un program de formare psihopedagogică de nivel II se află pe un trend ascendent în toată perioada analizată, realizând o creștere cu 73,8%;
 - În medie 21,9% dintre studenții înscriși la un program de studii universitare de licență urmează simultan și un program de formare psihopedagogică. În cazul studenților de nivel masteral, aproximativ 9% dintre aceștia urmează programele de formare psihopedagogică de nivel II;

- Numărul studenților aflați în primul an de studiu la programele de formare psihopedagogică de nivel I înregistrează fluctuații anuale, dar în întreaga perioadă analizată numărul acestora scade cu 2,1,% (- 461 de studenți);
- În medie, 23% dintre studenții înscriși în primul an de studiu aleg să urmeze și un program de formare psihopedagogică de nivel I. Proporția acestora se află pe un trend descendent până în anul universitar 2021/2022;
- Proporția studenților care concomitent se înscriu și la programe de formare de nivel II, și în întreagă perioadă analizată a crescut cu 64%;
- În medie, 85,1% dintre studenții își desfășoară studiile de formare pe locuri finanțate de la bugetul de stat. Numărul acestora se află pe un trend ascendent, majorându-se cu 3,2% în perioada analizată. În același timp, 83% dintre studenții masteranzi desfășoară studii de formare pe locuri bugetate;
- Peste două treimi dintre studenți urmează un program de formare psihopedagogică de nivel I în cadrul primelor zece instituții de învățământ superior. În cazul programelor de nivel II, centralizarea este chiar mai accentuată, 7 din 10 studenți își desfășurau studiile în cadrul primelor zece universități;
- În perioada analizată, toate instituțiile de învățământ superior înregistrează creșteri cu privire la numărul studenților care se înscriu la programele de formare de nivel II;
- Aproximativ un sfert dintre studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică urmează un program de studii universitare de licență din cadrul domeniului fundamental Științe umaniste și arte. În perioada analizată, numărul acestora se menține la valori aproximativ egale, dar, în același timp, numărul studenților din cadrul domeniului fundamental Științe inginerești scade cu aproximativ 25%. Concomitent, în cazul studenților care urmează programe de formare de nivel II, aproximativ 40% dintre ei erau înscriși la domeniul fundamental Științe umaniste și arte. Toate domeniile fundamentale înregistrează creșteri procentuale și numerice importante;
- Având în vedere proporția ridicată a studenților care urmează un program din cadrul domeniului fundamental Științe umaniste și arte, mai mult de 1 din 10 studenți urmează un program din cadrul domeniului de studiu Limbă și literatură (12,5%);
- În anul universitar 2017/2018 aproximativ un sfert dintre studenții masteranzi urma un program din cadrul domeniului de studiu Limbă și literatură, însă până la finalul perioadei analizate, numărul acestora scade cu 65%, iar în ultimul an universitar analizat cei mai mulți studenți urmează un program din cadrul domeniului de studiu Educație fizică și sport;

II. Absolvenții programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II:

- În medie, 7,2% dintre studenții care și-au finalizat studiile universitare în perioada analizată au absolvit și un program de formare psihopedagogică de nivel I. În același timp, proporția medie a masteranzilor este de 3,8%;
- În ambele cazuri, studenți în programe de formare psihopedagogică nivel I și nivel II, proporția celor care își finalizează studiile se află pe un trend ascendent, în creștere cu 21,9%, respectiv 69,9%;
- În cazul studenților care finalizează cu succes atât programe de formare psihopedagogică de nivel I, cât și de nivel II, observăm o polarizare a absolvenților acestor programe pe instituții de învățământ superior. Astfel, dacă în anul 2017/2018 absolvenții primelor trei instituții reprezentau aproximativ 36%, până la finalul perioadei analizate, proporția acestora deși scade cu 6,9%, se menține ridicată. În mod similar, în cazul absolvenților masteranzi observăm o scădere cu 14,7%, concentrarea acestora în cele mai mari trei

instituții de învățământ superior analizate scăzând de 44,8%, la 30,1% în decursul perioadei studiate.

- Domeniul fundamental de Științe umaniste și arte înregistrează cei mai mulți absolvenți în cazul ambelor niveluri, însă în cazul absolvenților de nivel II ponderea acestora scade cu 8,2% din totalul absolvenților, în perioada analizată;
- În cazul tuturor domeniilor fundamentale observăm creșterea numărului de absolvenți la nivelul I și la nivelul II;
- Având în vedere numărul studenților și masteranzilor înscriși la programe din cadrul domeniului de studiu Limbă și literatură, cei mai mulți absolvenți provin din cadrul acestui domeniu. Însă, în cazul absolvenților de nivel II proporția acestora se află în scădere, în ultimul an universitar analizat;

III. Pierderile înregistrare:

- 43,5% dintre studenții care în anul universitar 2017/2018 au fost înmatriculați la programele de formare psihopedagogică de nivel I au absolvit aceste programe. În cazul generației care își începe studiile în anul universitar 2018/2019 proporția celor care reușesc să își finalizeze studiile este în creștere cu 7,6% față de generația anterioară (51%);
- Proporția absolvenților care și-au desfășurat studiile pe locuri finanțate de la bugetul de stat este mai ridicată decât a celor care și-au susținut studiile din resurse proprii;
- În anul universitar 2017/2018, aproximativ 77% dintre studenții înscriși în anul I pe locuri finanțate de la bugetul de stat ajung în anul III de studiu, reușind să finalizeze cu succes, prin obținerea certificatului de absolvire, 48,4%. În cazul generației următoare scade numărul studenților care ajunge în anul III de studiu (-2%), însă crește numărul studenților care finalizează programul de formare (+7,5%);
- În anul universitar 2017/2018, doar 56,6% din studenți care au ocupat un loc cu taxă au ajuns în anul II de studiu, respectiv 42,8% în ultimul an, finalizând cu succes 20,3% dintre cei admiși, astfel **putem concluziona că 79,7% dintre cei înscriși în primul an nu obțin certificatul de absolvire;**
- 66,9% dintre studenții masteranzi înscriși în anul I de studiu își finalizează cu succes studiile de formare psihopedagogică de nivel II, în cazul generației de studenți admiși în anul universitar 2017/2018. Ulterior, proporția absolvenților se îmbunătățește, crește în anul următor cu 0,9%, respectiv cu 13,3% în ultimul an universitar analizat;
- În cazul studenților admiși pe locuri cu taxă observăm că proporția absolvenților, raportat la cei care ajung în anul II de studiu, se situează în jurul valorii de 90%, cu excepția generației admise în anul universitar 2018/2019;

În perioada celor trei generații de studenți de nivel masteral analizați²³, observăm creșterea cu 14,7% a proporției celor care finalizează cu succes programele de formare de nivel II în cazul celor cu finanțare de la bugetul de stat și 2,3% în cazul celor care își susțin studiile din resurse proprii.

²³ Masteranzii admiși în anul 2017, 2018 și 2019.

5. Parcursul didactic al populației de studenți înscriși în cadrul programelor de masterat didactic

5.1. Metodologie

Analiza cantitativă din prezentul capitol este realizată pornind de la **populația de studenți înscriși în cadrul programelor de masterat didactic**, provenind din **Registrul Matricol Unic (RMU)**. În acest sens, pentru generațiile vizate de studiu (**2020/2021** și **2021/2022**) au fost identificați **576** de studenți provenind de la instituțiile de învățământ superior care organizează programe de acest fel (Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea din București și Universitatea din Craiova)²⁴.

Tabel 23. Numărul de studenți înscriși în programele de masterat didactic în anii universitari 2020/2021 și 2021/2022.

	2020-2021	2021-2022
Academia de Studii Economice din București	53	18
Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi	58	13
Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca	59	33
Universitatea "Ovidius" din Constanța	50	42
Universitatea de Vest din Timișoara	48	0
Universitatea din București	56	42
Universitatea din Craiova	50	54

Sursa: RMU

5.1. Limite ale studiului

5.1.1. Lipsa unor generații multiple

Având în vedere că programele de masterat didactic au debutat în anul universitar 2020/2021, parcursul educațional poate fi urmărit pornind de la datele colectate pentru o singură generație. Acest lucru este dat de faptul că mai multe variabile care descriu școlaritatea populației analizate nu au fost actualizate de către instituțiile de învățământ superior până în momentul realizării bazei de date care stă la baza prezentei analize. Astfel, pentru o parte dintre absolvenți nu au putut fi identificate informații privind momentul și forma de absolvire.

În ciuda celor menționate anterior, concluziile identificate reprezintă un punct de pornire pentru viitoare analize, fiind totodată relevante în contextul unicității specificului acestui program de studii, precum și a modului în care a fost sprijinită implementarea acestuia.

5.1.2. Calitatea raportării datelor în RMU

Momentul de timp și modul de raportare a datelor în RMU variază de la o instituție la alta, în ciuda unor termene cadru stabilite la nivel național. Prin urmare, apreciem că în cazul unor instituții dintre cele analizate, procesul de raportare a datelor privitoare la programele de masterat didactic s-a aflat într-o etapă incipientă, fapt care a generat unele întârzieri în raport cu momentul extragerii datelor. De asemenea, specific și altor studii realizate pornind de la baze de date extrase din RMU, pot exista o serie de erori cu privire la acuratețea înregistrării variabilelor privind școlaritatea studenților.

²⁴ Până în momentul extragerii bazei de date analizate nu fuseseră actualizate datele privind Universitatea „Politehnica” din București.

5.1.3. Numărul redus de studenți înscriși în cadrul programelor de masterat didactic

Populația de studenți înscriși în cadrul programelor de studii universitare de masterat didactic este una restrânsă, fiind vorba de un total de 576 de studenți. În acest sens, corelațiile și asocierile dintre variabile nu pot fi decât limitate.. De asemenea, rezultatele concursului de admitere la programele de studii universitare de masterat didactic reprezintă doar o oglindă de moment, în debutul procesului de extindere și generalizare a acestui tip de program de studii, concluziile rezultatele în urma prezentei analize putând fi modificate în timp, în contextul unei creșteri prognozate a populației generale de studenți înscriși la un astfel de program.

5.2. Analiza descriptivă a populației de studenți

În vederea analizei profilului populației de studenți de masterat didactic, am selectat studenții care au fost înmatriculați în anul I în cele două cohorte vizate de analiza noastră, conform tabelului 23. Pentru ilustrarea celor mai relevante aspecte privind populația de studenți vom realiza o analiză descriptivă pornind de la o serie de elemente care vizează următoarele categorii de indicatori:

Tabel 24. Tabel cu categoriile de variabile utilizate, denumire și descriere succintă.

Nr. crt.	Categorie	Denumire	Descriere/Valori
1.	Variabile generale	Gen	Masculin/Feminin
2.		Regiune de dezvoltare – domiciliu	Regiunea de dezvoltare a localității de domiciliu în momentul înmatriculării.
3.		Vârstă	Vârsta în momentul înmatriculării (01.10.2020 sau 01.10.2021, în funcție de cohortă).
4.		Mediu de rezidență – naștere	Mediul de rezidență al localității de naștere (rural/urban).
5.		Mediu de naștere – domiciliu	Mediul de rezidență al localității de domiciliu (rural/urban).
6.		Stare civilă	Starea civilă în momentul înmatriculării: căsătorit(ă), necăsătorit(ă), divorțat(ă), văduv(ă), nedeclarat.
7.	Parcurs educațional în învățământul preuniversitar	Număr ani – absolvire BAC	Numărul de ani trecuți de la absolvirea examenului de Bacalaureat
8.		Medie BAC	Media obținută la examenul de Bacalaureat.
9.		Filieră liceu	Filiera liceului absolvit: Tehnologică, Teoretică, Vocațională.
10.		Profil liceu	Profilul liceului absolvit
11.	Școlaritate	Instituția de învățământ superior	Denumire instituție de învățământ superior.
12.		Forma de finanțare – început an Student internațional	Forma de finanțare la începutul anului universitar. În analiza realizată am utilizat două forme de finanțare, respectiv <i>fără taxă</i> (computată din opțiunile <i>Finanțare de la buget – FB</i> și <i>Finanțare din alte surse legal constituite</i>) și <i>cu taxă</i> (computată din <i>Cu taxă</i> și <i>Finanțare individuală CPL – cu taxă, în lei</i>).Statut de student internațional (da/nu).
13.		Forma de finanțare – final an Forma de finanțare – început an	Forma de finanțare la finalizarea anului universitar. Forma de finanțare la începutul anului universitar.

14.		Tipul de masterat de didactic. Forma de finanțare – final an	Specializare – masterat didactic. Forma de finanțare la finalizarea anului universitar.
15.		Tipul de masterat de didactic	Specializare – masterat didactic.

5.2.1. Analiza în funcție de variabile generale

5.2.1.1. *Gen*

Distribuția în funcție de gen a studenților la masterat didactic este semnificativ disproporționată în favoarea absolvenților de gen **feminin (+42%)**. Astfel, caracteristicile acestui tip de populație se înscrie elementelor mai sus menționate cu privire la profilul studenților care urmează programe sau forme de studii specifice unei viitoare cariere didactice, respectiv urmează studii de aprofundare în domeniu.

Tabel 25. Distribuția în funcție de gen a studenților înscriși în anul I de studiu în cadrul programelor de masterat didactic.

Gen	Număr studenți	Procent
F	409	71,0%
M	167	29,0%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

5.2.1.2. *Regiune de dezvoltare (domiciliu)*

De asemenea, în ceea ce privește distribuția regională a studenților în funcție de județ și regiunea de proveniență în funcție de localitatea de domiciliu în momentul înmatriculării, aceasta a variat de la **Sud-Vest Oltenia (22,4%)**, **Sud-Est (20,2%)** și **București-Ilfov (18,8%)**, la **Centru (7,8%)**, **Sud-Muntenia (5,8%)** sau **Vest (4,6%)**.

Tabel 26. Distribuția studenților înscriși în programe de masterat didactic în funcție de regiunea de dezvoltare (domiciliu).

Regiunea	Număr studenți	Procent
Nord-Est	78	9,7%
Vest	37	4,6%
Nord-Vest	87	10,8%
Centru	63	7,8%
Sud-Est	163	20,2%
Sud-Muntenia	47	5,8%
București-Ilfov	152	18,8%
Sud-Vest Oltenia	181	22,4%
Total	808	100,0%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

5.2.1.3. *Vârstă (în momentul admiterii)*

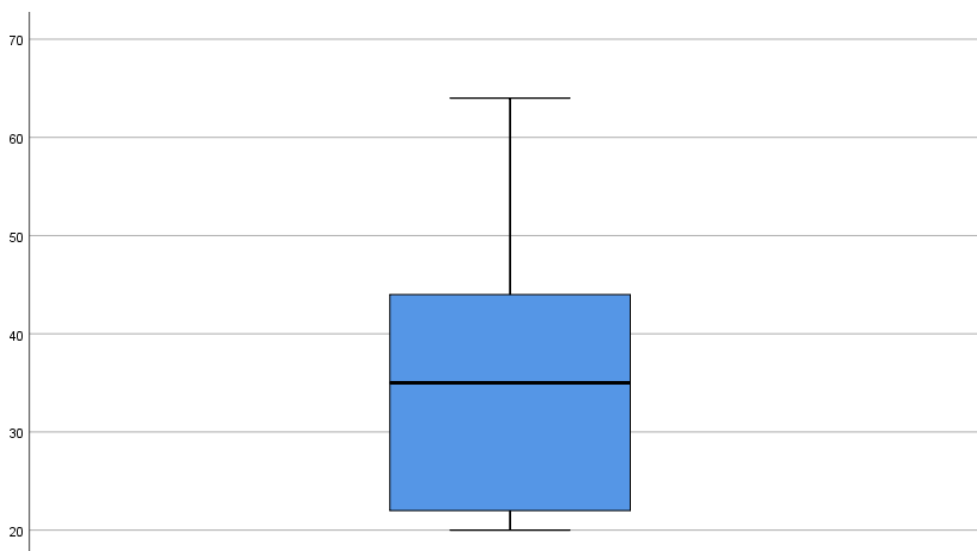
Din punctul de vedere al vârstei studenților din cadrul programelor de masterat didactic, aceasta este cuprinsă între 20 și 64 de ani, vârsta medie²⁵ fiind de **34 ani, 2 luni și 5 zile (34,18 ani)**. Vorbind despre cel de-al doilea ciclu de studii universitare, era de așteptat ca vârsta medie să fie una mai ridicată comparativ cu

²⁵ Pentru calcularea vârstei studenților ne-am raportat la momentul înmatriculării, 01.10.2020 sau 01.10.2021, în funcție de cohortă.

media vârstei la ciclul de licență, însă faptul că programele de masterat didactic au o mediană a vârstei de **35 ani** indică un profil al unui student matur, cu experiență și care probabil a profesat în cariera didactică.

Din punct de vedere al distribuției studenților de masterat didactic în funcție de gen și vârstă, apreciem faptul că vârsta medie a studenților de **gen masculin** este de **36 ani**, în timp ce vârsta medie a studenților de **gen feminin** în momentul admiterii este de **33 ani, 5 luni și 2 zile** (33,43 ani). Remarcăm aceste rezultate și în contextul în care cohorta de studenți de la programele de masterat didactic este disproporționată în favoarea studentelor de gen feminin.

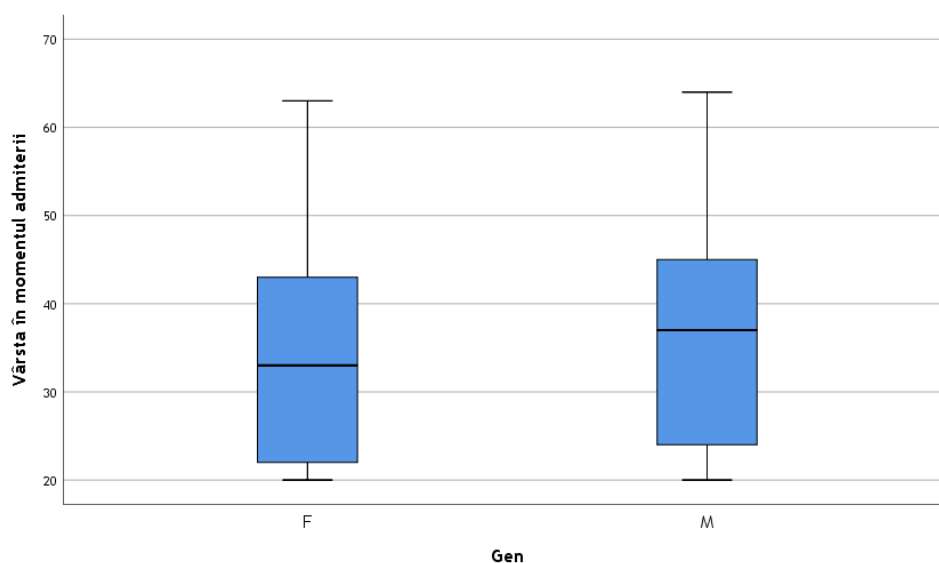
Tabel 27. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic.

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Mai ilustrativ, pentru a arăta diferențele de vârstă în funcție de gen este raportarea la mediană, unde am înregistrat valoare de **37 ani** pentru genul **masculin**, respectiv **33 ani** pentru gen **feminin**. Cei patru ani diferență arată că potențialii candidați pentru masteratul didactic din rândul persoanelor de gen masculin au mai degrabă un profil matur, o experiență profesională mai mare.

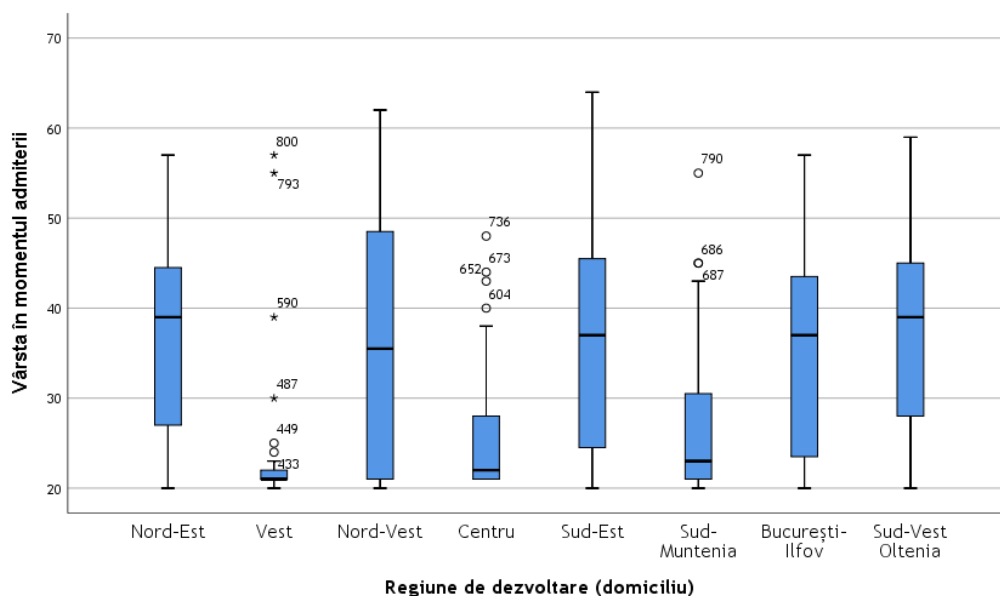
Tabel 28. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de gen.

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Analiza vârstei medii în momentul admiterii raportată la regiunea de dezvoltare în care a fost situat domiciliul în momentul admiterii a indicat o serie de diferențe semnificative de la o regiune la alta. Prin urmare, datele oferă o serie de indicii privitoare la structura pe vârstă a corpului de cadre didactice sau potențialii candidați din respectiva regiune. Astfel, mediana vârstei variază de la 39 ani (**Nord-Est, Sud-Vest Oltenia**), la **23 ani (Sud-Muntenia)**, 22 ani (**Centru**) sau 21 ani (**Vest**). În regiuni de dezvoltare precum **Sud-Est (37 ani), București-Ilfov (37 ani)** sau **Nord-Vest (35,5 ani)** se înregistrează, de asemenea, valori care indică un profil al unor studenți maturi.

Tabel 29. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de regiunea de dezvoltare (domiciliu).

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Vârsta medie a studenților în primul an de masterat didactic variază de la **37 ani, 8 luni și 8 zile - 37,69 ani (Sud-Vest Oltenia)**, la **24 ani, 1 lună și 20 zile – 24,14 ani (Vest)**. Remarcăm o diferență de **13 ani, 6 luni și 21 zile - 13,56 ani** între valorile extreme raportate în rândul regiunilor de dezvoltare, ceea ce indică o diferență semnificativă între politicile de recrutare instituțională cât și a politicilor de promovare, respectiv bazinul de potențiali candidați din respectivele regiuni.

Tabel 30. Vârsta medie a studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, pe regiuni de dezvoltare

Regiunea de dezvoltare	Vârsta medie	Abaterea standard
Sud-Vest Oltenia	37,69	10,65
Nord-Est	36,39	10,65
Sud-Est	36,25	11,40
Nord-Vest	35,30	13,67
București-Ilfov	35,03	10,60
Sud-Muntenia	26,91	8,83
Centru	25,79	7,38
Vest	24,14	8,40

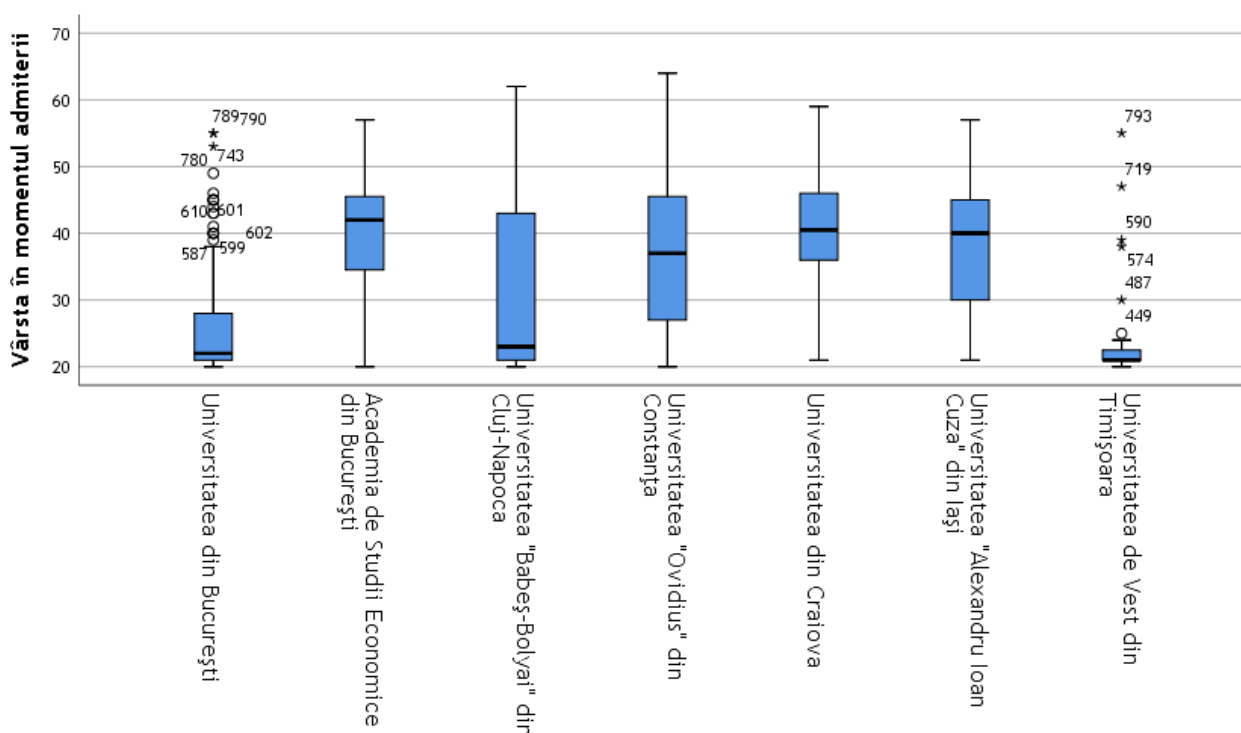
Sursa: RMU, prelucrare autori.

Spre exemplu, în regiuni precum **Vest, Centru** sau **Sud-Muntenia**, programele de studii universitare de masterat didactic par să fi fost promovate cu precădere în rândul **studenților în ani terminali din cadrul**

programelor universitare de licență sau, după caz, chiar în cel al **proaspeților absolvenți** al acestui ciclu. Putem aprecia că în aceste cazuri a fost încurajată cu precădere **o viitoare carieră didactică** în rândul acestor tineri. Pe de altă parte, în regiuni precum **Sud-Vest Oltenia, Nord-Est** sau **Sud-Est**, accentul pe promovarea acestor programe de studii universitare cade mai degrabă asupra unui **profil de student matur**.

Semnalăm **caracterul inedit** al acestui program de studii universitare de masterat, ca rezultat al unei politici publice ce s-a dorit a fi aplicată în mod unitar la nivel național. Acesta a reușit însă să atragă candidați cu experiențe profesionale și vârste semnificativ diferite de la o regiune la alta. Prin urmare, o analiză ulterioară ar trebui să includă și referiri cu privire la modul în care instituțiile de învățământ superior și-au propus și au reușit să promoveze acest program de studii universitare de masterat.

Tabel 31. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de instituția de învățământ superior.

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Raportându-ne la **mediana vârstei studenților din primul an de studii** în cadrul programului de masterat didactic în funcție de instituția de învățământ superior în care sunt înmatriculați, observăm din nou, diferențe apreciable între extreme. Astfel, identificăm un **profil al studenților maturi** cu precădere la instituții precum **Academia de Studii Economice din București (42 ani)**, **Universitatea din Craiova (40,5 ani)**, **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (40 ani)** sau **Universitatea „Ovidius” din Constanța (37 ani)**. Pe de cealaltă parte, putem identifica un profil al proaspeților absolvenți de studii universitare de licență la instituții precum **Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (23 ani)**, **Universitatea din București (22 ani)** și **Universitatea de Vest din Timișoara (21 ani)**.

Valorile maxime înregistrate din punct de vedere al vârstei studenților din primul an au fost următoarele: **64 ani** (Universitatea „Ovidius” din Constanța), **62 ani** (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca), **59 ani** (Universitatea din Craiova), **57 ani** (Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) sau **55 ani** (Universitatea din București și Universitatea de Vest din Timișoara). Pe de cealaltă parte, cei mai tineri studenți au fost în vârstă de **21 ani** (Universitatea din Craiova, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), **respectiv 20 ani** (Universitatea din București, Academia de Studii Economice

din București, Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, Universitatea "Ovidius" din Constanța, Universitatea de Vest din Timișoara).

Tabel 32. Vârsta medie a studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, pe instituții de învățământ superior.

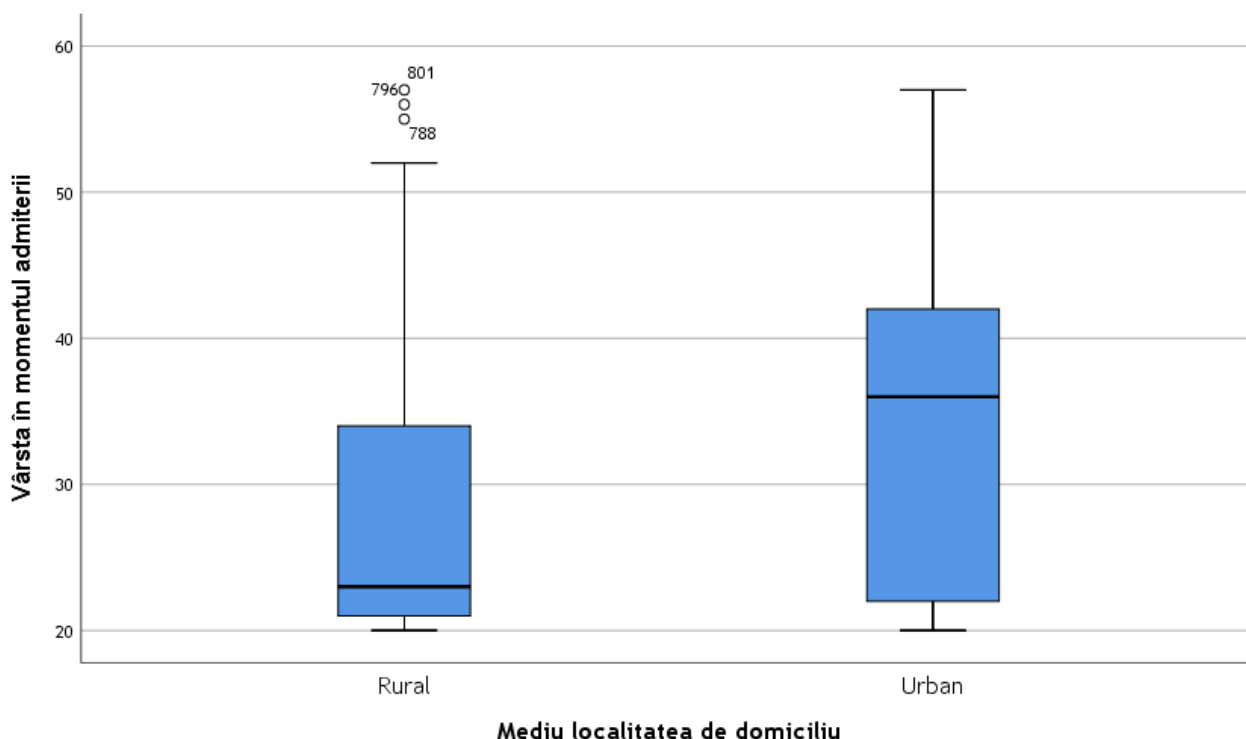
Instituția de învățământ superior	Vârsta medie	Abaterea standard
Universitatea din Craiova	39,97	9,39
Academia de Studii Economice din București	39,89	8,69
Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași	37,80	9,84
Universitatea "Ovidius" din Constanța	36,52	11,09
Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca	31,21	12,64
Universitatea din București	27,03	9,21
Universitatea de Vest din Timișoara	23,60	6,93

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Similar ca și în cazul medianeii vârstei, există diferențe semnificative și raportat la vârsta medie a studenților din primul an, diferența între valorile extreme din acest punct de vedere fiind de **16 ani, 4 luni și 14 zile** (16,37 ani).

Din punctul de vedere al medianeii vârstei studenților la programul de masterat didactic în funcție de **mediul de rezidență**, înregistrăm valori semnificativ diferite între medii, respectiv **36 ani** pentru mediul **urban** și **23 ani** pentru mediul **rural**. Între cele două variabile, calculând coeficientul de corelație Pearson, a fost identificată o legătură de intensitate scăzută, dar relevantă din punct de vedere statistic ($p=0.000$), ceea ce ne ajută mai degrabă să înțelegem mecanismele care au determinat candidații să opteze pentru acest program de studii universitare de master.

Figură 16. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție mediul de rezidență al domiciliului.

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Astfel, la o vârstă medie de **33,59 ani**, candidații la programul de masterat didactic provenind din mediul **urban** au un profil mai degrabă **experimentat din punct de vedere profesional**, aceștia urmărind acumularea de experiențe profesionale suplimentare, care, ar putea contribui la îmbunătățirea experienței educaționale pe care o facilitează. De asemenea, absolvirea unui program de studii de acest tip ar putea contribui totodată și la progresul în cariera didactică.

Pe de cealaltă parte, studenții din mediul rural sunt mai degrabă la începutul carierei și pot avea dificultăți de ordin financiar, fapt pentru care bursa de studiu ar fi putut constitui un factor suplimentar motivant (vârsta medie 28,75 ani). În același timp este vorba și de nevoia naturală de a aprofunda studiile, în special în contextul în care urmăresc o carieră în domeniul educațional.

5.2.1.4. Mediul de rezidență

În ceea ce privește **mediul de rezidență în momentul nașterii** al studenților din anul I, înscriși la un program de masterat didactic, **92,5%** dintre aceștia provin din mediul urban, în timp ce doar o mică parte dintre aceștia s-au născut în mediul rural – **7,5%** (n=572). De mai mare relevanță pentru studiul de față este **mediul de rezidență al domiciliului** în momentul înscrierii în cadrul studiilor universitare de masterat didactic. Astfel, procentul studenților care au avut domiciliul în mediul **urban** rămâne unul semnificativ (**78,1%**), fiind în scădere prin comparație la mediul de rezidență în momentul nașterii, în timp ce mai puțin de un sfert dintre aceștia provin din mediul **rural**.

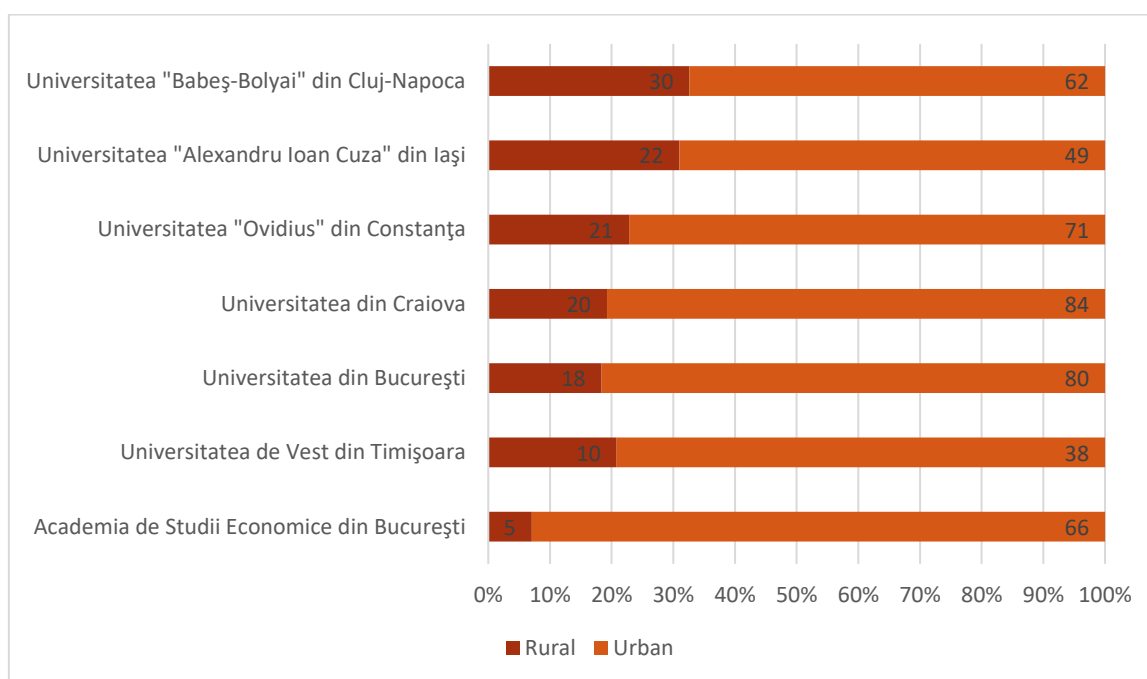
Tabel 33. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, mediul de rezidență – loc naștere și domiciliu.

Mediul de rezidență	Locul nașterii	Locul nașterii (%)	Domiciliu	Domiciliu (%)
Rural	43	7,5%	126	21,9%
Urban	529	92,5%	450	78,1%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Din punctul de vedere al distribuției procentuale a studenților din anul I, cea mai mare pondere a studenților din mediul rural este înregistrată în cazul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (32,6%) și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (31,0%), unde peste o treime dintre studenții înmatriculați la programele de studii universitare de masterat didactic provin din acest mediu. Prin comparație, cel mai mare procent de studenți provenind din mediul urban este înregistrat la Academia de Studii Economice din București (93,0%), urmată de Universitatea din București (81,6%), Universitatea din Craiova (80,8%) sau Universitatea de Vest din Timișoara (79,2%).

Figură 17. Distribuția numerică și procentuală a studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de mediul de rezidență (domiciliu) și instituția de învățământ superior.

Sursa: RMU, prelucrare autori.

5.2.1.5. Stare civilă

Din punct de vedere al stării civile, cea mai mare parte a populației analizate pentru care există date (n=455) are statutul de *necăsătorit* (66,2%), în timp ce aproape o treime dintre studenții din anul I (27,5%) erau căsătoriți. Mai puțin de 2,5% dintre studenți sunt divorțați sau văduvi. Vârsta medie a studenților căsătoriți a fost de 41,45 ani, în timp ce a celor necăsătoriți s-a situat în jurul valorii de 30 ani (30,5).

Tabel 34. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de starea civilă.

Nr. crt.	Starea civilă	Număr studenți	% din total
1.	Căsătorit(ă)	125	27,5%
2.	Necăsătorit(ă)	301	66,2%
3.	Divorțat(ă)	9	2,0%
4.	Văduv(ă)	2	0,4%
5.	Nedeclarat	18	4,0%

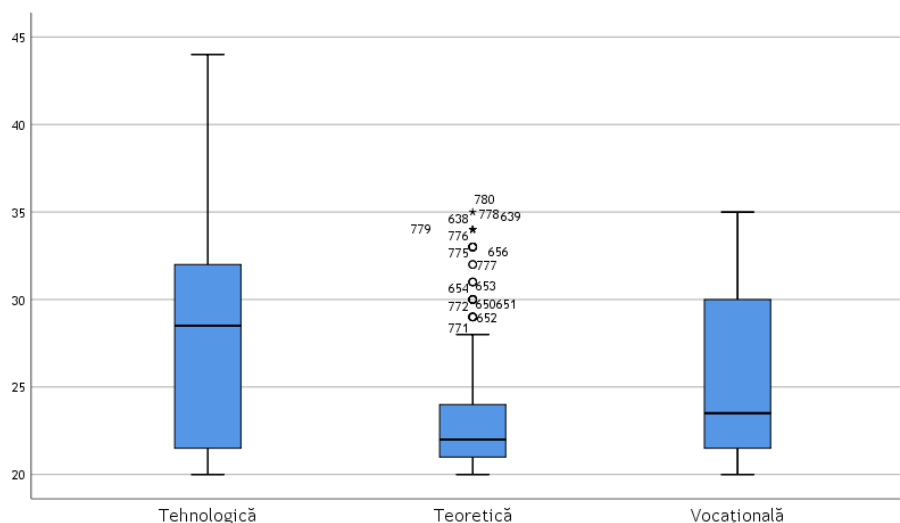
Sursa: RMU, prelucrare autori.

5.2.2. Analiza în funcție de parcursul educațional preuniversitar

5.2.2.1. Filiera absolvită

Din punctul de vedere al filierei absolvite, pentru studenții în cazul cărora au fost identificate date în acest sens (n=284), cea mai mare parte a provenit din cadrul filierei **teoretice** (81,7%), urmată de cea **tehnologică** (4,9%) și cea **vocațională** (8,5%). Vârsta medie a studenților diferă în funcție de filieră, variind de la **23,26 ani (teoretică)**, la **25,46 ani (vocațională)** și ajungând chiar până la **28,11 ani** în cazul filierei **tehnologice**. **Jumătate din studenții proveniți din cadrul filierei teoretice nu au mai mult de 22 de ani.**

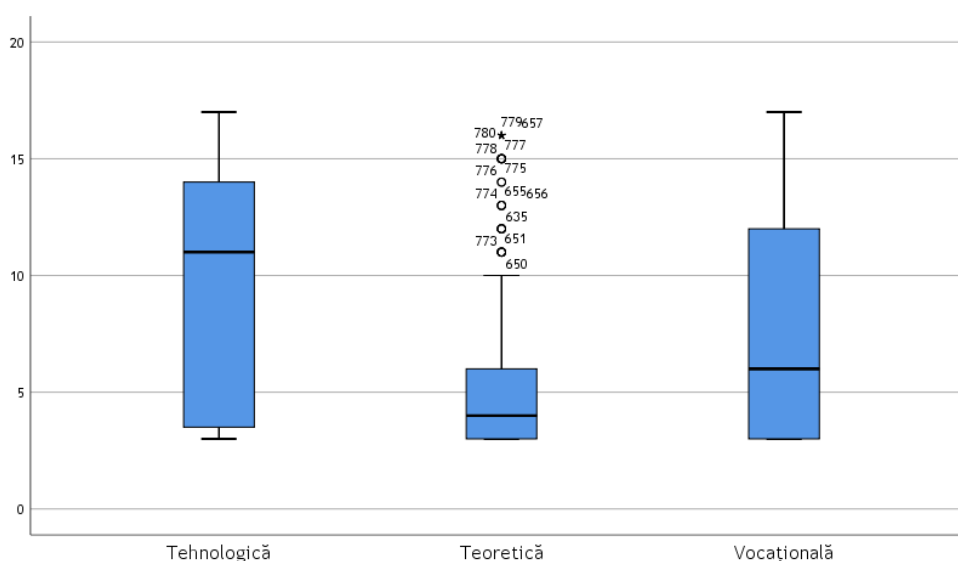
Figură 18. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de filiera liceală absolvită.

Sursa: RMU, prelucrare autori.

În ceea ce privește numărul de ani trecuți de la absolvirea examenului de Bacalaureat, cea mai mică medie s-a înregistrat în cazul absolvenților provenind din filiera **teoretică** (5,27 ani), urmată de cea **vocațională** (7,63 ani) și cea **tehnologică** (9,54 ani).

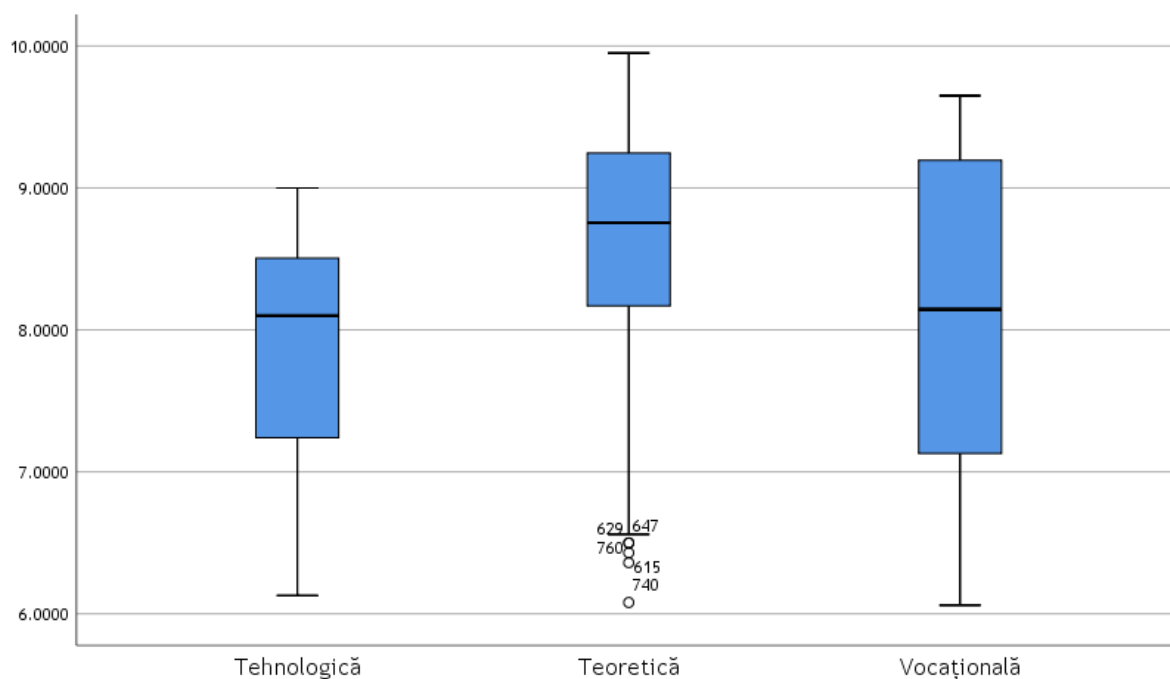
Figură 19. Diagramă boxplot reprezentând numărul de ani trecuți de la absolvirea examenului de Bacalaureat a studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de filiera liceală absolvită.

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Raportat la media obținută la examenul de Bacalaureat în funcție de filieră, cea mai mare medie s-a înregistrat în cazul studenților care provin din cadrul filierei **teoretice** (8,65), urmată de cea **vocațională** (8,09) și de cea **tehnologică** (7,83). Jumătate dintre studenții care provin din cadrul filierei **teoretice** au obținut minimum 8,75. Mediana rezultatelor la examenul de Bacalaureat a depășit media 8 și în cazul filierelor **vocaționale** (8,14) și **tehnologică** (8,1).

Figură 20. Diagramă boxplot reprezentând media examenului de Bacalaureat a studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de filiera liceală absolvită.

Sursa: RMU, prelucrare autori.

5.2.2.1. Examenul de Bacalaureat

Examenul de Bacalaureat reprezintă unul dintre cei mai buni indicatori privind prognoza succesului academic în învățământul superior. Astfel, cu cât este mai mare media obținută la examenul de Bacalaureat, cu atât sunt mai mici șansele de a abandona studiile universitare. Diferențele procentuale sunt semnificative, în contextul în care doar 27,6% dintre absolvenții de Bacalaureat cu media peste 9 abandonează, în timp ce 60,7% dintre absolvenții de Bacalaureat cu media sub 7 nu finalizează studiile universitare începute (Hâj și Coteț 2022).

Pornind de la aceste constatări, pe parcursul acestui capitol am luat în considerare de mai multe ori o corelare a diferitelor variabile de interes cu media obținută la examenul de Bacalaureat. Suplimentar, am studiat și alte elemente de context privind parcursul educațional preuniversitar precum profilul sau filiera din perioada studiilor liceale.

5.2.3. Analiza în funcție de tipul de masterat didactic urmat

5.2.3.1. Forma de finanțare

În funcție de forma de finanțare la începutul primului an de studiu, distribuția studenților din primul an de studii a fost similară prin raportarea la taxa de școlarizare. Astfel, în anul universitar **2020/2021, 92,5%** dintre studenții din primul an de studiu au fost înmatriculați într-un program de studii universitare de masterat didactic fără a plăti taxă, spre deosebire de doar **7,5%** care au urmat un program în care au plătit studiile urmate.

Tabel 35. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de forma de finanțare.

Forma de finanțare	2020/2021	%	2021/2022	%
Fără taxă	346	92,5%	190	94,1%
Cu taxă	28	7,5%	12	5,9%
Total	374		202	

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Un procent similar s-a înregistrat și în cazul studenților care au fost înmatriculați în anul I în 2021/2022. Mai mult, procentul de studenți care au urmat un program de studii universitare de masterat fără taxă a crescut cu **1,6%**, ajungând la **94,1%**, în timp ce procentul de studenți înmatriculați la o formă de finanțare cu taxă a scăzut la **5,9%**.

Tabel 36. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de forma de finanțare și gen.

Anul universitar	Forma de finanțare	Feminin	Feminin (%)	Masculin	Masculin (%)
2020/2021	Fără taxă	241	92,0%	105	93,8%
	Cu taxă	21	8,0%	7	6,3%
2021/2022	Fără taxă	137	93,2%	53	96,4%
	Cu taxă	10	6,8%	2	3,6%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Din punct de vedere al distribuției studenților din anul I în funcție de forma de finanțare și gen, procentul de studenți înscriși la forma de finanțare *fără taxă* este relativ similar pentru ambele generații. Astfel, dacă în **2020/2021**, peste 9 din 10 **studente** nu au plătit taxă de școlarizare (**92,0%**), procentul este similar și în cazul studenților de gen **masculin (93,8%)**. Și în anul universitar 2021/2022, situația s-a menținut într-un registru similar, procentul de studenți înscriși la un program de studii universitare de masterat didactic care nu au plătit o taxă de școlarizare fiind într-o ușoară creștere, de **1,2%** în cazul studentelor, respectiv **2,6%** în cazul studenților de gen masculin.

În anul universitar **2020/2021**, toți studenții la programele de studii de masterat didactic care s-au înscris în anul I din regiunile **Vest, Sud-Est și Sud-Vest Oltenia** nu au plătit taxă de școlarizare. Cel mai mic procent de studenți care au beneficiat de finanțare din bugetul de stat s-au înregistrat în regiunile **Nord-Est (80,0%) și Centru (74,1%)**.

Tabel 37. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de forma de finanțare și regiune de dezvoltare.

	2020/2021				2021/2022			
	Fără taxă	Fără taxă (%)	Cu taxă	Cu taxă (%)	Fără taxă	Fără taxă (%)	Cu taxă	Cu taxă (%)
Sud-Vest Oltenia	67	100,00%	0	0,00%	53	93,00%	4	7,00%
Sud-Est	64	100,00%	0	0,00%	47	97,90%	1	2,10%
București-Ilfov	60	90,90%	6	9,10%	25	86,20%	4	13,80%
Nord-Est	48	80,00%	12	20,00%	15	100,00%	0	0,00%
Vest	35	100,00%	0	0,00%	2	100,00%	0	0,00%
Nord-Vest	34	94,40%	2	5,60%	18	90,00%	2	10,00%
Centru	20	74,10%	7	25,90%	14	93,30%	1	6,70%
Sud-Muntenia	18	94,70%	1	5,30%	16	100,00%	0	0,00%
Total	346	92,51%	28	7,49%	190	94,06%	12	5,94%

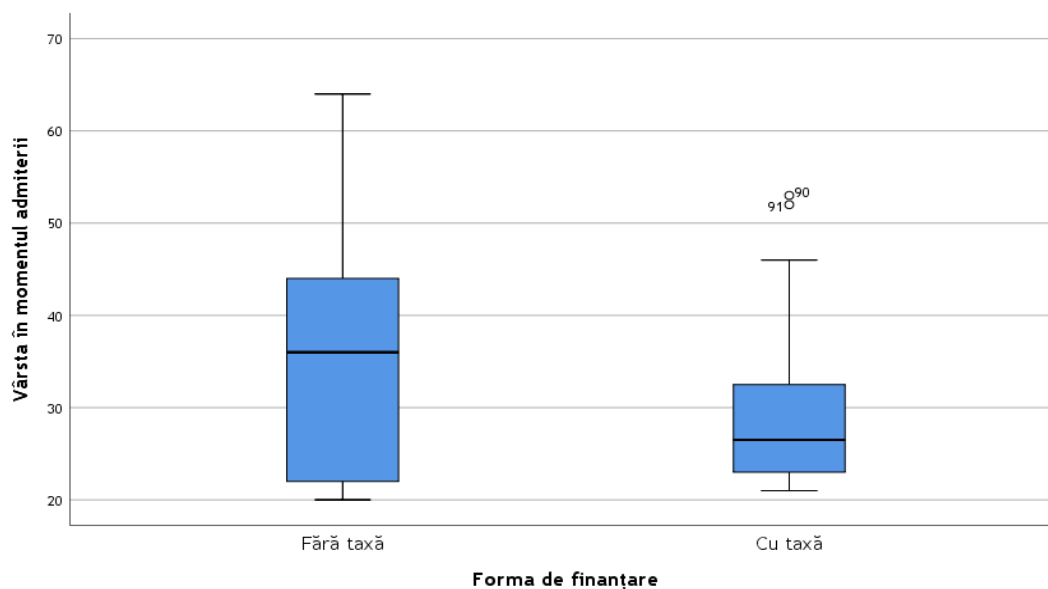
Sursa: RMU, prelucrare autori.

Similar, în anul universitar **2021/2022**, toți studenții înscriși la programele de masterat didactic care au provenit din regiunile **Vest și Nord-Est și Sud-Muntenia** au beneficiat de sprijin financiar de la bugetul de stat. Cea mai mică rată a studenților care nu au plătit taxă de școlarizare a fost în regiuni precum **Nord-Vest (90%) și București-Ilfov (86,2%)**.

Vârsta medie a studenților înscriși în anul I, indiferent de cohortă, care au studiat la forma de finanțare *fără taxă* a fost de **34,56 ani** (34 ani, 6 luni și 21 zile), în timp ce în cazul studenților *cu taxă* a fost de **29,08 ani** (29 ani și 29 zile). Jumătate dintre studenții din primul an de studiu care au studiat **fără taxă**, indiferent de cohortă, au avut **peste 36 ani**, în timp ce în cazul studenților **cu taxă**, mediana vârstei a fost de **26,5 ani**.

Diferența între medianele vârstelor celor două categorii de studenți, prin raportarea la forma de finanțare (+35,8% în cazul celor care sunt „fără taxă”), indică o mai mare disponibilitate de a plăti taxa de școlarizare pentru a urma un program de masterat didactic în rândul tinerilor decât în rândul potențialilor studenți maturi. Totodată, acest lucru indică și faptul că programele de studii universitare de masterat didactic sunt atractive ca și ca o formă de pregătire profesională continuă în rândul potențialilor masteranzi maturi, în condițiile în care este finanțat adecvat și promovat în rândul acestora

Figură 21. Diagramă boxplot reprezentând vârsta medie a studenților înscriși în anul I, masterat didactic, indiferent de cohortă, în funcție de forma de finanțare.

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Un aspect de luat în considerare este și acela privitor la distribuția masteranzilor în funcție de forma de rezidență a domiciliului în momentul înscrierii. Astfel, în cazul generației **2020/2021**, proporția masteranzilor proveniți din mediul **rural care nu au plătit taxă de școlarizare (83,5%)** a fost mai mică cu **11,9%** decât cea a celor din mediul **urban fără taxă (95,4%)**. În ceea ce privește generația **2021/2022**, proporția masteranzilor susținuți din bugetul de stat a fost similară în cazul celor cu domiciliu în mediul **rural (94,3%) și urban (94,0%)**.

Tabel 38. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de forma de finanțare și mediul de rezidență a domiciliului

	2020/2021				2021/2022			
	Fără taxă	Fără taxă (%)	Cu taxă	Cu taxă (%)	Fără taxă	Fără taxă (%)	Cu taxă	Cu taxă (%)
Rural	76	83,5%	15	16,5%	33	94,3%	2	5,7%
Urban	270	95,4%	13	4,6%	157	94,0%	10	6,0%
Total	346	92,5%	28	7,5%	190	94,1%	12	5,9%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

5.2.3.2. Programul de masterat didactic

În ceea ce privește tipul de program de masterat didactic, în cazul generației **2020/2021**, cel mai mare număr de studenți înscriși în primul an de studiu a fost înregistrat în domeniul **Economie** – 53 (14,2% din total), urmat de **Biologie** – 50 (13,4%) și **Chimie** – 45 (12,0%). Cel mai mic număr de masteranzi s-a înregistrat în cadrul unor domenii precum **Administrarea afacerilor** – 13 (3,5%), **Științe ingineresti aplicate** – 9 (2,4%) sau **Fizică** – 8 (2,1%).

Tabel 39. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de tipul de program de studii de masterat didactic, generația 2020/2021.

Tip de program	Număr studenți	Procent
Master didactic în Economie	53	14,2%
Master didactic în Biologie	50	13,4%
Master didactic în Chimie	45	12,0%
Master didactic în Educație fizică și sport	37	9,9%
Master didactic în Geografie	29	7,8%
Master didactic în Limbă și literatură	23	6,1%
Master didactic în Psihologie	21	5,6%
Master didactic în Istorie	19	5,1%
Master didactic în Calculatoare și Tehnologia Informației	17	4,5%
Master didactic în Matematică	17	4,5%
Master didactic în Teologie (Teologie ortodoxă)	17	4,5%
Master didactic în Informatică	16	4,3%
Master didactic în Administrarea afacerilor	13	3,5%
Master didactic în Științe ingineresti aplicate	9	2,4%
Master didactic în Fizică	8	2,1%
Total	374	100%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Situația se modifică în cazul generației 2021/2022, cel mai mare număr de studenți înregistrându-se în cazul unor programe precum cele din domeniile **Biologie** – 33 (16,3%), **Limbă și literatură** – 24 (11,9%) sau **Chimie** – 23 (11,4%). Un număr redus de studenți s-au înscris în cadrul unor programe precum cele din domeniile **Istorie** – 8 (4,0%), **Administrarea afacerilor** – 7 (3,5%), **Științe ingineresti aplicate** – 7 (3,5%) sau **Geografie** – 6 (3,0%). Nu au fost înregistrați studenți în cadrul unor domenii precum **Teologie (Teologie ortodoxă)** sau **Fizică**, prin comparație cu anul anterior.

Tabel 40. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de tipul de program de studii de masterat didactic, generația 2021/2022.

Tip de program	Număr studenți	Procent
Master didactic în Biologie	33	16,3%
Master didactic în Limbă și literatură	24	11,9%
Master didactic în Chimie	23	11,4%
Master didactic în Psihologie	20	9,9%
Master didactic în Economie	18	8,9%
Master didactic în Calculatoare și Tehnologia Informației	18	8,9%
Master didactic în Informatică	15	7,4%
Master didactic în Educație fizică și sport	13	6,4%
Master didactic în Matematică	10	5,0%
Master didactic în Istorie	8	4,0%
Master didactic în Administrarea afacerilor	7	3,5%
Master didactic în Științe ingineresti aplicate	7	3,5%
Master didactic în Geografie	6	3,0%

Master didactic în Teologie (Teologie ortodoxă)	0	0,0%
Master didactic în Fizică	0	0,0%
Total	202	100%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Cele mai mari medii la examenul de Bacalaureat s-au înregistrat, în cazul generației **2020/2021**, la studenții înmatriculați în cadrul unor programe precum *Științe inginerești aplicate* (9,54), *Informatică* (8,97) sau *Istorie* (8,91). Medii mai mici s-au înregistrat în cazul studenților înmatriculați în programe de masterat didactic din domeniul *Geografie* (8,00), *Educație fizică și sport* (7,63) sau *Calculatoare și Tehnologia informației* (7,50).

Tabel 41. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de instituția de învățământ superior și cohortă.

Tip program masterat didactic	Medie examen de Bacalaureat - generația 2020/2021	Medie examen de Bacalaureat – generația 2021/2022
Master didactic în Științe inginerești aplicate	9,54	8,11
Master didactic în Informatică	8,97	8,97
Master didactic în Istorie	8,91	8,86
Master didactic în Limbă și literatură	8,82	9,34
Master didactic în Economie	8,77	8,84
Master didactic în Psihologie	8,69	8,22
Master didactic în Chimie	8,67	8,51
Master didactic în Matematică	8,60	9,00
Master didactic în Teologie (Teologie ortodoxă)	8,59	-
Master didactic în Biologie	8,43	9,12
Master didactic în Administrarea afacerilor	8,03	8,72
Master didactic în Fizică	8,02	-
Master didactic în Geografie	8,00	8,41
Master didactic în Educație fizică și sport	7,63	7,77
Master didactic în Calculatoare și Tehnologia Informației	7,50	7,58

Sursa: RMU, prelucrare autori.

În cazul generației **2021/2022**, cele mai mari medii la examenul de Bacalaureat s-au înregistrat în cazul studenților înmatriculați la programe din domeniul *Limbă și literatură* (9,34), *Biologie* (9,12) sau *Matematică* (9,00). Medii mai mici s-au înregistrat în cazul unor programe din domeniul *Științe inginerești aplicate* (8,11), *Educație fizică și sport* (7,77) și *Calculatoare și Tehnologia informației* (7,58).

Cele mai semnificative scăderi în ceea ce privește media la examenul de Bacalaureat a studenților înmatriculați între cele două cohorte au fost înregistrate în cazul programelor din domeniul *Științe inginerești aplicate* (-13,98%), *Psihologie* (-5,43%) și *Chimie* (-1,92%).

5.2.3.3. Instituția de învățământ superior

Instituțiile de învățământ superior care au avut cei mai mulți studenți înscriși în cadrul programelor de masterat didactic din anul universitar **2020/2021** s-au înregistrat în cadrul **Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca** (59), **Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași** (58) sau **Universității din București** (56). Un număr mai mic de studenți a fost înmatriculat în cadrul **Universității „Ovidius” din Constanța** (50), **Universității din Craiova** (50) sau **Universității de Vest din Timișoara** (48). Diferența procentuală între numărul maxim și minim de studenți înscriși la o instituție de învățământ superior în anul universitar 2020/2021 a fost de **22,9%**.

Tabel 42. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de instituția de învățământ superior și cohortă.

	2020/2021	%	2021/2022	%
Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	59	15,8%	33	16,3%
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	58	15,5%	13	6,4%
Universitatea din București	56	15,0%	42	20,8%
Academia de Studii Economice din București	53	14,2%	18	8,9%
Universitatea „Ovidius” din Constanța	50	13,4%	42	20,8%
Universitatea din Craiova	50	13,4%	54	26,7%
Universitatea de Vest din Timișoara	48	12,8%	0	0,0%
Total	374	100%	202	100%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Situația este relativ schimbată în cazul anului universitar **2021/2022**, când cel mai mare număr de studenți înscriși în primul an de studiu al unui program de studii universitare de masterat didactic a fost în cadrul **Universității din Craiova** (54), urmată de **Universitatea din București** (42) și **Universitatea „Ovidius” din Constanța** (42). Cel mai mic număr de studenți înscriși a fost înregistrat în cadrul **Academiei de Studii Economice din București** (18), **Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași** (13) și al **Universității de Vest din Timișoara** (0)²⁶.

5.3. Parcursul academic și abandonul universitar

5.3.1. Rata de abandon

În vederea calculării ratei de abandon universitar, am luat în considerare toți studenții care la sfârșitul anului universitar au fost exmatriculați. În afară de statutul de promovat, a mai **existat un singur student care și-a întrerupt studiile**, în cursul anului universitar 2020/2021. Vom încadra în **definiția abandonului universitar** acei studenți care la finalul anului universitar au fost exmatriculați, exmatriculați cu drept de re-înscrisere sau care s-au retras de la studii.

Prin urmare, în primul an de desfășurare al programelor de masterat didactic (2020/2021), rata de abandon universitar a fost de **8,1%**, reprezentând un număr total de **24** studenți care s-au retras de la studii sau au fost exmatriculați (n = 295 studenți). Dintre aceștia, **7** au fost exmatriculați, **4** au fost exmatriculați cu drept de înscriere și **13** s-au retras de la studii.

Având în vedere că în rândul studenților din anul I, înmatriculați în 2021/2022, am înregistrat până la momentul prelucrării datelor din RMU doar 4 cazuri de abandon universitar, vom continua analiza privind abandonul universitar în cadrul programelor de masterat didactic pornind doar de la datele pentru generația 2020/2021.

5.3.2. Caracteristici generale

Pentru generația **2020/2021**, numărul de studente care a abandonat (14) a fost mai mare decât al celor de gen masculin (10). Având în vedere populația analizată, însă, rata de abandon universitar înregistrată în rândul studenților de gen masculin (8,92%) a fost mai mare decât în rândul celor de gen feminin (5,34%) cu 3,57%.

²⁶ Reiterăm faptul că una dintre limitările la care este supus prezentul studiu se referă la calitatea datelor înregistrate în RMU. Este posibil ca anumite instituții de învățământ superior să fi încărcat datele suplimentare ulterior prelucrării bazei de date curente.

Media la examenul de Bacalaureat a studenților care au abandonat studiile universitare de masterat didactic a fost de **8,33**, jumătate dintre aceștia obținând o medie mai mare de **8,55**. Durata medie a numărului de ani trecuți de la absolvirea examenului de Bacalaureat este de **7,64** ani.

Din datele pe care le avem înregistrate în RMU, 10 dintre cei care au abandonat au absolvit filierei teoretică, în timp ce doar unul dintre studenții care au abandonat a finalizat studiile în cadrul filierei tehnologice. 4 dintre studenții care au abandonat au finalizat un profil real în cadrul liceului, în timp ce 6 dintre aceștia au absolvit studii liceale de profil uman.

Din punct de vedere al formei de finanțare, 62,5% dintre studenți (15) au fost înscriși la o formă de studiu fără taxă, în timp ce restul de 37,5% dintre studenți (9) au plătit pentru studiile universitare urmate. Vârsta medie a studenților care au abandonat de la forma de învățământ „fără taxă” (45,13 ani) este semnificativ mai mare decât cea a celor care au abandonat de la „cu taxă” (25,22 ani).

Merită însă menționat faptul că rata de abandon în rândul studenților de la „cu taxă” (32,14%), raportată la numărul total de studenți înmatriculați în primul an de studiu al generației 2020/2021 este semnificativ mai mare decât cea în rândul studenților „fără taxă” (4,33%). Prin urmare, factorul financiar poate fi considerat decisiv în ceea ce privește combaterea fenomenului de abandon universitar în rândul studenților înscriși în programul de studii universitare de masterat didactic.

Tabel 43. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, inclusiv a celor care au abandonat, în funcție de instituția de învățământ superior și cohortă.

	Număr total studenți	Număr studenți care au abandonat	Rată de abandon
Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	59	7	11,86%
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	58	0	0,00%
Universitatea din București	56	4	7,14%
Academia de Studii Economice din București	53	12	22,64%
Universitatea „Ovidius” din Constanța	50	0	0,00%
Universitatea din Craiova	50	1	2,00%
Universitatea de Vest din Timișoara	48	0	0,00%
Total	374	24	6,41%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Cea mai mare rată de abandon universitar s-a înregistrat în cadrul Academiei de Studii Economice din București (22,64%), urmată de Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (11,86%), Universitatea din București (7,14%) și Universitatea din Craiova (2,00%). În cadrul unor instituții de învățământ superior precum Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea „Ovidius” din Constanța sau Universitatea de Vest din Timișoara nu s-au înregistrat cazuri de abandon universitar în primul an de studii.

Tabel 44. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, inclusiv a celor care au abandonat, în funcție de tipul de program de studii de masterat didactic, generația 2020/2021.

Tip de program	Număr studenți	Număr studenți care au abandonat	Rată de abandon
Master didactic în Economie	53	12	22,64%
Master didactic în Chimie	45	4	8,88%
Master didactic în Geografie	29	4	13,79%
Master didactic în Istorie	19	3	15,78%
Master didactic în Informatică	16	1	6,25%
Total	374	24	6,41%

Sursa: RMU, prelucrare autori.

Din punct de vedere al ratei de abandon în funcție de tipul de program de masterat didactic, cea mai mare valoare a fost înregistrată în cadrul programului din domeniul *Economie* (22,64%), urmată de *Istorie* (15,78%), *Geografie* (13,79%). Rate de abandon mai mici au fost înregistrate în rândul programelor din domeniul *Chimie* (8,88%) și *Informatică* (6,25%).

5.4. Concluzii

Analiza parcursului didactic al absolvenților de masterat didactic din perioada anilor universitari 2020/2021-2021/2022, în ciuda unor limite generate în special de calitatea și disponibilitatea datelor din RMU cu privire la aceste cohorte, reprezintă un bun punct de pornire pentru realizarea unor analize ulterioare cu privire la impactul politicilor publice în acest domeniu.

Prin urmare, pentru a îmbunătăți pe viitor acuratețea analizelor de acest tip, recomandăm următoarele măsuri:

- Prioritizarea raportării datelor în RMU cu privire la studenții înmatriculați în cadrul programelor de masterat didactic de către instituțiile de învățământ superior organizatoare de astfel de programe.
- Îmbunătățirea calității seturilor de date, în special prin completarea unor coloane care nu sunt obligatorii.
- Reluarea periodică a analizei, o dată cu colectarea și/sau actualizarea bazei de date, după caz.

În urma analizei descriptive avem o serie de concluzii generale, după cum urmează:

- Programul de masterat didactic a atras, cu precădere, un profil de student matur, cu o vârstă medie de 34,18 ani. Această stare de fapt este posibil să fi fost generată de modul de recrutare și promovare realizat de către universități.
- Majoritatea studenților sunt de gen feminin, existând un raport de 2,44:1 între acestea și cei de gen masculin.
- Studenții de gen masculin sunt cu până la 2,57 ani mai bătrâni decât cei de gen feminin.
- Regiunile cu un puternic profil de student matur în cadrul programelor de masterat didactic sunt: Nord-Est, Sud-Vest Oltenia (mediana vârstei: 39 ani). Prin comparație, în regiuni precum Sud-Muntenia (23 ani), Centru (22 ani) sau Vest (21 ani), profilul masteranzilor este unul mai degrabă caracteristic proaspeților absolvenți de licență.
- Vârsta medie între valorile extreme ale mediilor din regiunile de dezvoltare analizate a atins valoarea de 13,56 ani.
- Mediana vârstei studenților înscriși în primul an de studiu la programul de masterat didactic a variat semnificativ între instituțiile de învățământ superior, diferența între valorile extreme fiind de 16,37 ani: Universitatea din Craiova (39,97 ani), Universitatea de Vest din Timișoara (23,60 ani)
- Vârsta medie a studenților cu domiciliul în mediu urban (33,5 ani) a indicat un profil de student matur, experimentat din punct de vedere profesional, pentru care acest tip de master a reprezentat o oportunitate de dezvoltare profesională și un posibil element care să contribuie la cariera didactică. Studenții cu domiciliul în mediul rural sunt mai degrabă la începutul carierei și pot avea dificultăți de ordin financiar, fapt pentru care bursa de studiu ar fi putut constitui un factor suplimentar motivant (vârsta medie 28,75 ani). În același timp este vorba și de nevoia naturală de a profunde studiile, în special în contextul în care urmăresc o carieră în domeniul educațional.

Pornind de la elementele mai sus menționate, recomandăm următorii pași și posibile linii de acțiune:

- Corelarea cifrei de școlarizare oferită pentru programele de studii universitare de masterat didactic în raport cu bazinul demografic de (potențiale) cadre didactice deservit, conform analizelor populației universitare inclusiv de la programele de formare psihopedagogică.
- Încurajarea suplimentară a proaspeților absolvenți de licență să aplice la masteratul didactic în cazul în care optează pentru o carieră în sistemul național de învățământ preuniversitar.
- Analiza suplimentară a profilului de studenți înscriși în cadrul programelor de masterat didactic pentru a putea sprijini instituțiile de învățământ superior să diversifice oferta educațională în raport cu alte categorii de potențiali candidați.
- Implementarea unor măsuri suplimentare de sprijin pentru studenții netradiționali (25+), cu precădere pentru cei care sunt angajați în calitate de cadre didactice, în vederea participării la procesul educațional și pentru a preîntâmpina abandonul universitar în rândul acestora.
- Generalizarea admiterii candidaților la studii universitare de masterat didactic fără a percepe taxă de școlarizare, precum și continuarea politicii de a susține participanții la aceste cursuri printr-o bursă lunară atractivă.

6. Impactul estimat al masteratului didactic în privința performanțelor candidaților la titularizare. Concluzii și recomandări de politici publice

6.1. Obiectivele cercetării

Studiul urmărește să evalueze impactul potențial al studiilor universitare de master didactic asupra carierei și profesionalizării absolvenților acestor programe de formare. În perioada 2020-2022, a fost școlarizată prima cohortă pilot de studenți ai masteratului didactic. Impactul asupra sistemului de învățământ nu poate fi complet evaluat decât după o anumită perioadă de timp de la absolvire (de pildă, trei cohorte de absolvenți). Cu toate acestea, în studiul de față ne propunem să estimăm impactul potențial al masteratului didactic asupra șanselor de titularizare ale absolvenților. În acest sens, ne propunem să elaborăm un model predictiv al succesului la titularizare pe baza datelor disponibile pe platforma *Titularizare* gestionată de Ministerul Educației Naționale pentru examenele de titularizare a cadrelor didactice între anii 2018-2021. Datele disponibile cu privire la parcursul educațional anterior, performanța educațională anterioară, precum și caracteristici socio-demografice vor fi analizate și incluse într-un model explicativ de regresie logistică. Vom folosi apoi acest model pentru a prezice ratele viitoare de succes ale absolvenților de masterat didactic din prima cohortă, 2020-2022, absolvenți ce urmează să susțină examenul de titularizare în sesiunile viitoare.

Prin urmare, studiul de față își propune să răspundă următoarelor întrebări de cercetare:

1. Care sunt caracteristicile demografice ale candidaților la examenul de titularizare?
2. Care este rata generală de succes la examenul de titularizare?
3. Care sunt principalii furnizori de formare inițială pentru actualele rute de intrare în profesia didactică?
4. Care sunt factorii explicativi/predictivi privind succesul la examenul de titularizare?
5. Care ar fi șansele predictive de succes ale absolvenților de masterat didactic la viitoarele examene de titularizare comparativ cu cele ale candidaților actuali (absolvenți de modul pedagogic)?

6.2. Metodologie

Analiza cantitativă se bazează pe datele înregistrate în baza de date *Titularizare* gestionată de Ministerul Educației Naționale pentru examenele de titularizare a cadrelor didactice între anii 2018-2021. În acest sens, baza de date conține un număr de 15.363 de intrări ale persoanelor care s-au înscris la examenul de titularizare în această perioadă și care au fost desemnați ca fiind absolvenți din generațiile curente ale anilor respectivi, pe diferite nivele de studiu (Tabelul 45)²⁷.

Tabelul 45. Numărul de candidați la examenul de titularizare din generația curentă.

an examen	Frecvențe	%	Cum.
2018	3815	24.83	24.83
2019	3969	25.83	50.67
2020	2557	16.64	67.31
2021	5022	32.69	100.00
Total	15363	100.00	

Pe baza datelor din Registrul Matricol Unic, au putut fi integrate date referitoare la parcursul educațional anterior al candidaților, respectiv nota la examenul de bacalaureat, nota la examenul de absolvire a studiilor universitare sau media de finalizare a studiilor universitare. Unificarea bazelor de date s-a făcut pe baza ID-

²⁷ Baza de date include 13.577 de intrări, însă o parte dintre acestea sunt încadrate eronat în generația curentă a anilor respectivi.

ului unic al persoanelor/cod RMUS și au putut fi identificați în RMU 11.715 candidați²⁸ care apar înmatriculați în diverse instituții de învățământ superior în perioada de implementare a RMU și pentru care se regăsesc informații cu privire la rezultatele examenului de bacalaureat (Tabelul 46). Dintre aceștia, 4.989²⁹ au statut de absolvent în RMU și, prin urmare, au date cu privire la parcursul educațional universitar, respectiv media examenului de licență sau media de finalizare a studiilor. De asemenea, 709 candidați se regăsesc ca absolvenți, dar nu au date cu privire la media examenului de bacalaureat.

Tabelul 46. Numărul de candidați la examenul de titularizare care se regăsesc și în Registrul Matricol Unic

an examen	Frecvențe	%	Cum.
2018	3200	27.32	27.32
2019	3132	26.73	54.05
2020	2135	18.22	72.27
2021	3248	27.73	100.00
Total	11715	100.00	

Așa cum se poate observa, candidații care au înregistrări complete ale parcursului educațional, atât media la examenul de bacalaureat, cât și statutul de absolvent și media de finalizare a studiilor universitare provin preponderent din generațiile de la începutul intervalului, 2018 și 2019, însumând peste 76% din populație (Tabelul 47). În cazul celorlalți, întârzierile administrative ale înregistrării școlarității în RMU ar putea fi surse ale incompletitudinii datelor.

Tabelul 47. Numărul de candidați la examenul de titularizare care se regăsesc cu statut de absolvent în RMU

an examen	Frecvențe	%	Cum.
2018	2013	40.35	40.35
2019	1796	36.00	76.35
2020	1006	20.16	96.51
2021	174	3.49	100.00
Total	4989	100.00	

Analiza va urmări să deceleze *pattern*-uri și tendințe, să identifice punctele tari și punctele slabe ale rezultatelor la examenul de titularizare în vederea *fundamentării de politici care să crească gradul de profesionalizare a profesiei didactice în România*. Studiul va urmări astfel:

- Statistici descriptive privind notele obținute pe ani, pe nivele, pe instituții de învățământ superior, pe specializări și pe discipline de concurs;
- Furnizorii principali de formare academică inițială pentru profesia didactică;
- Analize bivariate – corelații de variabile continue, respectiv tabele de contingență pentru variabile discrete;
- Analize multivariate – model predictiv privind succesul la examenul de titularizare.

6.3. Date demografice cu privire la candidații la examenul de titularizare

În funcție de nivele de pregătire la înscrierea la examenul de titularizare, candidații la titularizare din promoțiile curente sunt distribuiți conform Tabelului 48. Aproximativ 77,5% sunt absolvenți de studii de licență și 20,5% sunt absolvenți de studii medii (profil pedagogic în cvasi-totalitate). Cumulat, 98% se regăsesc

²⁸ 12.830 dacă îi includem și pe cei încadrați eronat în generația curentă a anului respectiv.

²⁹ 5,108 dacă îi considerăm și pe cei încadrați eronat în generația curentă a anului respectiv

În aceste două categorii, în timp ce în celelalte categorii, studii superioare scurte, studii de master sau postuniversitare se regăsesc aproximativ 2% dintre candidații din generația curentă.

Tabelul 48. Distribuția candidaților pe nivele de studii.

an examen	Nivelul de studii la titularizare						Total
	studii medii	postliceal	superioare scurte	licenta	master	postuniversitar	
2018	838	8	7	2924	0	38	3815
	21.97	0.21	0.18	76.64	0.00	1.00	100.00
2019	823	15	20	3043	1	67	3969
	20.74	0.38	0.50	76.67	0.03	1.69	100.00
2020	452	7	12	2059	2	25	2557
	17.68	0.27	0.47	80.52	0.08	0.98	100.00
2021	1039	13	23	3876	2	69	5022
	20.69	0.26	0.46	77.18	0.04	1.37	100.00
Total	3152	43	62	11902	5	199	15363
	20.52	0.28	0.40	77.47	0.03	1.30	100.00

Notă: Pe al doilea rând sunt procente.

În ceea ce privește distribuția pe sexe a candidaților, observăm că majoritatea covârșitoare, aproximativ 87% în perioada analizată, sunt candidate de sex feminin, în timp ce numărul candidaților de sex masculin din generația curentă, la nivel național, este de aproximativ 500 anual (cel mai mare număr în perioada analizată se înregistrează în anul 2021, respectiv 677 de candidați) (Tabelul 49). Datele ne arată că profesia didactică este în continuare profund feminizată, fiind nevoie de politici pentru echilibrarea distribuției pe sexe a populației de cadre didactice din învățământul preuniversitar.

Tabelul 49. Distribuția candidaților pe sexe.

An examen	Sex		Total
	Feminin	Masculin	
2018	3374	441	3815
	88.44	11.56	100.00
2019	3452	517	3969
	86.97	13.03	100.00
2020	2238	319	2557
	87.52	12.48	100.00
2021	4345	677	5022
	86.52	13.48	100.00
Total	13409	1954	15363
	87.28	12.72	100.00

Notă: Pe al doilea rând, sunt procente pe rânduri.

Dacă intersectăm variabila gen cu nivelul de studii la titularizare rezultă o distribuție care trebuie scoasă în evidență din perspectiva politicilor publice: în timp ce candidatele de sex feminin cu studii medii reprezintă 22,5% din totalul candidatelor de sex feminin, iar aproximativ 76% dintre candidate au nivel de licență de pregătire la titularizare, în cazul candidaților de sex masculin doar 7% au nivelul liceal de pregătire și peste 87% au nivel de licență de pregătire (Tabelul 50). În termeni absoluți, populația feminină în rândul candidaților este superioară celei masculine atât la nivel de licență, cât și la nivelul studiilor medii, însă

dezechilibrul este mai mare în termeni relativi la nivelul studiilor medii. Astfel, populația cu studii medii este aproape integral (peste 95%) feminizată, politicile de încurajare a participării la învățământ superior ar trebui să fie preponderent orientate către această categorie. O posibilă explicație pentru această situație este dată de interesul mai scăzut al bărbaților pentru a fi educatori. De asemenea, politicile vizând creșterea profesionalizării învățământului superior ar putea avea o consecință pozitivă și în reducerea dezechilibrului de gen în profesia didactică odată cu creșterea prestigiului profesional.

Tabelul 50 - Distribuția candidaților pe sexe și nivele de studii.

Sex	Nivelul de studii la titularizare						Total
	studii medii	postliceal	superioare scurte	licenta	master	postuniv.	
Feminin	3014	19	44	10192	5	135	13409
	22.48	0.14	0.33	76.01	0.04	1.01	100.00
	95.62	44.19	70.97	85.63	100.00	67.84	87.28
Masculin	138	24	18	1710	0	64	1954
	7.06	1.23	0.92	87.51	0.00	3.28	100.00
	4.38	55.81	29.03	14.37	0.00	32.16	12.72
Total	3152	43	62	11902	5	199	15363
	20.52	0.28	0.40	77.47	0.03	1.30	100.00
	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Notă: Pe al doilea rând, sunt procente pe rânduri, iar pe al treilea rând, procente pe coloane

În privința distribuției pe grupe de vârste, cel mai mare număr de candidați provine din grupa de vârstă 20-23 ani, precum și din grupa de vârstă 23-30 ani (Tabelul 51). Cumulat, acestea însumează peste 58% din întreaga populație vizată de analiză.

Tabelul 51. Distribuția candidaților pe grupe de vârste.

Grupa de vârstă la examenul de titularizare	Frecvențe	%	Cum.
Sub 20 ani	3016	19.63	19.63
Intre 20 și până în 23 ani	5077	33.05	52.68
Intre 23 și până în 30 ani	3883	25.28	77.95
Intre 30 și până în 40 ani	2169	14.12	92.07
40 ani și peste	1218	7.93	100.00
Total	15363	100.00	

Intersectând variabila sex cu grupa de vârstă, obținem distribuții diferite ale candidaților. Astfel, în timp ce candidatele de sex feminin sunt în proporție de 55% în grupele de vârstă sub 20 ani și între 20-23 ani, candidații de sex masculin se regăsesc în proporție de 42% în grupa de vârstă 23 – 30 ani, respectiv 31% în grupa de vârstă 20 – 23 ani (cumulativ peste 73% sunt în intervalul 20 – 30 ani) (Tabelul 52). Dacă în cazul candidatelor avem de-a face cu un profil de carieră mai liniar care include liceul, pregătirea universitară apoi titularizarea, în cazul candidaților formarea inițială ar putea fi finalizată mai târziu.

Tabelul 52. Distribuția candidaților pe sexe și grupe de vârste.

Grupa de vârstă la examenul de titularizare	Sex		
	F	M	Total
Sub 20 ani	2883	133	3016
	95.59	4.41	100.00
	21.50	6.81	19.63
Intre 20 - 23 ani	4465	612	5077
	87.95	12.05	100.00
	33.30	31.32	33.05
Intre 23 - 30 ani	3067	816	3883
	78.99	21.01	100.00
	22.87	41.76	25.28
Intre 30 - 40 ani	1979	190	2169
	91.24	8.76	100.00
	14.76	9.72	14.12
Peste 40 ani	1015	203	1218
	83.33	16.67	100.00
	7.57	10.39	7.93
Total	13409	1954	15363
	87.28	12.72	100.00
	100.00	100.00	100.00

Notă: Primul rând frecvențe absolute, pe al doilea rând procente pe rânduri, pe al treilea rând procente pe coloane

În ceea ce privește statutul anterior, 78% dintre candidații din generația curentă sunt fără statut anterior, în timp ce aproape 20% sunt angajați pe perioadă determinată (Tabelul 53). Aproximativ 2% provin din alte domenii de activitate. Prin urmare, candidații sunt, în general, la începutul unei cariere profesionale.

Tabelul 53. Distribuția candidaților în funcție de statutul anterior.

Statut anterior	Freq.	Percent	Percent cumulat
Angajat in alt domeniu de activitate	325	2.12	2.12
Angajat pe perioada de viabilitate a postului/catedrei	6	0.04	2.15
Angajat pe perioada determinata	3015	19.63	21.78
Fara statut anterior	11974	77.95	99.73
Titular	42	0.27	100.00
Total	15362	100.00	

6.4. Rata de succes a candidaților la titularizare

Așa cum am arătat anterior, candidații la titularizare din cei 4 ani analizați sunt în cea mai mare parte absolvenți de studii de licență și modul pedagogic sau absolvenți de liceu pedagogic. Vom analiza în cele ce urmează ratele de succes ale acestora, în contextul absolvirii parcursului actual de formare profesională inițială, ce include studii de licență și modulul pedagogic sau studii liceale de specialitate. Pe această bază,

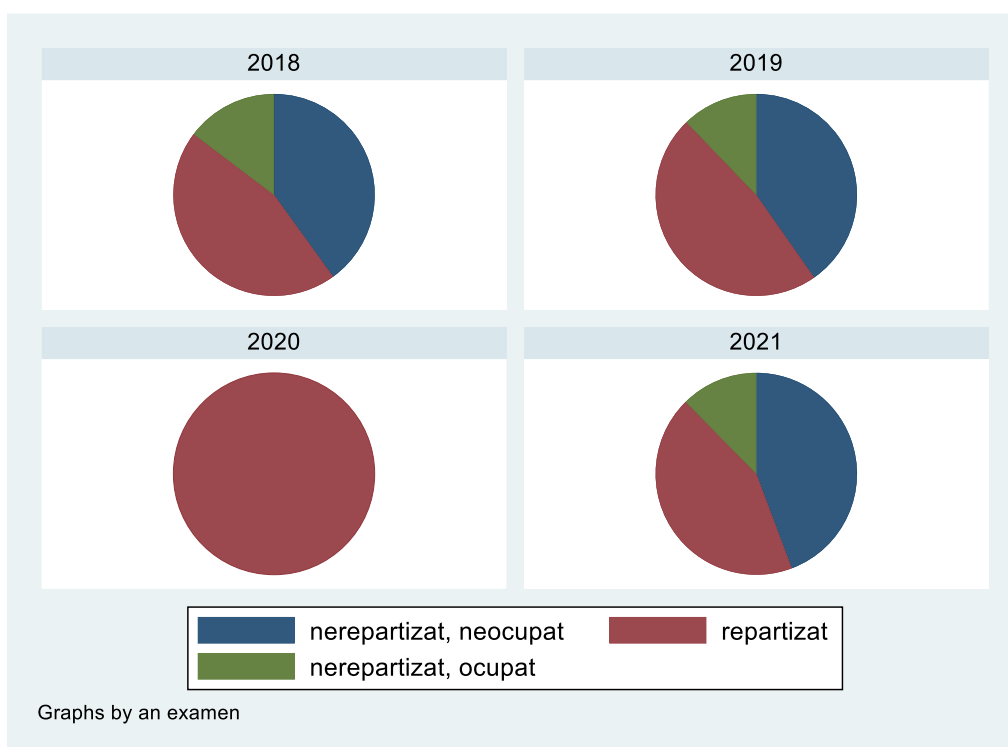
vom elabora un model explicativ al ratelor de succes, model pe care îl vom valida și îl vom folosi ulterior pentru a estima ratele de succes ale viitorilor candidați provenind din absolvenții de masterat didactic. Vom compara așadar rezultatele absolvenților actualelor rute de intrare în cariera didactică, cu rezultatele estimate ale cohorței de absolvenți de masterat didactic pilot.

În privința candidaților absolvenți ai rutelor actuale de intrare în cariera didactică, în cei 4 ani analizați, *aproximativ 55% au obținut o medie de cel puțin 7* și prin urmare au fost repartizați în urma examenului (Tabelul 54). Candidații nerepartizați, dar care ocupă unul sau mai multe fracții de post au obținut cel puțin media 5. Candidații nerepartizați și neocupați au obținut sub media 5 la examenul de titularizare. Distribuția pe ani este similară pentru 2018, 2019 și 2021, dar diferită pentru 2020, an în care toți candidații au fost repartizați (Figura 22).

Tabelul 54. Rezultatele la examenul de titularizare.

Rezultatul la ex de titularizare	Frecvența	Procent	Procent cumulat
nerepartizat, neocupat	5459	35.53	35.53
repartizat	8424	54.83	90.37
nerepartizat, ocupat	1480	9.63	100.00
Total	15363	100.00	

Figura 22. Distribuția pe ani a rezultatelor la titularizare.

În Tabelul 55 sunt prezentate notele medii obținute la examenul scris de titularizare în funcție de nivelul studiilor la înscrierea la examen. Așa cum se poate vedea, nivelul superior al studiilor (studii de licență comparativ cu studii liceale) este asociat cu medii mai ridicate la examenul de titularizare ceea ce sugerează ipoteză creșterii performanței odată cu creșterea nivelului de educație la intrarea în profesia didactică.

Tabelul 55. Media la examenul de titularizare, pe nivele de educație și pe ani.

	an examen			
	2018	2019	2021	Total
Nivelul de studii la titularizare				
<i>studii medii</i>	6.26	6.09	4.70	6.17
<i>licență</i>	6.61	6.63	6.29	6.49
<i>postuniversitar</i>	6.75	6.16	6.71	6.51
Total	6.54	6.51	6.29	6.45

6.5. Principalii furnizori de formare inițială pentru actualii candidați la titularizare

În Tabelul 56 este prezentată distribuția pe universități a absolvenților de studii universitare de licență înscriși la examenul de titularizare în anul absolvirii³⁰, în ordinea descrescătoare a numărului de candidați. În acest tabel se regăsesc cei mai mari furnizori de formare inițială la nivel universitar pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar din România. Distribuția pe instituții de învățământ superior a candidaților la titularizare ne arată că primele trei universități în ordinea numărului de candidați reprezintă aproximativ 40% din numărul de candidați cu nivel de pregătire de licență din promoția curentă, iar primii cinci furnizori de formare inițială în profesia didactică cumulează aproximativ 50% din totalul candidaților. De asemenea, trebuie remarcat că primele 10 universități cumulează 75% din candidați.

Tabelul 56. Distribuția pe universități a absolvenților de studii universitare de licență înscriși la examenul de titularizare în anul absolvirii (2018-2021).

Nr. crt.	Universități	Număr total de candidați	%	Cumulativ
1	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	1832	19.46%	19.46%
2	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	986	10.47%	29.94%
3	Universitatea din București	958	10.18%	40.11%
4	Universitatea „Stefan Cel Mare” din Suceava	554	5.89%	46.00%
5	Universitatea din Craiova	511	5.43%	51.43%
6	Universitatea de Vest din Timișoara	502	5.33%	56.76%
7	Universitatea din Pitești	486	5.16%	61.92%
8	Universitatea „Transilvania” din Brașov	425	4.52%	66.44%
9	Universitatea din Oradea	411	4.37%	70.81%
10	Universitatea „Valahia” din Târgoviște	365	3.88%	74.68%
11	Universitatea „Ovidius” din Constanța	362	3.85%	78.53%
12	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	322	3.42%	81.95%
13	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	306	3.25%	85.20%
14	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	301	3.20%	88.40%
15	Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad	216	2.29%	90.69%
16	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	206	2.19%	92.88%
17	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba-Iulia	192	2.04%	94.92%
18	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport, București	130	1.38%	96.30%
19	Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca	99	1.05%	97.35%
20	Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu	59	0.63%	97.98%
21	Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	48	0.51%	98.49%

³⁰ Sunt prezentate doar universitățile la care au absolvit cel puțin 20 de candidați în perioada 2018-2021.

22	Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București	37	0.39%	98.88%
23	Universitatea Nationala de Muzica din București	31	0.33%	99.21%
24	Universitatea Nationala de Arte din București	30	0.32%	99.53%
25	Universitatea de Arte și Design Cluj Napoca	23	0.24%	99.78%
26	Universitatea Agronomică și de Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași	21	0.22%	100.00%
	Total	9413		

În privința rezultatelor obținute de candidați la examenul de titularizare, toate cele trei universități care cumulativ înmatriculează 40% din numărul de candidați au mediana 7 sau peste 7 ceea ce înseamnă că cel puțin jumătate dintre candidații proveniți de la aceste universități reușesc la examenul de titularizare (Tabelul 57). Universitatea din București se plasează pe locul 3 în ierarhia generală cu media 7,10, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca ocupă locul 7 cu media 6,75, în timp ce Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași este pe locul 12 cu 6,62. Media generală a candidaților cu nivel de studii de licență este 6,56. Sunt universități cu puțini candidați, cum sunt cele de pe primele două locuri, pentru care comparația cu celelalte universități este mai puțin relevantă. De asemenea, trebuie remarcat că, în general, media este mai mică decât mediana, deci sunt note foarte mici care duc la această diferență.

Tabelul 57. Performanțele medii la titularizare ale absolvenților pe instituții de învățământ superior (formare inițială).

Universități	Nota examen scris titularizare	Nota examen scris titularizare	Nota examen scris titularizare
	Media	Mediana	Număr de candidați în perioada 2018-2021
Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București	7.37	7.50	37
Universitatea Nationala de Arte din București	7.19	7.38	30
Universitatea din București	7.10	7.35	958
Universitatea „Spiru Haret” din București	6.85	7.60	17
Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	6.80	7.08	206
Universitatea „Transilvania” din Brașov	6.76	7.05	425
Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	6.75	7.10	1832
Universitatea Nationala de Muzica din București	6.71	7.00	31
Universitatea „Valahia” din Târgoviște	6.71	7.05	365
Universitatea „Ștefan Cel Mare” din Suceava	6.63	7.05	554
Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	6.63	7.03	48
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	6.62	7.00	986
Universitatea de Arte și Design Cluj Napoca	6.51	6.50	23
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	6.50	6.48	322
Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	6.46	6.70	301
Universitatea din Pitești	6.45	6.90	486
Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba-Iulia	6.44	6.65	192
Universitatea „Ovidius” din Constanța	6.27	6.40	362
Universitatea de Vest din Timișoara	6.25	6.30	502
Universitatea din Craiova	6.23	6.35	511
Universitatea din Oradea	6.23	6.25	411
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	6.18	6.18	306

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad	6.02	6.08	216
Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca	5.96	6.05	99
Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport, București	5.77	5.70	130
Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu	5.34	5.30	59
Universitatea de Științe Agricole și de Medicină Veterinară din Cluj-Napoca	5.09	5.15	18
Universitatea Agronomică și de Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași	5.04	5.10	21
Total	6.56	7.00	9448

6.6. Factori explicativi ai succesului la examenul de titularizare

Așa cum am arătat și în secțiunea anterioară, *sexul* candidaților este un predictor al succesului la examenul de titularizare, candidatele de sex feminin având șanse mai mari de reușită decât candidații de sex masculin (Tabelul 58). În timp ce candidatele la examenul de titularizare obțin note de cel puțin 7 la examenul scris în proporție de peste 51%, doar 34% dintre candidații de sex masculin obțin note de cel puțin 7 la acest examen. *Testul chi pătrat indică o asociere semnificativă între sexul candidatei și șansele de a obține o notă mai mare sau egală cu 7 la examenul de titularizare.*

Tabelul 58. Tabel de contingență privind succesul la examenul de titularizare pe sexe.

Sex	A obținut la ex scris		
	<7	>=7	Total
Feminin	5689	6074	11763
	48.36	51.64	100.00
	80.33	89.42	84.78
Masculin	1393	719	2112
	65.96	34.04	100.00
	19.67	10.58	15.22
Total	7082	6793	13875
	51.04	48.96	100.00
	100.00	100.00	100.00

Pe primul rând sunt *frecvențe absolute*, pe al doilea rând sunt *frecvențe relative pe rând*, pe cel de-al treilea rând sunt *frecvențe relative pe coloane*.

Nivelul studiilor la momentul înscrierii la examenul de titularizare este, de asemenea, un predictor al reușitei la acest examen. Dacă în rândul celor cu studii de licență sau postuniversitare peste 50% reușesc să obțină note de cel puțin 7 la examenul scris de titularizare, doar 43.6% din cei cu studii liceale obțin note superioare (Tabelul 59). *Testul chi pătrat indică o asociere semnificativă între nivelul de educației al candidaților și șansele de a obține o notă mai mare sau egală cu 7 la examenul de titularizare.*

Tabelul 59. Tabel de contingență privind succesul la examenul de titularizare pe nivele de studii.

Nivelul de studii la titularizare	A obținut la ex scris		
	<7	>=7	Total
studii medii	1416	1097	2513
	56.35	43.65	100.00
	20.17	16.31	18.28
licență	5358	5385	10743
	49.87	50.13	100.00
	76.31	80.09	78.16
postuniversitar	247	242	489
	50.51	49.49	100.00
	3.52	3.60	3.56
Total	7021	6724	13745
	51.08	48.92	100.00
	100.00	100.00	100.00

Pe primul rând sunt *frecvențe absolute*, pe al doilea rând sunt *frecvențe relative pe rând*, pe cel de-al treilea rând sunt *frecvențe relative pe coloane*.

Performanța educațională anterioară este o variabilă ce poate să prezică succesul la titularizare. În acest sens, media la examenul de bacalaureat ar putea constitui un predictor pentru succesul la titularizare. În egală măsură, profilul liceului absolvit ar putea constitui un factor predictiv. Astfel, în tabelul de mai jos putem observa că aproape 50% dintre absolvenții profilurilor *Pedagogic*³¹ și *Real* obțin cel puțin nota 7 la examenul de titularizare, în timp ce 54% dintre cei de la *Uman* sau *Teologic* obțin astfel de note (Tabelul 60). Sub 35% dintre absolvenții de profil Tehnic și sub 24% dintre cei ai profilului *Educație fizică și sport* obțin note superioare. *Testul chi pătrat indică o asociere semnificativă între profilul liceului absolvit de către candidații la titularizare și șansele de a obține o notă mai mare sau egală cu 7 la examenul de intrare în profesia didactică.*

³¹ Absolvenții de profil *Pedagogic* se pot înscrie la titularizare după absolvirea studiilor medii, ceea ce nu poate fi cazul celorlalte profiluri. Prin urmare, dacă controlăm după nivelul de studii (reținându-i în analiză doar pe absolvenții de licență), atunci procentul celor care provin din profilul *Pedagogic* care obțin note de peste 7 la examenul de titularizare se apropie de 60% fiind cu superior tuturor celorlalte profiluri.

Tabelul 60. Tabel de contingență privind succesul la examenul de titularizare în funcție de profilul liceului absolvit.

profil	A obținut la ex scris		
	<7	>=7	Total
Artistic	218	179	397
	54.91	45.09	100.00
	4.24	3.64	3.95
Educație fizică și sport	311	96	407
	76.41	23.59	100.00
	6.05	1.95	4.05
Pedagogic	1051	1042	2093
	50.22	49.78	100.00
	20.43	21.20	20.81
Real	1135	1073	2208
	51.40	48.60	100.00
	22.06	21.83	21.95
Servicii	536	400	936
	57.26	42.74	100.00
	10.42	8.14	9.31
Tehnic	207	108	315
	65.71	34.29	100.00
	4.02	2.20	3.13
Teologic	145	171	316
	45.89	54.11	100.00
	2.82	3.48	3.14
Uman	1541	1846	3387
	45.50	54.50	100.00
	29.96	37.56	33.67
Total	5144	4915	10059
	51.14	48.86	100.00
	100.00	100.00	100.00

Pe primul rând sunt *frecvențe absolute*, pe al doilea rând sunt *frecvențe relative pe rând*, pe cel de-al treilea rând sunt *frecvențe relative pe coloane*.

Nu în ultimul rând, *experiența anterioară* poate fi un factor predictiv al succesului la examenul de titularizare. Așa cum am arătat în capitolul anterior, 77% dintre candidați nu au un statut anterior, în timp ce 22% sunt angajați pe perioadă determinată. Un procent mic (3%) este angajat în alt domeniu de activitate în timp ce sub 0,3% sunt deja titulari (Tabelul 61).

În funcție de statutul anterior, succesul la examenul de titularizare poate varia. Astfel, experiența anterioară influențează pozitiv succesul: peste 60% dintre cei angajați pe perioadă determinată obțin note de cel puțin 7 la examenul scris, în timp ce doar 45% dintre cei fără statut anterior reușesc acest lucru. Aproape integral (90%) dintre cei deja titularizați obțin note superioare. *Testul chi pătrat indică o asociere semnificativă între statutul anterior al candidaților (experiența anterioară în profesia didactică) și șansele de a obține o notă mai mare sau egală cu 7 la titularizare.*

Tabelul 61. Tabel de contingență privind succesul la examenul de titularizare în funcție de statutul anterior al candidaților.

Statut anterior	A obținut la ex scris		
	<7	>=7	Total
Angajat in alt domeniu de activitate	243	169	412
	58.98	41.02	100.00
	3.43	2.49	2.97
Angajat pe perioada determinata	1246	1908	3154
	39.51	60.49	100.00
	17.60	28.10	22.74
Fara statut anterior	5585	4676	10261
	54.43	45.57	100.00
	78.90	68.87	73.99
Titular	5	37	42
	11.90	88.10	100.00
	0.07	0.54	0.30
Total	7079	6790	13869
	51.04	48.96	100.00
	100.00	100.00	100.00

Pe primul rând sunt *frecvențe absolute*, pe al doilea rând sunt *frecvențe relative pe rând*, pe cel de-al treilea rând sunt *frecvențe relative pe coloane*.

Performanța educațională actuală, anume media generală obținută la finalizarea studiilor de licență, media la examenul de absolvire a studiilor, respectiv media la examenul de bacalaureat, constituie, de asemenea, predictorii ai succesului la examenul de titularizare.

Există corelații semnificative între media generală la examenul de bacalaureat, media generală a studiilor de licență, media la examenul de absolvire a studiilor și media la examenul de titularizare (Tabelul 62).

Se poate lesne observa în Tabelul 62 o corelație între nota obținută la examenul scris și media obținută la bacalaureat (0.43), respectiv între nota la examenul scris de titularizare și media de absolvire a studiilor (media anilor de studiu). O corelație semnificativă există și între nota la examenul scris de titularizare și media la examenul de finalizare a studiilor (0.32). Tabelul 62 arată însă și o corelație puternică între media de absolvire și media la examenul de finalizare a studiilor (0.57), precum și între acestea și media la examenul de bacalaureat (aprox. 0.33).

Tabelul 62. Matrice de corelații Pearson între nota la examenul scris și performanța academică anterioară.

Tabel de corelații	Notă examen scris	Media de absolvire a studiilor	Media la ex. de finalizare a studiilor	Media la bacalaureat
Notă examen scris	1 (12245)			
Media de absolvire a studiilor	0.40 (4737)	1 (5697)		
Media la examenul de finalizare a studiilor	0.32 (4737)	0.57 (5697)	1 (5697)	
Media la bacalaureat	0.43 (9477)	0.33 (4988)	0.31 (4988)	1 (11715)

Notă. Toate corelațiile sunt semnificative pentru $p < .01$. Între paranteze este numărul de persoane pentru care a fost realizată corelația.

În Tabelul 63 sunt prezentate corelații parțiale ale notei de la examenul scris de titularizare cu fiecare dintre acești potențiali predictorii, controlând pentru efectele celorlalte. De exemplu, dacă controlăm efectele mediei la examenul de finalizare a studiilor, respectiv mediei la bacalaureat, corelația dintre nota la examenul scris la titularizare și media de absolvire a studiilor este de 0.24. De asemenea, controlând pentru media de absolvire a studiilor și media la examenul de finalizare a studiilor, corelația parțială dintre nota la examenul scris și media la bacalaureat este de 0.33. Efectul cel mai mic pare să-l aibă media la examenul de finalizare a studiilor care are o corelație parțială de 0.06 cu nota la examenul de titularizare atunci când controlăm pentru media la examenul de bacalaureat și media anilor de studiu.

Tabelul 63. Corelații parțiale între nota la examenul scris și performanța academică anterioară.

Notă examen scris	Coeficient de corelație parțială	Coeficient de corelație semi-parțială	Nivel de semnificație
Media de absolvire a studiilor	0.24	0.21	99%
Media la examenul de finalizare a studiilor	0.06	0.06	99%
Media la bacalaureat	0.33	0.30	99%

6.7. Model explicativ al succesului la examenul de titularizare

Pentru a măsura influența cumulată a acestor variabile și factori, vom prezenta în cele ce urmează un model explicativ/predictiv privind succesul la examenul scris de titularizare. Acest model va fi apoi folosit pentru a prezice șansele viitoare ale absolvenților primei cohorte de masterat didactic de a obține un rezultat pozitiv la examenul de intrare în profesia didactică.

Variabila	Model predictiv/Raport de probabilități
Sex	
Feminin	1.82***
Masculin	(base)
Nivelul de studii la titularizare	
studii medii	(base)
licenta	1.60***
postuniversitar	2.46**
Media examenului de bacalaureat	1.84***
Medie absolvire studii	1.34***
Media generală la finalizarea studiilor	1.79***
Profilul liceului absolvit	
Artistic	0.95
Educație fizică și sport	0.75*
Pedagogic	1.65***
Real	(base)
Servicii	1.05
Tehnic	1.13
Teologic	1.81***
Uman	1.18**
Statut anterior	
Angajat în alt domeniu de activitate	0.84
Angajat pe perioadă determinată	2.00***
Fără statut anterior	(base)
Titular	3.99
Constant	0.00***
N	9730
Lof-likelihood	-5804.23
chi2	1877.63
p	0.00

Modelul de mai sus reușește să prezică corect 70% dintre cei care obțin peste nota 7 și 66% dintre cei care obțin sub nota 7, având o acuratețe generală de clasificare de 68%. Testul Pearson ne arată că modelul este calibrat și se potrivește datelor. Astfel, creșterea cu un punct a mediei la examenul de bacalaureat echivalează cu o creștere semnificativă de 84% a probabilității de a obține o notă de 7 sau superioară la examenul de titularizare. Similar, creșterea cu un punct a mediei generale la finalizarea studiilor echivalează cu o creștere de 80% a șansei de a obține o notă de cel puțin 7.

Profilele Teologic, Pedagogic și Uman au șanse superioare de succes față de profilul Real, în timp ce profilele Artistic sau Educație fizică și sport sunt asociate cu șanse mai mici de reușită.

Experiența anterioară, angajat pe perioadă determinată, este asociată cu o șansă dublă de reușită față de cei fără experiență anterioară.

Concluzionând, putem afirma că atât nivelul de pregătire și performanța academică, dar și experiența profesională anterioară sunt predictorii ai succesului la examenul de titularizare. Astfel, politici de formare inițială a profesiei didactice prin pregătire academică la nivel superior, precum și stagii practice de mentorat ar putea fi soluții pentru creșterea performanței și a nivelului profesional al cadrelor didactice. În continuare,

vom examina date privind studenții și absolvenții de masterat didactic și vom încerca o analiză comparativă între aceștia și ceilalți absolvenți care au candidat la titularizare în perioada de referință.

6.8. Studenți și absolvenți Master Didactic

În acest capitol, vom prezenta câteva dintre caracteristicile cohorței de studenți înscriși la programul de studii de master didactic pilot în 2020, precum și ale absolvenților acestei cohorțe.

În Tabelul 64 este prezentată distribuția studenților pe programe de masterat didactic. Astfel, în anul I, programele de master didactic în biologie, chimie și economie au avut cel mai mare număr de studenți înmatriculați, aproape 40% din întreaga populație.

Tabelul 64. Distribuția, pe programe de studii, a studenților înmatriculați la masterat didactic cu finanțare de la buget, în anul I de studii, promoția 2020-2022.

Specializare	Freq.	Percent	Cum.
Master didactic în Economie	42	12.46	12.46
Master didactic în limbă și literatură	23	6.82	19.29
Masterat didactic în Administrarea afacerilor	13	3.86	23.15
Masterat didactic în Biologie	47	13.95	37.09
Masterat didactic în Calculatoare și Tehnologia Informației	17	5.04	42.14
Masterat didactic în Chimie	40	11.87	54.01
Masterat didactic în educație fizică și sport	34	10.09	64.09
Masterat didactic în Fizică	8	2.37	66.47
Masterat didactic în Geografie	23	6.82	73.29
Masterat didactic în Informatică	16	4.75	78.04
Masterat didactic în Istorie	16	4.75	82.79
Masterat didactic în Matematică	16	4.75	87.54
Masterat didactic în Psihologie	21	6.23	93.77
Masterat didactic în Teologie (Teologie ortodoxă)	12	3.56	97.33
Masterat didactic în Științe inginerești aplicate	9	2.67	100.00
Total	337	100.00	

Tabelul 65. Distribuția, pe programe de studii, a studenților înmatriculați la masterat didactic cu finanțare de la buget, în anul II de studii, promoția 2020-2022.

Specializare	Freq.	Percent	Cum.
Master didactic în Economie	40	13.42	13.42
Master didactic în limbă și literatură	22	7.38	20.81
Masterat didactic în Administrarea afacerilor	12	4.03	24.83
Masterat didactic în Biologie	30	10.07	34.90
Masterat didactic în Calculatoare și Tehnologia Informației	17	5.70	40.60
Masterat didactic în Chimie	41	13.76	54.36
Masterat didactic în educație fizică și sport	22	7.38	61.74
Masterat didactic în Fizică	5	1.68	63.42
Masterat didactic în Geografie	23	7.72	71.14
Masterat didactic în Informatică	15	5.03	76.17
Masterat didactic în Istorie	16	5.37	81.54
Masterat didactic în Matematică	17	5.70	87.25
Masterat didactic în Psihologie	19	6.38	93.62
Masterat didactic în Teologie (Teologie ortodoxă)	10	3.36	96.98
Masterat didactic în Științe inginerești aplicate	9	3.02	100.00
Total	298	100.00	

În ceea ce privește distribuția pe gen a studenților înmatriculați la master didactic în cohorta 2020-2022, putem observa o tendință mai accentuată de echilibrare comparativ cu populația de candidați cu studii medii sau cu studii de licență la examenul de titularizare. Astfel, se poate observa în Tabelul 66 că peste 27% dintre studenții înmatriculați în cohorta 2020 – 2022 pe locurile finanțate de la buget au fost de sex masculin. Din capitolele anterioare, amintim că populația înscrisă la examenul de titularizare în perioada 2018 – 2021 era de sub 13% de sex masculin, în timp ce în rândul candidaților cu studii de licență ponderea era de sub 15%.

Tabelul 66. Distribuția pe sexe a studenților înmatriculați în anul I, la buget la studii de master didactic.

	Frecvențe	%	Cum.
Feminin	415	72.43	72.43
Masculin	158	27.57	100.00
Total	573	100.00	

În ceea ce privește performanțele academice ale acestora, pe baza datelor comunicate de universități, în Tabelul 67 se înregistrează următoarea situație a studenților înmatriculați la masterat didactic în promoția 2020/2022. În Tabelul 67 situația academică este prezentată pe instituții de formare, iar în Tabelul 68 situația academică este prezentată pe programe de studii de master didactic.

Tabelul 67. Mediile notelor la finalizarea programelor de studii de masterat didactic, pe universități.

	Nota de la examenul de finalizare	Media generală de finalizare a studiilor	Număr de absolvenți
Universitatea			
Universitatea din București	9.89	9.74	37
Universitatea "Ovidius" din Constanța	9.82	9.59	47
Universitatea din Craiova	10	9.59	48
Universitatea de Vest Timișoara	9.07	9.30	48
Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca	9.43	9.26	41
Total	9.64	9.49	221

Tabelul 68. Medii ale notelor la finalizarea programelor de studii de masterat didactic, pe programe de studiu.

	Nota de la examenul de finalizare	Media generală de finalizare a studiilor	Numar de absolvenți
Program de studiu Master Didactic			
Științe inginerești aplicate	9.81	9.77	9
Biologie	9.86	9.73	37
Chimie	9.79	9.59	40
Istorie	9.66	9.55	16
Geografie	9.71	9.54	12
Psihologie	9.91	9.54	19
Administrarea afacerilor	9.67	9.50	12
Fizica	9.75	9.50	5
Informatica	9.81	9.43	31
Limba și Literatura Germană	9.58	9.43	9
Educație fizică și sport	8.48	9.05	22

Matematica în limba maghiara	9.48	8.84	9
Total	9.64	9.49	221

6.9. Aplicarea modelului predictiv pe datele absolvenților de masterat didactic

Utilizând modelul predictiv elaborat în secțiunea anterioară, putem estima șansele de reușită ale eșantionului de absolvenți de masterat didactic din promoția 2020-2022 ale căror date privind școlaritatea le-am obținut de la instituțiile de învățământ superior, coroborate ulterior cu datele înregistrate în Registrul Matricol Unic. Două dintre variabilele modelului predictiv nu variază și au valori uniforme, respectiv variabila privind nivelul de studii (toți absolvenții de masterat didactic au nivel de studii universitare), iar în ceea ce privește variabila *statut anterior*, întrucât nu avem date cu privire la experiența anterioară a absolvenților de masterat didactic, am făcut o asumție conservatoare considerând cu aceștia sunt fără experiență didactică anterioară. O astfel de asumție este precaută subestimând șansele de reușită ale eșantionului cu care lucrăm.

Aplicând modelul precedent, ecuația de regresie logistică, pe datele absolvenților de masterat didactic, obținem o estimare a șanselor individuale de reușită la un potențial examen de titularizare. În cazul a 71,30% (Tabelul 69) dintre absolvenți, modelul prezice șanse de reușită la un potențial examen de titularizare de peste 50%. Un astfel de procent de peste 70% candidați cu potențial de reușită este considerabil superior celui de 49% înregistrat de populația de candidați la titularizare care nu absolviseră masterat didactic (50% dacă îi considerăm doar pe cei care absolviseră studii superioare la momentul înregistrării la examenul de titularizare).

Tabelul 69. Estimare a șanselor de succes ale absolvenților de masterat didactic la examenul de titularizare

Ar obține conform modelului predictiv	Freq.	Percent	Cum.
<7	31	28.70	28.70
>=7	77	71.30	100.00
Total	108	100.00	

În Tabelul 70 am generat estimările pe universități privind reușita la examenul de titularizare pentru absolvenții de masterat didactic. Modelul estimează că toți absolvenții Universității din București ar obține note de cel puțin 7 la examenul scris, 70% din absolvenții Universității Babeș Bolyai din Cluj Napoca, respectiv 65% dintre absolvenții de masterat didactic ai Universității din Craiova și 55% dintre absolvenții Universității de Vest Timișoara. Aceste estimări sunt plauzibile și prin prisma distribuției actualelor note la examenul de titularizare (în rândul celor care nu sunt absolvenți de masterat didactic, fiind preponderent absolvenți de studii de licență și modul pedagogic) distribuție care plasează Universitatea din București, respectiv Universitatea Babeș Bolyai din Cluj Napoca³² între primele universități în privința mediei obținute de absolvenții de licență la examenul de titularizare.

³² 62% și 55% dintre absolvenții de licență actuali ai UB, respectiv UBB, înscriși la examenul de titularizare în perioada de referință 2018-2021, au obținut note de cel puțin 7 la examenul scris. Conform modelului predictiv, absolvenții de masterat didactic ai celor două universități ar obține note de cel puțin 7 în proporții de 100%, respectiv 70% la viitoarele examene de titularizare.

Tabel 70 - Distribuția pe universități a șanselor de succes ale absolvenților de masterat didactic.

Universitatea	Ar obține conform modelului predictiv		Total
	<7	>=7	
Universitatea din București	0	28	28
	0.00	100.00	100.00
Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	7	16	23
	30.43	69.57	100.00
Universitatea din Craiova	6	11	17
	35.29	64.71	100.00
Universitatea de Vest din Timișoara	18	22	40
	45.00	55.00	100.00
Total	31	77	108
	28.70	71.30	100.00

Notă: Pe primul rând sunt frecvențe absolute, pe al doilea rând sunt frecvențe relative pe rânduri.

6.10. Concluzii și recomandări de politici

Datele prezentate susțin ipoteza necesității creșterii gradului de profesionalizare a carierei didactice printr-un program de studii dedicat, la nivel de master care să înlocuiască pregătirea pedagogică complementară actuală, prim modul psihopedagogic. Performanțele la titularizare ale absolvenților de modul pedagogic sunt deja bine cunoscute. Anual, așa cum arată datele prezentate, doar aproximativ jumătate dintre candidații cu studii de licență și modul pedagogic reușesc să obțină note cel puțin egale cu 7 care să le permită titularizarea în profesia didactică. O parte importantă ocupă posturi pe perioadă determinată în urma obținerii unei note de cel puțin 5.

Performanțele lor profesionale în calitate de dascăli în sistemul de învățământ pre-universitar nu au constituit obiectul de studiu al acestui raport, însă există studii și rapoarte anterioare care arată o performanță relativă slabă a sistemului de învățământ preuniversitar românesc (de pildă studiile comparative ale OECD privind performanța sistemelor școlare din punctul de vedere al rezultatelor învățării relevă slaba competitivitate a sistemului nostru educațional). Desigur că performanța de ansamblu a sistemului educațional este rezultatul unui cumul de factori, resursele investite, conținuturile învățării, timpul alocat învățării formale fiind factori importanți alături de resursa umană. Cu toate acestea, educația este un sector centrat pe resursa umană ca factor principal și dominant de producție (*labor intensive sector*); tehnologiile sunt importante, conținuturile, spațiile de învățare însă toate acestea pot contribui la creșterea performanței sistemului educațional *numai în măsura în care există resurse umane cu calificare și etos profesional înalte*.

Profesionalizarea carierei didactice presupune o investiție importantă și specifică în formarea didactică inițială, precum și o selecție riguroasă pe baza unui examen de intrare în profesia didactică. Acestea nu exclud însă formarea profesională continuă, precum și evaluarea periodică care sunt condiții obligatorii pentru menținerea unui nivel ridicat de profesionalism al cadrelor didactice. Formarea didactică inițială ar trebui să fie de nivel superior (masteral) și să fie dedicată pregătirii pentru profesia didactică. Actualele module psihopedagogice reprezintă, pe de o parte, o investiție insuficientă de efort academic (35 de credite pe nivel, maxim 70 pentru ambele nivele), pe de altă parte, fiind doar complementară pregătirii academice generale inițiale, nu constituie un program de studii complet, coerent, cu obiective specifice și cu cerințe de calitate specifice domeniului masteral. *Profesia didactică reprezintă în primul rând o vocație care necesită o pregătire susținută și continuă*. Absolvirea unui masterat dedicat profesiei didactice presupune o investiție academică

susținută, reflectată în 120 de credite academice de nivel masteral și reprezintă o modalitate de socializare profesională specifică mai exigentă. Programul se axează pe dobândirea de competențe generale și specifice, incluzând abilități de predare, dar și valori specifice care formează *etosul profesiei didactice*. Astfel de competențe nu pot fi asigurate la același nivel de exigență în cadrul unor module care sunt răspândite în multe instituții de formare ce nu au o bază instituțională solidă în domeniul științelor educației. Formarea inițială printr-un program de studii dedicat la nivel masteral și consolidarea unui etos profesional specific, alături de o selecție printr-un examen de accesare în profesie, asigură nivelul de competențe, profilul valoric și reputația profesională care sunt specifice și altor profesii cu calificare înaltă (medici, magistrați etc.)

Studiul cantitativ întreprins a urmărit cu precădere cartografierea caracteristicilor socio-demografice ale performanțelor academice sau experienței de predare anterioare, precum și a performanțelor la examenul de titularizare ale actualilor candidați din perioada 2018-2021. Am analizat astfel datele disponibile pe platforma de titularizare, încercând să identificăm factorii asociați cu performanțe mai ridicate la examenul de titularizare.

1. Datele ne arată un nivel ridicat de feminizare a profesiei didactice, fenomen ce se manifestă cu atât mai intens la nivelul candidaților la titularizare cu studii medii. De pildă, dacă în rândul candidaților cu studii de licență sunt aproximativ 85% candidate de sex feminin și 15% candidați de sex masculin, în rândul candidaților cu studii liceale sunt peste 95% candidate de sex feminin și doar sub 5% candidați de sex masculin. Creșterea nivelului de studii și implicit a gradului de profesionalizare se asociază cu o tendință mai accentuată de echilibrare a distribuției pe sexe a aspiranților la cariera didactică.
2. Candidatele de sex feminin prezintă șanse mai ridicate de succes la examenul de titularizare, posibil explicată și printr-o investiție mai susținută într-un astfel de plan de carieră. Candidatele la titularizare sunt majoritare în grupa de vârstă 20 - 23 ani, în timp ce cei mai mulți candidați de sex masculin se află în grupa de vârstă 23 – 30 ani.
3. Nivelul educațional absolvit la înscrierea la examenul de titularizare este un predictor important al succesului la examenul de titularizare. Absolvenții de studii de licență, precum și absolvenții de studii post-universitare au șanse de reușită superioare față de absolvenții de studii liceale (chiar dacă aceștia din urmă provin din liceele pedagogice și au beneficiat de o pregătire specifică, dar de nivel inferior celei universitare).
4. Parcursul educațional anterior și performanța academică anterioară sunt predictorii puternici ai reușitei la examenul de intrare în profesia didactică. Absolvenții de Real, Uman sau Profil pedagogic au șanse mai mari de succes decât ceilalți absolvenți ai studiilor liceale. Mai mult decât atât, aceste profiluri relevă de fapt performanța academică anterioară. Media la examenul de bacalaureat este un predictor al reușitei la examenul de titularizare; alte co-variabile sunt media absolvirii studiilor de licență/master sau media la examenul de finalizare a studiilor.
5. Un alt factor predictiv important este statutul anterior care reflectă experiența profesională, respectiv experiența de predare anterioare. Candidații care au fost angajați pe perioadă determinată au șanse superioare de reușită la titularizare față de cei care provin din alte profesii sau față de cei fără experiență profesională anterioară. Aceste date sugerează *importanța pregătirii practice de specialitate în cadrul programelor de studii de formare inițială*.

Pentru a măsura influența cumulată a acestor variabile și factori, am construit și validat un model explicativ/predictiv privind succesul la examenul scris de titularizare. Modelul reușește să prezică corect 70% dintre cei care obțin peste nota 7 și 66% dintre cei care obțin sub nota 7, având o acuratețe generală de clasificare de 68%. Testul Pearson ne arată că modelul este calibrat și se potrivește datelor. Pe baza datelor existente, *putem afirma că atât nivelul de pregătire și performanța academică, dar și experiența profesională anterioară sunt predictorii ai succesului la examenul de titularizare. Astfel, politici de formare inițială a*

profesiei didactice prin pregătire academică la nivel superior, precum și stagii practice de mentorat ar putea fi soluții pentru creșterea performanței și a nivelului profesional al cadrelor didactice. Investiția susținută în formarea pentru profesia didactică relevă și caracterul vocațional al acesteia, crește gradul de profesionalizare, sporește șansele de integrare cu succes în profesia didactică și este de natură să crească reputația socială a profesiei.

Utilizând acest model predictiv, putem estima șansele de reușită ale eșantionului de absolvenți de masterat didactic din promoția 2020-2022. *Estimarea șanselor de reușită ale absolvenților de masterat la didactic din această promoție este de 71,30%. Un astfel de procent este considerabil superior celui de 50% înregistrat de populația de candidați la titularizare care au absolvit studii superioare și modul psihopedagogic la momentul înregistrării la examenul de titularizare.*

Prin urmare, putem afirma că diferența de peste 20% a șanselor de reușită la un potențial examen de intrare în cariera didactică reprezintă impactul estimat al calificării superioare prin masterat didactic. În baza modelului elaborat, putem susține și necesitatea unei pregătiri practice mai accentuate în cadrul formării inițiale prin masterat didactic, precum și unui stagiu de mentorat. Datele arată cu experiența de predare anterioară constituie un predictor important pentru performanța la examenul de titularizare.

Pe baza datelor factuale analizate în acest raport, putem formula următoarele recomandări de politici publice:

1. *Profesia didactică reprezintă o vocație* care trebuie cultivată pe parcursul mai multor ani de formare inițială dedicată acestui scop și care să formeze nu doar abilități de predare, ci și valori care să susțină etosul profesional specific.
2. *Necesitatea profesionalizării carierei didactice printr-o pregătire inițială dedicată de nivel superior (masteral).* Formarea inițială actuală, prin modul psihopedagogic complementar programelor de studii, produce rezultate mai degrabă nesatisfăcătoare în privința pregătirii candidaților la titularizare; absolvenții de masterat didactic au un profil pe baza căruia estimăm performanțe considerabil superioare la examenul de intrare în profesie;
3. Examenul de intrare în cariera didactică, titularizarea, ar trebui menținut întrucât funcționează, pe de o parte, ca un filtru necesar pentru selecția cadrelor didactice, pe de altă parte, reprezintă un element de profesionalizare și creștere a reputației profesiei, similar mecanismelor altor profesii (medicină, magistratură);
4. Sunt necesare *politici care să echilibreze balanța de gen în profesia didactică*, iar creșterea gradului de profesionalizare prin formare inițială de nivel superior indică o astfel de tendință de echilibrare (pe măsură ce crește nivelul de educație, prin urmare profesionalizarea profesiei, crește ponderea populației de sex masculin);
5. Politicile privind echilibrul de gen în profesia didactică ar trebui să vizeze cu precădere și populația cea mai feminizată (peste 95%) dar cu nivelul cel mai scăzut de profesionalizare, anume candidatele cu studii liceale la examenul de titularizare. Obligatoritatea calificării superioare pentru intrarea în profesia didactică ar constitui o oportunitate pentru creșterea profesionalizării și a prestigiului social al profesiei didactice în rândul unei populații aproape integral feminizată³³.
6. Este esențială *inclusiunea de stagii de pregătire practică și mentorat în formarea pedagogică inițială pentru profesia didactică*; pregătirea academică trebuie completată cu astfel de stagii de predare și mentorat în vederea creșterii nivelului de pregătire profesională a viitoarelor cadre didactice;

³³ Acest argument este cu atât mai pertinent cu cât astfel de oportunități sunt oferite prin politicile statului român privind învățământul superior, în special prin finanțarea unui număr important de locuri bugetate, dar și prin politicile de susținere financiară a studenților prin burse, subvenții etc.

7. Formarea inițială de nivel superior, inclusiv stagii practice și de mentorat nu trebuie să înlocuiască *formarea continuă și evaluarea periodică a cadrelor didactice*; salarizarea pe bază de performanță ar trebui să fie o componentă importantă a politicii de resurse umane și a obiectivului de profesionalizare a carierei didactice.

7. Analiza calitativă privind impactul programelor de masterat didactic

7.1. Metoda de culegere a datelor și persoanele intervievate

Pentru a cunoaște care este impactul implementării masteratului didactic (MD), am realizat și un studiu calitativ, bazat pe interviuri semistructurate cu beneficiari, potențiali beneficiari și organizatori ai acestor studii universitare. Construirea ghidului, realizarea interviurilor și analiza datelor cercetării au fost realizate plecând de la opt întrebări de cercetare care au vizat interesul pentru masterat, dificultățile de organizare, beneficiile, satisfacția și recomandări privind îmbunătățirea organizării MD.

ÎC1. Care este nivelul de interes pentru absolvirea MD?

În primul rând, dorim să cunoaștem care a fost nivelul de interes pentru MD din partea *beneficiarilor* (actualilor studenți și absolvenți), luând în considerare nevoia de pregătire pedagogică pentru o viitoare carieră în învățământ, nevoia de a absolvi un MD pentru a preda în învățământul preuniversitar (inclusiv la nivel liceal) și motivația extrinsecă adusă de bursa oferită în cadrul proiectului. De asemenea, în acest studiu ne-am propus să cunoaștem care este nivelul de interes al *potențialilor studenți* ai MD (mai ales al studenților la învățământul de licență din facultățile care pregătesc viitori profesori) și al cadrelor didactice din învățământul preuniversitar care ar putea fi interesate de acest masterat în contextul nevoii de învățare continuă.

ÎC2. Care sunt motivațiile pentru organizarea MD?

Dincolo de opiniile beneficiarilor și ale potențialilor beneficiari, pe baza interviurilor vom cunoaște și interesul pentru organizarea MD și, eventual, dificultățile întâmpinate de universități în implementarea acestor studii universitare de masterat care sunt noi în învățământul românesc.

ÎC3. Care sunt beneficiile raportate la costuri pentru organizarea MD comparativ cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II?

Organizarea masteratelor didactice presupune un efort suplimentar din partea universităților, a facultăților și a cadrelor didactice. Este important, de asemenea, să cunoaștem cum evaluează raportul dintre costuri și beneficii studenții MD sau posibiii beneficiari ai masteratului didactic.

ÎC4. Care sunt avantajele și dezavantajele MD comparativ cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II?

Prin întrebarea de cercetare ÎC4 urmărim să cunoaștem opiniile respondenților cu privire la aceste două opțiuni de pregătire psihopedagogică necesare pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul preuniversitar. Conform legii, pentru a putea fi profesor, absolventul de învățământ superior trebuie să fi absolvit un masterat didactic sau un program de formare psihopedagogică de nivel I și II. Mai mult, dincolo de aceste două opțiuni, o persoană poate urma o carieră de profesor în învățământul preuniversitar dacă a absolvit un program postuniversitar de pregătire psihopedagogică. În consecință, ne dorim să cunoaștem care sunt avantajele și dezavantajele MD în raport cu celelalte forme de pregătire psihopedagogică.

ÎC5. Care sunt opiniile privind planul de învățământ al masteratului didactic?

Planurile de învățământ ale masteratelor didactice cuprind atât cursuri psihopedagogice (inclusiv de comunicare) cât și cursuri de specialitate, specifice disciplinei predate de către masterand în învățământul preuniversitar. Este important să cunoaștem în ce măsură cursurile din planurile de învățământ ale masteratelor didactice sunt considerate utile.

ÎC6. Care este satisfacția studenților înmatriculați cu privire la masteratul didactic?

Cunoașterea nivelului de satisfacție al studenților înmatriculați la aceste forme de învățământ superior este foarte importantă pentru a cunoaște dacă și ce ar trebui îmbunătățit pentru creșterea calității masteratului didactic.

ÎC7. Care sunt intențiile privind cariera profesională ale studenților și absolvenților MD?

Ne dorim să cunoaștem dacă studenții sau absolvenții MD își doresc o carieră didactică în învățământul preuniversitar românesc. Prin urmare, răspunzând la această întrebare de cercetare, vom putea spune dacă MD își îndeplinește funcția de a pregăti profesional viitorii profesori. Rata abandonului la MD poate să nu fie asociată cu intenția privind urmarea unei cariere profesionale, ci cu interesul pentru bursa primită. Până când vor exista suficiente generații de absolvenți ai MD pentru analiza cantitativă a datelor privind cariera profesională a absolvenților MD, cercetarea calitativă pe bază de interviu va oferi informații preliminare în această privință.

ÎC8. Care sunt recomandările pentru îmbunătățirea masteratului didactic?

Informațiile obținute în această cercetare calitativă vor fi necesare în vederea realizării de recomandări pentru îmbunătățirea masteratului didactic. Cunoscând opiniile tuturor părților implicate vom putea face recomandări care să se bazeze pe date complexe și detaliate.

Cum menționam mai sus, pentru a răspunde la aceste întrebări de cercetare, am realizat în perioada iulie-decembrie 2022 interviuri semi-structurate cu 38 de persoane, care sunt beneficiari, posibili beneficiari și organizatori ai MD (Tabelul 71). Cel mai lung interviu a durat 41 de minute iar cel mai scurt 17 minute (media = 26,08 minute). Cele mai multe interviuri au urmărit cunoașterea opiniilor studenților și absolvenților MD (N=14). Pentru a cunoaște interesul pentru MD am realizat 3 interviuri cu studenți la învățământ de licență și 8 interviuri cu profesori din învățământul preuniversitar. Am interviuat cadre didactice de la învățământ primar până la cele de la învățământ liceal, inclusiv de la învățământ special. Trei dintre profesorii din învățământul preuniversitar intervievați sunt metodiști. Am realizat interviuri atât cu directori sau coordonatori ai departamentelor pentru pregătirea personalului didactic (DPPD) din universități unde se organizează MD cât și din universități unde încă nu există MD, pentru a cunoaște opinia lor privind aceste masterate care ar putea fi în competiție cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II. Interviurile cu persoanele din conducerea universităților și din ministerul educației au fost realizate pentru a cunoaște dificultățile și nivelurile de interes privind organizarea MD. Prin urmare, am realizat interviuri cu toate părțile interesate de MD.

Tabel 71. Eșantion persoane interviuate în perioada iulie-decembrie 2022.

Categoriile de persoane interviuate	Număr de persoane interviuate	Durata medie a interviurilor	Cel mai lung interviu	Cel mai scurt interviu
Studenți ai MD	2	22	27	17
Absolvenți ai MD	12	26	41	20
Studenți la învățământ de licență	3	23	27	19
Profesori din învățământul preuniversitar	8	24	30	18
Coordonatori MD	3	28	30	25
Coordonatori DPPD în universități cu MD	4	29	31	27
Coordonatori DPPD în universități fără MD	2	27	30	24
Prorectori universități	3	28	30	26
Director ministerul educației	1	33	33	33

Notă: Durata interviurilor este măsurată în minute.

Conducerea interviurilor și analiza răspunsurilor persoanelor intervievate au fost realizate respectând etica în cercetare. În primul rând, respondenții și-au dat în mod informat consimțământul de a participa la cercetare. În al doilea rând, am respectat anonimatul – nicio persoană intervievată nu poate fi identificată pe baza datelor furnizate în raportul de cercetare. Transcrierile au fost analizate cu ajutorul softului de specialitate NVivo. Codurile (*codes*) din analiza interviurilor cu NVivo au fost stabilite plecând de la întrebările de cercetare.

7.2. Prezentarea rezultatelor cercetării

7.2.1. ÎC1 Motivații pentru absolvirea Masteratului Didactic (MD)

Interesul pentru MD a fost ridicat în rândul studenților și al absolvenților care au ales această formă de pregătire psihopedagogică pentru o posibilă viitoare carieră de cadru didactic, de regulă în învățământul preuniversitar. De asemenea, interviurile au arătat că există un interes în general ridicat în rândul studenților la învățământ de licență și al cadrelor didactice din învățământul preuniversitar cu privire la acest masterat. Trebuie menționat că unii studenți sau absolvenți ai MD care au fost intervievați erau deja cadre didactice când s-au înscris la acest masterat, ceea ce reprezintă o posibilă limită a cercetării. Acest fapt are loc în contextul în care MD sunt la început, mai puțin cunoscute, iar unele domenii de studiu, precum cel din inginerie, au beneficiat de mai puțini candidați. Motivația pentru a fi studenți la MD este atât intrinsecă (dorința de a se dezvolta personal și profesional) cât și extrinsecă dată de bursa primită, diploma (care este necesară pentru a deveni profesor), credite (necesare pentru profesorii din învățământul preuniversitar) sau șansele mai mari de evoluție în cariera profesională având în CV acest masterat.

Una dintre persoanele intervievate a afirmat că simțea nevoia de pregătire psihopedagogică, dar oferta programelor de formare psihopedagogică I și II era sub nivelul MD, care presupune o pregătire intensă timp de doi ani și posibilitatea de a cunoaște mijloace actuale de predare:

„Mi s-a părut că acest masterat îmi oferă ce îmi doream în materie de a afla metode și mijloace moderne, interactive de predare, strategii, plus acele discipline care vizau partea de curriculum, didactica predării educației speciale a psihologiei. Mi-a plăcut că a trebuit să predau în contexte diferite, să merg într-o altă instituție de învățământ, să cunosc alți copii.” (student MD)

Un alt student al MD afirmă că motivația de a frecventa acest masterat „a fost pe dezvoltarea personală și nu pe partea financiară”, în condițiile în care atunci când s-a înscris la MD nu avea informații despre bursa pe care urma să o primească. De altfel, discuțiile pe marginea acestui subiect au relevat mai multe situații în care studenții MD nu cunoșteau la înscriere că vor beneficia de această bursă.

„Sinceră să fiu, eu când m-am înscris, nu am știut de existența bursei, am aflat în luna noiembrie când au început să se vehiculeze aceste știri, ba chiar la un moment dat ni s-a spus să mergem la casierie să ne ridicăm bursa. Nu știam valoarea, cuantumul pe lună, cât voi primi, m-am dus pentru că ni se oferea, nu a fost un criteriu în alegerea masteratului.” (student MD)

Motivația intrinsecă pentru MD a existat inclusiv în rândul unor studenți care erau deja cadre didactice la înmatriculare, deci care nu aveau nevoie de diplomă pentru a putea avea o carieră didactică, dar care s-au bucurat de această formă de dezvoltare profesională, „mai ales că aproape toate cursurile de perfecționare sunt cu bani”. Mai mult, cursurile psihopedagogice dezvoltă abilități soft, transversale, care sunt mai puțin în obiectivele cursurilor din domeniul ingineriei și chiar al științelor economice. Prin urmare, MD, alături de programele de pregătire psihopedagogică, oferă (dincolo de cunoștințe privind predarea în sistemul de învățământ) cunoștințe și abilități de comunicare și lucru în echipă, care sunt calități apreciate de către angajatori. Deci absolvirea unui MD ar putea „da bine la CV” pentru angajatori.

„Sunt multinaționalele care fie angajează dacă au modul și le dă la salariu, pentru că modulul psihopedagogic le dezvoltă aceste competențe de jucători de echipă, de a se implica, de a face

voluntariat, a lucra în beneficiul oamenilor, în beneficiul grupului țintă unde se implică. Se dezvoltă alte competențe transversale pe care altfel ei nu le au, mai ales vorbesc din perspectiva inginerilor.” (Coordonator DPPD cu MD)

Dacă pentru unele persoane intervievate nu a existat nicio motivație financiară pentru a deveni studenți la MD, mai ales în condițiile în care nu cunoșteau la înmatriculare că vor beneficia de bursă, pentru altele motivația financiară a existat alături de alte motivații, iar, uneori, a fost singura motivație de a frecventa cursurile la acest masterat. Evident, chiar și studenții care nu au fost motivați financiar la înmatriculare s-au bucurat de bursă. Însă pentru unii studenți bursa a fost principalul motiv pentru a se înmatricula și absolvi MD. Așa cum afirmă un absolvent al MD, bursa „cu siguranță că a contat foarte mult, am fi ipocriți dacă nu am spune lucrul acesta”. În acest registru, un coordonator al MD se întreabă care ar fi nivelul de interes pentru acest masterat în absența bursei. Un prorector adaugă la motivația dată de bursă posibilitatea beneficiile date de stagiile de practică în străinătate. Când acestea nu vor mai exista, va rămâne doar motivația intrinsecă dată de nevoia de pregătire profesională și de interesul pentru diplomă.

„Și, bineînțeles, nu mai beneficiezi de tot ce îți oferă programul acesta, adică stagii de practică în străinătate, unelte pentru online și chestii de genul acesta. Deci aici ar fi interesant de văzut dacă el va avea succes. Așa el are succes și cred că ar trebui să eliminăm ipocrizia și să zicem că aceste condiții ale masteratului didactic pe baza proiectului ar aduce un plus de interes față de doritori.” (Prorector)

Totuși, această persoană afirmă că motivația financiară nu a eliminat motivația didactică, care „a fost proeminentă”. Însă un absolvent al MD care nu avea informații despre bursă la înscriere afirmă că unii colegi au venit doar pentru acest beneficiu financiar și pentru faptul că învățământul era online în timpul pandemiei de Covid-19: „Da, dar să știți că unii colegi au venit doar pentru bani, pentru că erau online, era frumos din fotoliu, cu laptopul în față, era foarte ușor și foarte lejer”. Acest fapt este confirmat și de un coordonator al MD care afirmă că „sunt mulți studenți sau absolvenți care au spus că nu le trebuie chestia asta, dar banii ăia au fost foarte buni și, în plus, au mai și învățat ceva”. În acest context, întoarcerea la învățământul față în față după încetarea pandemiei de Covid-19 a dus la nemulțumiri în rândul studenților care erau motivați exclusiv de bursă și de lejeritatea învățământului online.

„... mi se spunea în față: «nu vin, m-ați rugat să vin în master, v-ați asumat responsabilitatea că nu o să vin la niciun curs și nici la examen.» Acesta nu este un fenomen natural sau normal în niciun fel de program, mai ales într-un program de formare care își propune să livreze educatori.” (Coordonator MD)

Cu toate acestea, trebuie să subliniem că unor studenți bursa le-a dat posibilitatea de a absolvi acest masterat. Un absolvent MD afirmă că avea nevoie de un suport financiar pe care părinții nu-l mai puteau oferi și această bursă a înlocuit opțiunea de a se angaja pe piața munci, și a putut astfel „să investească în sine, să se dezvolte”. Același argument este adus de către prorectorul unei universități din afara Bucureștiului, care afirmă că această bursă permite studenților să se întrețină fără să aibă un loc de muncă pe perioada masteratului.

Au fost și situații în care bursa a permis plata taxei unui masterat profesional frecventat în paralel cu masteratul didactic. Pentru a avea mai multe opțiuni de carieră profesională, unii studenți au absolvit ambele tipuri de masterate, cu bursa de la MD au plătit taxa de la masteratul profesional și, așa cum afirma un absolvent, au făcut și ceva economii. Similar, un absolvent de MD a făcut economii pentru a face față cheltuielilor atunci când va renunța la actualul loc de muncă și va lucra doar în învățământul preuniversitar.

Conform Ordinului ministrului educației 5562/2011, personalul didactic este obligat să participe periodic la programe de formare continuă, astfel încât să acumuleze, la fiecare interval consecutiv de 5 ani, minimum 90 de credite profesionale transferabile. MD poate reprezenta pentru cadrele didactice atât o formă de pregătire profesională necesară adaptării la schimbările tehnologice și culturale din învățământ, cât și posibilitatea de a obține cele 90 de credite necesare, fără să plătească. Coordonatorul unor MD afirmă că

unii studenți i-au confirmat că sunt interesați de cele 120 de credite primite, realizând astfel mai mult decât minimum 90 de credite obligatorii.

În final, trebuie să menționăm motivația unor studenți de a dobândi o altă specializare, pentru că licența absolvită nu le oferă suficiente oportunități de predare în învățământul preuniversitar. De exemplu, un absolvent al unor studii de licență în inginerie și-a dorit să obțină o a doua specializare pentru a putea preda și Informatică și TIC. Deoarece disciplinele predate au puține ore în planul de învățământul, unii profesori își fac norma didactică în două, trei sau chiar patru școli. Posibilitatea de a preda și altceva i-a motivat pe unii studenți MD să facă în paralel și a doua specializare.

MD are rolul de a pregăti viitorii profesori pentru ca învățământul să fie performant și să se adapteze ușor la noile generații de elevi și la schimbările tehnologice. Motivația intrinsecă de a dobândi cunoștințe și abilități de predare ar trebui să existe în rândul tuturor studenților la acest masterat. Dar acest lucru nu exclude prezența și a altor motivații, așa cum sunt nevoia diplomei de absolvire necesară pentru cariera de profesor, a creditelor pentru studenții care sunt deja cadre didactice, a dublei specializări și chiar a bursei.

În funcție de motivațiile menționate în urma interviurilor, putem remarca tipologii ale studenților la MD:

1. Persoane care au absolvit acest masterat pentru că și-au dorit să aibă o carieră în învățământ și MD reprezintă o oportunitate, mai ales că este adaptat disciplinelor pe care urmează să le predea.
2. Persoane care au absolvit în paralel MD și un masterat profesional, pentru a avea mai multe oportunități de dezvoltare profesională.
3. Cadre didactice care au frecventat MD pentru posibilitatea de a dobândi o nouă specializare, deci de a preda o nouă disciplină. De asemenea, au fost motivate de obținerea creditelor.
4. Persoane interesate în special de bursă, mai ales cele care aveau deja absolvite programele de formare psihopedagogică de nivel I și II.

Toate aceste motivații au făcut ca nivelul de interes pentru MD să fie mare și gradul de absolvire să fie ridicat. Dar, așa cum afirma prorectorul unei universități, trebuie analizat dacă, "atunci când va funcționa ca un masterat obișnuit, va avea același succes ca acum".

7.2.2. ÎC2 Care sunt motivațiile pentru organizarea MD?

Interesul pentru organizarea masteratului didactic a fost ridicat la nivelul universităților. Reticențe au fost însă la nivelul unor facultăți, care considerau că MD reprezintă o amenințare pentru masteratele proprii – că absolvenții studiilor universitare de licență se vor înscrie la MD și nu la masteratele lor. Directorul DPPD-ului dintr-o universitate care a organizat MD afirmă că a existat o reticență a facultăților de a sprijini acest program, care s-a manifestat prin neîncurajarea studenților "să ceară această specializare". O situație asemănătoare poate fi întâlnită în altă universitate, unde, conform unui prorector, „există o mentalitate păguboasă de a privi zona aceasta didactică ca pe o zonă care nu aparține domeniilor facultăților”. Mai mult, sunt anumite facultăți care au temerea de a pierde studenți din cauza MD:

„Cumva colegii noștri văd acest masterat didactic ca pe o amenințare la masteratele proprii și ne-am împiedicat de lucrul acesta. Sunt domenii predilecte cum ar, fi cele de științe umaniste: filologie, istorie, care nu au marșat înspre a face asta.” (Prorector)

Experiența organizării programelor de formare psihopedagogică și a programelor postuniversitare psihopedagogice a fost foarte utilă pentru punerea în practică a MD. De asemenea, DPPD-urile și facultățile cu profil psihopedagogic au avut expertiza necesară de a organiza acest masterat didactic. În general, nu au fost dificultăți de organizare a MD, cu inerentele eforturi suplimentare de implementare a proiectului la începuturile sale. Totuși, trebuie remarcat că principala problemă întâmpinată în organizarea MD a fost lipsa resursei umane în anumite universități și nu aspectele de ordin financiar. Cadrele didactice care predau la

MD au deja norme didactice la alte programe universitare, inclusiv la programele de pregătire psihopedagogică de nivel I și II. Această situație este întâlnită, de regulă, în universități unde nu există facultăți în domeniul psihopedagogiei, deci unde singurele resurse umane care pot preda la MD sune cele câteva persoane din DPPD:

„Refuzurile lor nu au venit pe motiv financiar, ci mai degrabă pe motiv al gestiunii timpului. De aceea zic ca lucrurile acestea trebuie corelate cu ideea celor două tipuri de masterate. Asta e o mare problemă în gestiunea a două masterate care se suprapun ca obiective.” (Prorector)

Lipsa resursei umane din anumite facultăți a fost agravată de anumite dificultăți de atragere a studenților la MD. Acest lucru este prezent, cu precădere, la universitățile tehnice, unde studenții la învățământ de licență doresc, în cele mai multe cazuri, să aibă o carieră profesională ca ingineri, și nu să urmeze o carieră didactică. Organizarea MD se suprapune cu organizarea programelor de pregătire psihopedagogică și, dincolo de activitățile de predare, trebuie realizate eforturi suplimentare administrative, inclusiv de promovare a programelor universitare. Coordonatorul unui MD folosește termeni din mediul economic, cum ar fi: business, antreprenor, marketing, vânzări, clienți și target. Dificultatea este și mai mare în condițiile în care, conform coordonatorului MD, programul psihopedagogic de nivel II, programul postuniversitar și MD „se canibalizează”, și nu știe să explice „consumatorului final de ce să vină la master mai degrabă decât la programul de formare postuniversitară, care este și mai scurt, care este și mai intens, și este și mai ieftin.”

„...În acel moment m-am trezit că eu trebuie să joc și un rol de marketing, să joc și un rol de vânzări, să-mi aduc și oameni din piață, deci s-a trecut dincolo de expertiza de conținut de care eu sunt foarte sigură și a trebuit acum cumva să îndeplinesc și rolul pe care altfel instituția ar trebui să îl îndeplinească. Sunt oameni plătiți acolo. Trebuie să fac singură flyere în Canva, trebuie să învăț nu știu ce program de editare, deci eu cumva mă mut din poziția în care eu sunt formator într-o poziție de antreprenor pentru a aduce aceste resurse către școală.” (coordonator MD)

Coordonatorul DPPD-ului dintr-o universitate fără MD susține că ar fi foarte greu de organizat un astfel de program de studii de masterat din două motive. În primul rând, respondentul anticipează lipsa candidaților la MD, în condițiile în care specializările din universitate oferă foarte puține oportunități de urmare a unei cariere de profesor în învățământul preuniversitar. În al doilea rând, o problemă ar fi lipsa resursei umane, în condițiile în care DPPD-ul din această universitate are doar două persoane angajate, la care se adaugă unii colaboratori externi.

În unele universități au existat dificultăți de organizare a practicii, în lipsa mentorilor, care sunt slab motivați financiar. Acest lucru are loc mai ales în domeniul ingineriei, unde doar unii profesori din liceele de profil pot fi mentorii studenților MD. Faptul că sunt alocate 8 ore pe săptămână pentru practică este un lucru necesar, dar a existat un deficit de mentori în domeniul tehnic care pot fi implicați în această activitate. O situație similară a fost în altă universitate, care a trebuit să apeleze pentru mentori la inspectoratul școlar județean:

„Au mai apărut probleme de derularea practicii pedagogice, cu practica pedagogică, cu identificarea de mentori care să susțină activitățile de practică. Bazele de practică pedagogică nu ne acopereau necesarul de mentori, a trebuit să luăm legătura cu Inspectoratul școlar județean, să introducem alte școli în bazele de practică. A fost un proces care a durat, pentru că nu am mai avut posibilitatea de a selecta noi mentorii, am fost condiționați de aceste baze de practică.” (Prorector)

Așa cum afirmă o persoană din conducerea ministerului educației, „inerția cea mai mare la schimbare este în sistemul de învățământ. Schimbările sunt greoaie, se aplică greu, se acceptă greu”. Totuși, din răspunsurile participanților la cercetare, a reieșit că universitățile au reușit să organizeze masteratul didactic cu succes.

Trebuie însă remarcate, în final, principalele obstacole întâmpinate de universități în organizarea MD:

1. Lipsa resursei umane, mai ales în universitățile fără facultăți cu profil psihopedagogic.

2. Reticența unor facultăți, mai ales cu profil didactic, cum ar fi cele din domnii precum: literele, istorie sau teologie, de a sprijini organizarea MD, din teama de a pierde studenți la propriile masterate.
3. Dificultatea organizării practicii, din cauza lipsei mentorilor, mai ales în domenii tehnice. Lipsa mentorilor este dublată de faptul că sunt slab motivați financiar.

7.2.3. ÎC3. Care sunt beneficiile raportate la costuri pentru organizarea MD comparativ cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II?

Acest obiectiv din cercetarea calitativă s-a realizat prin analiza menționărilor spontane ale persoanelor intervievate dar și a răspunsurilor la întrebările prestabilite care au fost pregătite pentru acest obiectiv. Subiectele discutate pentru acest obiectiv au făcut referire la coeficienții de cost, subvenția acordată studenților de la masteratul didactic, taxa pentru al doilea masterat, rata de abandon de la programele de formare psihopedagogică I și II cu rata de abandon la masteratul didactic.

7.2.3.1. *Abandonul la cele două variante de formare*

La acest capitol diferențele dintre cele două forme de formare sunt substanțiale astfel: dacă la masteratul didactic rata de abandon este extrem de scăzută, la modulele psihopedagogice acesta este ridicată. Printre factorii care conduc la o rată de abandon scăzută, este și existența subvenției la un nivel destul de important. La modulele psihopedagogice o parte dintre abandonuri sunt cauzate de abandonul studiilor universitare atât la ciclul de licență cât și la masterat. Trebuie să menționăm că rata de abandon de la licență este mai mare decât cea de la masterat și acesta este unul dintre motivele pentru care rata de abandon de la modulul I este mai ridicată decât cea de la modulul II:

- „La masteratul didactic n-a fost niciun abandon, deci 100%, acum repet nu este cea mai sugestivă chestie pentru că a fost proiectul, luau o subvenție, au fost conștienți că trebuie să-și dea dizertația, să ducă lucrurile până la capăt. Am avut 49 studenți admiși, 49 de absolvenți. La modulul psihopedagogic, calculasem eu înainte de pandemie, pentru anul 2019, nu am date mai recente, abandonul era 33% la modulul 1 iar la modulul 2 în jur de 10%.” (prorector universitate care a implementat masteratul didactic)
- „(abandon module psihopedagogice) Față de cei care se înscriu, undeva spre 15-20%, nu am cifre exacte. Sunt mulți care se înscriu, mai ales în anul I, se înscriu fără a fi în cunoștință de cauză și abandonează fie pe parcurs, cei mai mulți în anul I. Mai mică este rata de abandon în timpul nivelului II, în timpul studiilor de master, acolo există deja o percepție asupra carierei didactice și există interes pentru a fi urmată. La masteratul didactic am avut un singur abandon la prima serie, o persoană care nu s-a adaptat condițiilor și cerințelor și acum am avut la seria de anul acesta o persoană care s-a retras la început de noiembrie.” (director de departament universitate care a implementat masteratul didactic)
- „La nivelul programului de master didactic dintre cei 50 de masteranzi care au fost admiși în prima generație cea specifică activității de proiect, din cei 50 au finalizat 47, 3 oameni pierduți: unul din motive naturale, deces, și 2 din motive personale, supraîncărcare din punct de vedere al solicitărilor academice în raport cu activitățile profesionale pe care le aveau, drept urmare au renunțat. Așa cum bănuieți și cred că e un fenomen suficient de firesc, la nivelul I și mult mai puțin la nivelul II comparativ cu nivelul I renunțările sunt mai numeroase și pentru că mulți dintre cei care se înscriu în primul an de studiu nu sunt atât de convingși că își doresc o asemenea carieră, apoi faptul că nu sunt atât de convingși că își doresc o carieră didactică este asociat cu dificultățile de a-și urma propriul program de specializare din cadrul licenței astfel încât cred eu că vorbim de 15% pierderi.” (director de departament universitate care a implementat masteratul didactic)

7.2.3.2. Coeficienții de cost

Pentru acest subiect relevante sunt opiniile profesorilor implicați în managementul universităților și a programului de studiu. Ca opinie dominantă am putut observa că ei consideră destul de scăzuți coeficienții de cost atât de la modulul psihopedagogic de nivel I și II:

→ „Aici aş spune că ar trebui evident regândită și varianta aceasta de modul psihopedagogic care se face în mod curent până la introducerea masteratului didactic pentru că acolo finanțarea este modestă, universitățile într-un fel sau altul susțin zona aceasta pentru că este finanțată foarte slab, dacă nu mă înșel cred coeficientul la licență pentru zona asta este 0.16, ceea ce este foarte puțin pentru a face un act didactic de calitate, suma este absolut infimă, motiv pentru care universitățile fac acte de caritate pentru statul român susținând din venituri proprii diferențele care rezultă dintr-o analiză de cost. Așadar pe formula aceasta ar trebui în mod cert modificat acest coeficient și adus la o valoare mai normală.” (prorector universitate care a implementat masteratul didactic)

→

7.2.3.3. Diferențe de beneficii calitative

Pentru analiza cost-beneficiu în această etapă, relevante sunt elementele calitative care pot face diferența dintre cele două rute alternative de pregătire psihopedagogică și care nu pot fi deocamdată observate în rezultatele absolvenților de masterat didactic deoarece avem doar o singură promoție de absolvenți. Sunt menționate mai multe avantaje ale masteratului didactic printre putem menționa curricula, se lucrează cu grupe mai mici de studenți, studenții sunt mai motivați și aflați la o maturitate a alegerilor profesionale:

→ „Evident masteratul didactic are avantaje deosebite, din punct de vedere al calității actului educațional și al rezultatelor obținute se pare că este superior modelului respectiv, cel pe 2 nivele, măcar și pentru faptul că lucrăm cu serii mici de studenți, interacțiunea didactică este mult mai bună, rezultatele sunt pe măsură, toate aceste elemente normale favorizează. Masteratul didactic are o curricula mai cuprinzătoare, mai extinsă, mai bine gândită și adus în actualitate față de curricula în vigoare pentru cele 2 nivele și cumva a rămas în urmă apropo de evoluțiile din învățământ.” (director departament universitate care a implementat masteratul didactic)

→ „La programul de masterat didactic se acordă o finanțare mult mai mare pe student, pentru că sunt și foarte multe discipline, profesori, trebuie să corelăm și cu calitatea pregătirii. Este mai costisitor, mult mai costisitor, sunt cheltuieli mult mai puține la modulul psihopedagogic, dar dacă ne referim la calitatea pregătirii aici este într-adevăr mult mai consistentă.” (coordonator masterat didactic)

Beneficiile raportate la costuri pentru masteratul didactic se remarcă prin următoarele:

1. Masteratul didactic este caracterizat de o rată de abandon semnificativ mai mică în comparație cu modulele psihopedagogice I și II. Modulul I are o rată foarte mare de abandon în primul an cauzată și de studenții care abandonează acel program de studii (peste 18% este media națională de abandon în primul an la licență).
2. Masteratul didactic are costuri pe student mult mai mari, dar o mare parte dintre absolvenți se vor regăsi în sistemul de învățământ, o proporție mult mai mare decât absolvenții de module psihopedagogice.
3. Masteratul didactic are multe avantaje calitative: calitatea pregătirii este mai consistentă, se lucrează cu serii mai mici de studenți, studenții de la masteratul didactic au o maturitate profesională de unde rezultă și o implicare mai pronunțată în actul de învățare.
4. În contextul adoptării Legii învățământului superior nr. 199/2023 și a modificării modului în care se realizează finanțarea programelor de formare inițială, este necesară o viitoare analiză comparativă din perspectiva cost-beneficiu prin raportare la programul universitar de formare psihopedagogică pentru învățământul preuniversitar de 30 de credite de studii transferabile ECTS/SECT, respectiv

programul de studii universitare de licență didactică cu dublă specializare, în funcție de viitoarele priorități stabilite în acest sens.

5. Pentru o analiză pertinentă beneficiilor masteratului didactic trebuie să avem o analiză comparativă pe mai multe cohorte de absolvenți, longitudinală ce va fi posibilă doar în următorii ani.

7.2.4. ÎC4 Care sunt avantajele și dezavantajele MD comparativ cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II ?

Există un consens între toți participanții la cercetare că MD este superior programelor de pregătire psihopedagogică de nivel I și II. Persoanele intervievate au afirmat că MD „este mai complex”, „actualizat”, „în pas cu vremea”, „mult mai eficient”, „mai condensat”, „concentrează mai bine toate informațiile”, „oferă o pregătire aprofundată”, „oferă o rută clară de profesionalizare”, prin urmare, „este net superior” celorlalte forme de pregătire psihopedagogică. Concret, din interviurile realizate rezultă că există două mari avantaje ale MD: planul de învățământ și focalizarea studenților pe activitatea de la masterat.

Planul de învățământ cuprinde disciplinele necesare pentru a pregăti adecvat viitoarele cadrele didactice din învățământul preuniversitar. Dincolo de disciplinele din cadrul masteratului care sunt cu specific psihopedagogic, a fost remarcată și utilitatea disciplinei de specialitate. Acest lucru a fost văzut ca un atu, pentru că MD te pregătește și pentru a preda o anumită disciplină. Acest avantaj trebuie prezentat ținând cont de faptul remarcat de un coordonator DPPD că absolvenții MD nu vor putea să predea decât pe domeniul ciclului de master, adică pe domeniul acreditat pe care este masterul. De asemenea, a fost remarcate pozitiv orele de practică pedagogică. Referitor la curriculum-ul MD, respondenții au apreciat actualitatea și complexitatea disciplinelor predate. Din acest punct de vedere, coordonatorul unui DPPD susține că MD ar putea fi mai eficient în comparație cu programele de pregătire psihopedagogică:

„Masteratul didactic are o curriculă mai cuprinzătoare, mai extinsă, mai bine gândită și adus în actualitate față de curricula în vigoare pentru cele două nivele și cumva a rămas în urmă apropo de evoluțiile din învățământ. Deci, sigur, din această perspectivă, putem să găsim elemente care să sprijine ideea că masteratul didactic ar putea fi mai eficient din punctul de vedere al formării. (Coordonator DPPD cu MD)

Opinii similare au și studenții MD care au absolvit deja programele de pregătire psihopedagogică. Un absolvent afirmă că a învățat la MD niște tehnici de predare noi, mai ales referitoare la fixarea și evaluarea cunoștințelor. Altcineva afirmă că au abordat foarte multe teme, au reținut mult mai multe informații și au depus mult mai mult efort decât la programul de pregătire psihopedagogică I. Un absolvent al MD care este profesor cu o vechime de 30 de ani subliniază diferența mare între programele psihopedagogice urmate și MD:

„Da, am făcut în anul 2, 3 și 4 dacă îmi aduc bine aminte, dar ce se făcea atunci față de ce am făcut noi acum la master era 0, adică chiar materiile care s-au făcut pe didactică, pe psihologie, pedagogie, super ok și pentru cei care suntem cadre didactice, și pentru cei care vor să intre în învățământ. Sunt super și cursurile, și seminariile și foarte multe am învățat eu, care am 30 de ani în spate.”

Un alt absolvent al MD care a avut și experiența de student al programelor psihopedagogice afirmă că la masterat s-a ținut cont mult mai mult de prezența la cursuri, studenții au fost mult mai solicitați și implicați. Mai mult, a sesizat „o diferență destul de mare” în favoarea MD la o disciplină predată de același profesor cu privire la „cunoștințe, mod de predare, interacțiune cu studentul, implicare, cerințe, metode didactice folosite.” Un profesor metodist este în favoarea MD deoarece, din experiența proprie, inclusiv din lucrul cu studenții, „modul psihopedagogic...nu este atotcuprinzător, este cam pe fugă și nu au timp să intre în anumite situații mai aprofundate, mai detaliate și să înțeleagă ce înseamnă de fapt meseria aceasta a noastră.” Persoana intervievată afirmă că nu a fost suficient de bine pregătită când a devenit profesor, dar a

fost încurajată și ghidată de colegi cu experiență, de aici concluzia că: „în mod clar, este nevoie de un mentor care poate să te ajute în situații specifice”. Un alt profesor metodist, plecând de la planul de învățământ de la MD, susține că acesta este tot ceea ce trebuie pentru cariera didactică:

„masteratul e clar că este suprema pregătire, sau așa ar trebui, după ce ați spus dumneavoastră ce materii se fac acolo, este minunat, cred mai mult nici nu pot să mă gândesc, să concep mai mult.”
(profesor metodist)

Practica pedagogică a fost un alt atu al MD. Un absolvent MD afirmă că a făcut mult mai multă practică pedagogică la masterat decât la programele de formare psihopedagogică. Persoana intervievată consideră că înveți foarte mult practicând, iar la MD a predat atât fizic cât și online, la învățământ gimnazial, iar colegile ei la liceu. Prin urmare, numărul mare de ore dedicate practicii pedagogice îi va ajuta pe studenți în cariera didactică, deoarece „3 ani de facultate, 2 ani de masterat și practică multă și categoric după 5 ani o să fie un profesor mai bun” (profesor liceu).

Al doilea aspect des menționat de către participanții la cercetare, inclusiv de către studenți, este faptul că la masterat focalizarea pe disciplinele psihopedagogice este mult mai mare în comparație cu programele de pregătire psihopedagogice de nivel I și II. Directorul unui DPPD și coordonator de MD afirmă că putem vorbi de *o re poziționare mentală a studenților*, care participă doar la cursurile masteratului pentru a deveni profesori, în condițiile în care studenții la celelalte programe de pregătire psihopedagogică gândesc: „mă pregătesc și pentru a deveni profesor”, pe când la MD gândesc: „mă pregătesc pentru a deveni profesor”. Similar, o persoană din conducerea ministerului educației afirmă că unele persoane fac „modulele acelea ca să fie”. Aceste opinii sunt susținute de datele oferite de un coordonator al DPPD care afirmă că doar aproximativ 10% dintre cei care se înscriu la programul de pregătire psihopedagogică din universitate îl și absolvă, spre deosebire de MD unde rata abandonului este mult mai mică. Un alt coordonator al DPPD subliniază că „studenții au tendința să spună: «da, dar am cursuri la licență»”, și nu depun efortul necesar pregătirii pentru programele de pregătire psihopedagogică. Acest lucru este recunoscut chiar și de către un student, care se focalizează mai mult pe cursurile de la învățământ de licență:

„...ne concentrăm și pe facultate, trebuie să ne concentrăm și pe modulul psihopedagogic și poate sunt noțiuni pe care le pierdem între timp pentru că sunt destul de multe materii, de asta aș prefera un master separat, pentru că as vrea după ce termin masterul de specialitate să fac și masterul didactic.” (student învățământ de licență)

Tratarea cu superficialitate a cursurilor din programele de pregătire psihopedagogice îi face pe absolvenți să nu aibă cunoștințele și deprinderile necesare pentru cariera de profesor. Unul dintre profesorii din învățământul preuniversitar a afirmat că „nu a tratat atât de serios pe cât ar trebui” aceste cursuri și a trebuit să muncească ceva mai mult pentru a face față ca profesor debutant.

Unul dintre absolvenți a remarcat faptul că MD l-a ajutat la titularizare, „pe partea de didactică”. În schimb, un profesor din învățământul privat afirmă legat de programul de formare psihopedagogică: „mie personal mi se pare nesemnificativ, pentru că nu mi-a arătat nimeni în 5 ani de zile cum arată un subiect de titularizare”, de aceea a trebuit să realizeze „o muncă independentă” și frecventeze contracost cursuri suplimentare.

Deși este acceptată superioritatea MD în raport cu programele de pregătire psihopedagogică, se pune problema dacă va avea succes acest masterat când nu va beneficia de avantajele proiectului pilot (burse și mobilități). O persoană din conducerea ministerului susține că „acele module poate nu se ridică ca și conținut, dar fiecare caută cea mai facilă variantă pentru el”. Prin urmare, de ce ar face cineva MD doi ani în condițiile în care se pot face cursuri în paralel cu studiile de licență care îți permit să predai în învățământul obligatoriu. Mai mult, un director DPPD afirmă că există o concurență și cu studiile postuniversitare psihopedagogice care permit intrarea în sistemul de învățământ după un singur an. În aceste condiții, un alt director DPPD este tranșant:

„...dacă ținem DPPD-urile active pe nivel I, nivel II, masteratul didactic „moare” în anul următor... ele împreună nu merg, pentru că investiția din partea cursantului pe masterat este mult mai mare și nu vine.” (coordonator DPPD)

Prin urare, trebuie stabilit statutul fiecărei rute de pregătire psihopedagogică, pentru ca acestea, așa cum afirmă un director DPPD, „să nu se canibalizeze”.

În final, putem trage următoarele concluzii referitoare la MD în raport cu programele de pregătire psihopedagogică:

1. Cursurile la MD acoperă mai mult și mai nuanțat nevoile de formare ale viitorilor profesori. De asemenea, numărul mai mare de ore de practică îi face pe absolvenți mai pregătiți pentru această meserie.
2. Studenții sunt mai preocupați de cursuri la MD, deoarece la programele de pregătire psihopedagogică cursurile sunt văzute ca „auxiliare”, pe care le fac pentru a avea și posibilitatea unei cariere în învățământul preuniversitar.
3. MD pregătește în mai mare măsură absolvenții pentru examenul de titularizare. La MD trebuie mai multă atenție pentru pregătirea studenților pentru examenul de titularizare.
4. MD va avea o concurență în programele de pregătire psihopedagogică, care pot fi varianta mai ușoară, mai scurtă sau mai ieftină de traseu pentru cariera de profesor. Deci trebuie clarificat raportul dintre aceste programe de pregătire.

7.2.5. ÎC5. Care sunt opiniile privind planul de învățământ al masteratului didactic?

Acest obiectiv de cercetare a fost realizat prin existența unei întrebări predefinite care invita respondenții să își exprime opinia cu privire la planul de învățământ. Pentru persoanele intervievate care nu au avut contact în mod direct cu planul de învățământ al masteratului didactic (profesori din învățământul preuniversitar, studenți licență ce își doresc o carieră didactică) s-a prezentat planul cadru stabilit de legislație și un plan de învățământ de la un masterat didactic cât mai apropiat de specialitatea în care aceștia predau sau studiază. Am întâlnit și specialiști care au menționat spontan opinii cu privire la planul de învățământ.

În general structura planului de învățământ este apreciată de respondenți pentru că îmbină atât disciplinele psihopedagogice, cât și cele de specialitate și practica. În mod deosebit sunt apreciate denumirile unor discipline noi, adaptate comunicării on-line deoarece aceasta nu se regăsește în planurile de învățământ ale modulelor psihopedagogice I și II:

- „Legat de planul de învățământ mi s-a părut că într-adevăr am avut niște discipline unde te-au pregătit pentru postura de profesor în adevăratul sens al cuvântului” (absolvent masterat didactic)
- „Materiile sunt destul de multe și mi se pare că includ cam tot ce e nevoie, chiar și despre dezvoltarea emoțională, învățământul virtual, educația incluzivă. Mi se pare că sunt domenii de actualitate.” (student licență ce își dorește o carieră didactică)
- „După mine masteratul pedagogic se axează exact pe domeniul studiat, asta este foarte bine. Te învață cam ce ar trebui să faci în învățământ strict pe specialitatea ta și asta ar reduce puțin din tot nivelul ăsta.” (profesor preuniversitar)
- „E un pachet și de discipline opționale, planul de învățământ așa este, este un plan național, fiind vorba de cariera didactică, cum este acum realizat planul de învățământ din punct de vedere al curriculumului eu zic că este foarte bine întocmit și ține cont atât de ce așteptăm noi ca profil de competență al unui master didactic cât și de evoluțiile științifice ale disciplinelor psihopedagogice, însă față de modulul de pregătire psihopedagogică de la DPPD avem câteva discipline care țin cont și de competențele transversale, managementul comunicării și al emoțiilor sau avem medii virtuale de învățare, niște discipline care nu se regăsește în partea cealaltă, avem educație interculturală, sunt

câteva discipline zic eu de noutate. Tactica pedagogică avem 8 ore pe săptămână în fiecare semestru.” (coordonator program de studii masterat didactic)

- „Noi am avut feedback bun, ni s-a părut ok până în momentul la care am colectat feedback, știți că a trebuit să trimitem niște recomandări pentru ajustarea planului. Noi cred că am fost singura universitate care nu a înaintat nici măcar o propunere. Formatorii noștri nu au avut nicio idee, au zis că e ok așa cum e.” (coordonator masterat didactic)
- „Cred că sunt destul de complete și acoperă o arie destul de largă în ceea ce privește domeniul acesta al științelor educației și parcurgând până în prezent o serie de discipline din domeniul acesta al educației, cred că suntem pe drumul cel bun, adică ministerul se străduiește să perfecționeze.” (absolvent masterat didactic)

Totuși au fost exprimate soluții de îmbunătățire a planului de învățământ referitoare la o pondere mai mare a disciplinelor de specialitate, implicit a celor la latitudinea universităților:

- „Poate că ar trebui un număr de cursuri opționale mai mare.” (prorector universitate care a implementat masteratul didactic)
- „Pe partea de plan de învățământ aș mai fi mers un pic pe specializarea noastră, chiar dacă este didactic și ar fi în psihopedagogie destul de consistent, ar mai trebui și ceva pe biologie, ceva mai consistent, mai multe laboratoare.” (absolvent masterat didactic)
- „Din perspectiva organizării propriu-zise este un plan de învățământ echilibrat, sigur că poate fi adus la zi, poate aici am putea să spunem că am putea să fim mai flexibili și să lăsăm 10-20% din planul de învățământ la dispoziția universității care organizează programele de studii.” (prorector universitate care a implementat masteratul didactic)

Referitor la planul de învățământ al masteratului didactic putem afirma următoarele:

1. În general această structură cu discipline pedagogice, discipline de specialitate și practică este apreciată de toți respondenții indiferent de poziția acestora (profesor implicat administrativ în acest program de studii, absolvent sau student la acest program sau profesor din preuniversitar).
2. Se remarcă propuneri de creștere a disciplinelor opționale care sunt la latitudinea universităților pentru a crește proporția disciplinelor de specialitate în planul de învățământ.

7.2.6. ÎC6 Care este satisfacția studenților înmatriculați cu privire la masteratul didactic?

Așa cum a reieșit și din analiza raportului dintre MD și programele de pregătire psihopedagogică de nivel I și II, studenții și absolvenții masteratelor didactice sunt mulțumiți de acest program de pregătire pentru cariera de profesor. Persoanele intervievate au scos în evidență informațiile primite și entuziasmul transmis de profesori pentru meseria de dascăl. Profesorii de la aceste masterate au dat dovadă de interes ridicat să transmită cunoștințe și să dezvolte abilități didactice studenților, în condițiile în care aceștia din urmă au format un public foarte eterogen în ceea ce privește vârsta și experiența profesională. Au fost persoane intervievate care nu au predat niciodată și altele care au peste 30 de ani vechime în învățământ. Din acest motiv, este important de remarcat faptul că satisfacția față de MD este ridicată indiferent de caracteristicile studenților la acest program masteral.

„...profesorii foarte bine pregătiți și caută să rămâi cu ceva, să îți însușești cunoștințele predate și asta e mare lucru. Dedică efortul lor să te facă pe tine să înțelegi și tu la rândul tău pleci mulțumit și când ai terminat cursul observi că ai rămas cu ceva și te ajută pe viitor să profesezi.” (student an II MD)

Mai mult, în repetate rânduri, respondenți care au absolvit programele de pregătire psihopedagogică de nivel I și II au apreciat în mod pozitiv cursurile oferite de MD în raport cu celelalte programe de pregătire pentru a deveni profesori. Satisfacția față de acest program de învățământ, cu toate eforturile făcute, îl

determină pe un absolvent MD să afirme: „A fost una foarte interesantă și în același timp foarte obositoare dar dacă ar mai fi așa mai face asta încă o dată.” Un alt absolvent MD remarcă faptul că a fost un masterat foarte solicitant, că au muncit foarte mult, de aceea și la final satisfacția este mai mare.

Cum remarcam mai sus, există un grad ridicat de satisfacție față de cursuri și mai ales cu privire la practica din școli. Participanții la cercetare au dat exemple de discipline și chiar de profesori care le-au produs o impresie foarte plăcută. De exemplu, un respondent a remarcat disciplina Comunicare eficientă, iar altă persoană a remarcat alte discipline precum cele despre educația inclusivă, de psihopedagogie și de managementul clasei. Această satisfacție îl determină pe un respondent să afirme că nu ar schimba nimic în privința disciplinelor din planul de învățământ, cu precădere a practicii.

Experiența practică nu a fost întotdeauna în școli „de top”, dar, așa cum afirmă un participant la cercetare, acest lucru a permis în mai mare măsură dezvoltarea competențelor psihopedagogice. Au fost remarcate pozitiv orele în care au fost prezentate lecții demonstrative și s-a discutat practic privind predarea, proiectarea didactică și implementarea, activarea sau actualizarea în cadrul orelor didactice.

„pentru mine cea mai mare satisfacție a fost practica pedagogică, are un impact mult mai mare decât cea de la nivelele I și II pentru că durează mai mult, avem mai multe ore, ținem mai multe ore, și faptul că a fost nevoie să susținem orele respective a fost un mare plus, deja pe la un anumit număr de ore aveam o lejeritate la predare extraordinară, era satisfăcător, te împlinea.” (Absolvent MD)

Dincolo de cunoștințele și abilitățile de predare pentru viitoarea carieră didactică, unii respondenți au scos în evidență faptul că în cadrul acestor cursuri „interesante, interactive, creative”, studenții au legat relații și s-au ajutat reciproc. Mai mult, masteratul i-a dat mai multă încredere în sine unei persoane și a făcut-o chiar să ia în considerare o eventuală continuare a studiilor la nivel doctoral.

Cea mai mare nemulțumire față de MD a fost în rândul unor absolvenți care au realizat în cadrul acestui program de studii și a doua specializare. Sunt absolvenți care au absolvit deja programele de pregătire psihopedagogică de nivel I și II și sunt cadre didactice titularizate, dar au nevoie de a doua specializare ca să-și formeze norma didactică într-o singură școală sau în cel mult două. Deoarece li s-a promis că vor dobândi și a doua specializare ca urmare a cursurilor suplimentare, au decis să se înscrie la MD. Faptul că nu au primit diploma care să ateste cea de a doua specializare, ci doar adeverința pentru cele 120 de credite ale masteratului, le-a lăsat „un gust amar”.

„Da, foarte frustrant, pentru că chiar m-am implicat și rezultatele au fost destul de bune, m-am implicat în momentul în care am urmat prima facultate. Nu am știut de familie, nu am mai știut de copii, pentru că eram toată ziua activă, conectată și așa mai departe. Să termin și să aflu că am făcut «de pomană»” (Absolvent MD).

O altă nemulțumire legată de MD a fost neorganizarea mobilităților externe. Este adevărat, a existat pandemia provocată de COVID-19, care a blocat punerea în practică a acestui obiectiv al proiectului, dar un respondent afirmă că ar fi fost posibilă organizarea mobilității după încetarea acestei perioade de restricții.

„la un moment dat s-a terminat pandemia și totuși noi nu am făcut aceste mobilități, să știm și noi cum e în altă parte, în altă țară față de România, că în România știm cum este sistemul de învățământ.” (absolvent MD)

Un ultim aspect pe care o persoană intervievată consideră că poate fi îmbunătățit la MD este ca disciplinele de specialitate din planul de învățământ să nu se concentreze pe conținutul care trebuie predat, ci pe modalitatea sa de predare. Această recomandare trebuie luată în considerare ținând cont de faptul că mulți dintre absolvenți sunt deja cadre didactice, deci sunt mai puțin interesate de cunoștințele care trebuie transmise și mai mult de noile tehnici de predare.

Putem observa că, în general, persoanele intervievate sunt foarte mulțumite de structura planului de învățământ, de conținutul cursurilor și de calitatea actului didactic. Insatisfacțiile sunt mai degrabă legate de aspecte administrative, cu precădere legate de neoferirea diplomei pentru cea de a doua specialitate.

În final, putem trage următoarele concluzii cu privire la satisfacția absolvenților față de MD:

1. Absolvenții sunt foarte mulțumiți de cursurile oferite de MD. Mai mult există un grad de satisfacție ridicat și față de nivelul de implicare a cadrelor didactice la aceste cursuri.
2. Există o satisfacție ridicată față de experiența practică dobândită la MD.
3. Respondenții care au absolvit și programele de pregătire psihopedagogică de nivel I și II au subliniat că sunt mai mulțumiți de MD.
4. Există o mare frustrare în rândul unor absolvenți care nu au primit diploma pentru cea de a doua specializare, conform cursurilor suplimentare celor de la MD.
5. Unii studenți au fost nemulțumiți că nu au beneficiat de mobilitățile promise, conform proiectului pilot.

7.2.7. ÎC7 Care sunt intențiile privind cariera profesională ale studenților și absolvenților MD?

Intențiile cu privire la viitorul profesional al studenților sau absolvenților MD sunt în strânsă legătură cu motivele pentru care s-au înscris la acest masterat. Unii respondenți sunt cadre didactice în învățământul preuniversitar sau, mai rar, în învățământul universitar și își doresc să-și continue cariera profesională în această direcție. Persoanele care sunt deja profesori în învățământul preuniversitar, uneori cu gradul 1 sau care mai au doar câțiva ani de activitate până la pensie, își doresc să continue această activitate, eventual prin predarea și altor discipline, ca urmare a dublei specializări dobândite în timpul MD. Absolvirea masteratului didactic este pentru unii respondenți doar o etapă în pregătirea profesională, existând intenția de a urma și studiile la nivel de doctorat:

„Intenția mea este ca după ce termin acest masterat să îmi iau un an de libertate, de relaxare parțială, pentru că sunt înscrisă și la gradul 1 și trebuie să mă focusez și pe redactarea lucrării de gradul 1, iar după aceea intenționez să dau un doctorat.” (Student la MD)

Un al respondent afirmă că este profesor suplinitor pentru că nu a absolvit un program de pregătire psihopedagogică iar MD cu dublă specializare îi va da posibilitatea de a se titulariza în învățământul preuniversitar. O altă persoană intervievată este educatoare la o grădiniță și după absolvirea MD își dorește foarte mult să predea psihologie sau discipline din domeniul social în liceu sau chiar la nivel de gimnaziu. O absolventă a MD predă în învățământul preuniversitar fără să aibă titularizarea deoarece ”este un pic mai complicat până reușești”, dar susține că nu-și pierde speranța.

Sunt și studenți sau absolvenți MD care își doresc o carieră didactică în învățământul universitar, mai ales că unii au absolvit deja doctoratul sau sunt doctoranzi. O persoană afirmă că visul ei era să absolve studiile de licență și să lucreze într-o fabrică, dar acum își dorește să devină profesor universitar ”pentru că îmi place mediul universitar și aș vrea să rămân acolo”. Un absolvent MD își dorește să aibă o carieră în fizică aplicată în medicină, de aceea s-a înscris la doctorat și va preda în cadrul universitar, dar consideră că ”nu este același lucru cu o carieră în învățământ [preuniversitar]”.

Există și absolvenți MD care își doresc să urmeze o carieră în învățământul preuniversitar după mulți ani de experiență profesională în alt domeniu de activitate. O persoană intervievată a lucrat 15 ani consilier juridic și 10 ani în relații publice, dar mereu a visat să fie profesor. Pentru a cunoaște dacă această meserie este potrivită pentru ea, a realizat voluntariat cinci ani, care a confirmat faptul că o carieră didactică este drumul potrivit. Chiar dacă avea deja absolvit modulul psihopedagogic în urmă cu 20 de ani, experiența din activitățile de voluntariat a arătat că avea nevoie să-și reactualizeze anumite cunoștințe și să învețe lucruri noi pentru a putea fi profesor. Totuși, deși își dorește mult să lucreze în această profesie, își pune problema salariului pe care îl va primi ca debutant:

„E o chestie frumoasă pe care o fac și chiar dacă mă duc după orele de serviciu, nu resimt pe moment oboseala când merg la copii, numai că e un pic pe gând strategia de viitor pentru că, neavând vechime ca personal didactic, evident că sunt încadrată ca debutant. Și totuși, după 25 de ani de muncă, e un pic dezamăgitor să pleci cu 2000 de lei pe lună.” (Absolvent MD)

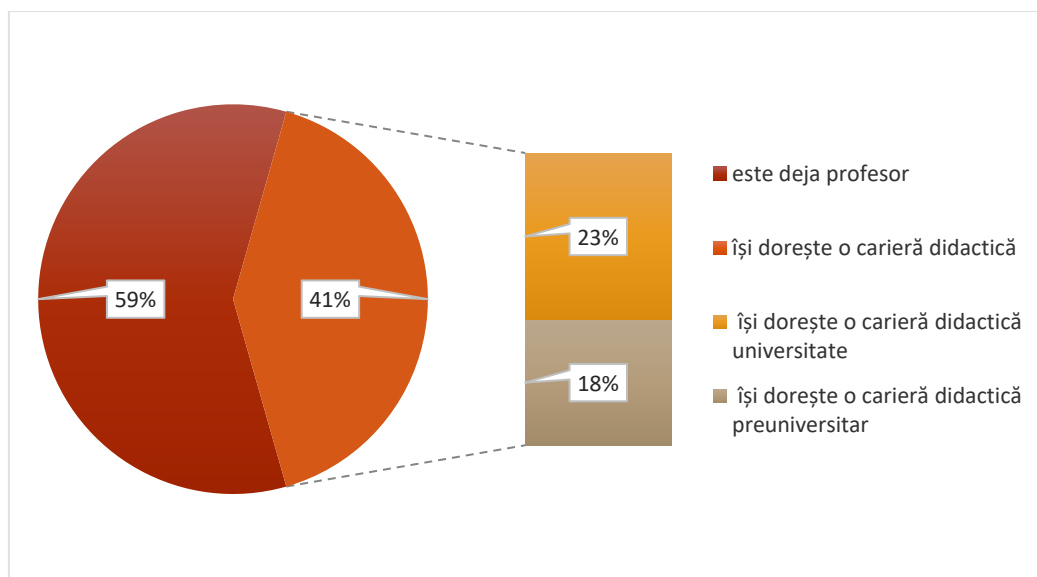
Un student la învățământ de licență își dorește să fie profesor pentru a preda limba română și limba spaniolă, dar nu are încredere că va putea să fie profesor imediat după absolvire. De aceea, consideră că se vede abia „peste 5-6-7-8 ani” predând în fața unei clase. Prin urmare, își dorește mai întâi să absolve un master de specialitate și unul didactic, după care să urmeze o carieră didactică.

Putem spune pe baza răspunsurilor participanților la această cercetare calitativă că absolvenții MD au următoarele tipuri de intenții privind cariera profesională după absolvirea MD:

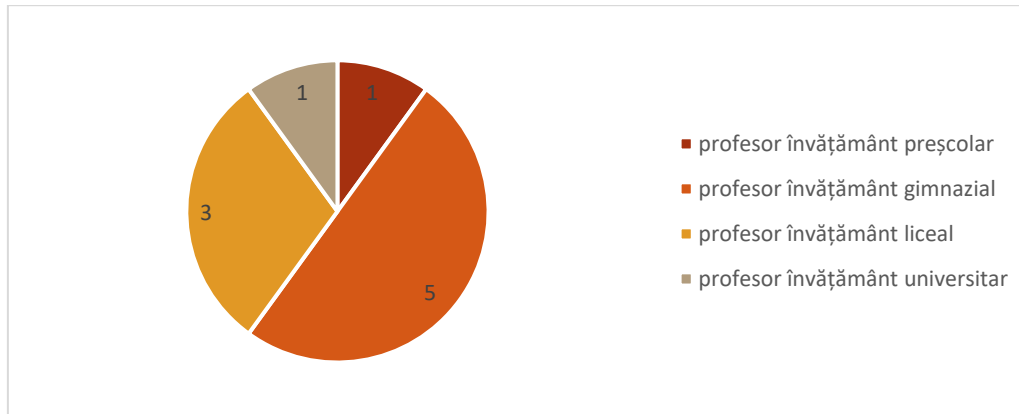
1. Să își continue cariera didactică în învățământul preuniversitar sau chiar universitar.
2. Să se titularizeze în învățământul preuniversitar sau chiar să urmeze o carieră didactică în învățământul universitar.
3. Pe baza dublei specializări obținute la MD, să predea și altă disciplină decât cea care corespunde studiilor de licență, pentru a-și putea crește oportunitățile de a avea o normă didactică la o singură școală.

Toate persoanele intervievate sunt deja profesori sau au o dorință extrem de puternică de a deveni profesori în învățământul preuniversitar sau chiar universitar. În eșantion au existat 17 persoane intervievate care sunt absolvenți de masterat didactic sau actuali studenți ai masteratului didactic sau studenți de la licență care își doresc o carieră didactică. În figurile 26 și 27 se poate observa distribuția pe cicluri de învățământ a celor care sunt deja profesori sau ciclul de învățământ la care vor să profeseze cei care încă nu sunt cadre didactice. La absolut toți cei intervievați s-a remarcat o pasiune, dedicare și vocație pentru cariera didactică chiar dacă au început-o deja sau doar și-o proiectează.

Figură 23 Răspunsuri IC7 Viitor absolvenți/ studenți.

Figură 24 Nivel încadrare intervievați ce sunt deja profesori.

Cei care nu sunt deja profesori cu greu exprimă și o altă variantă de rezervă în caz că nu vor obține un post didactic, ei canalizându-se pe această opțiune. În primele generații întâlnim destul de mulți studenți sau absolvenți ai masteratului didactic care doresc să își continue studiile cu un doctorat, dar nu în științele educației, ci într-un domeniu de specialitate.

- „și primul pas ar fi să mă înscriu la doctorat în domeniul biologiei și de acolo aș vrea să intru în învățământ pe partea universitară. Dacă ar fi să vorbesc de un plan B ar fi să intru în învățământ în preuniversitar, și acolo mi-a plăcut foarte mult la practică. Planul C ar fi să continui cu locul de muncă pe care îl am acum, cu managementul calității în învățământul superior.” (absolvent masterat didactic)
- „ N-am schimbat când aveam salariul foarte mic, acum nici atât. Intenția mea este ca după ce termin acest masterat să îmi iau un an de libertate, de relaxare parțială pentru că sunt înscrisă și la gradul 1 și trebuie să mă focusez și pe redactarea lucrării de gradul 1 iar după aceea intenționez să dau un doctorat.” (student masterat didactic)

Trebuie menționat că prezența masivă la masterat a celor care sunt deja profesori este pentru că aceștia percep masteratul didactic ca pe o specializare suplimentară, unii pentru a fi mai bine pregătiți iar unii cu scopul obținerii celei de doua specializări:

- „ Aș face masteratul de specialitate, apoi masteratul didactic sau masteratul didactic în timpul doctoratului.” (student ce își dorește o carieră didactică)
- „ mulți studenți sunt deja profesori și nu mai aveau nevoie de treaba asta, dar cu toate astea, au făcut-o.” (coordonator masterat didactic)
- „ (...) i-am întrebat de ce, pentru că au avut tot ce le trebuie ca pregătire pedagogică și au zis că ei văd lucrul acesta ca o supra specializare. Nu aș putea să spun că faptul că este bugetat și mai ales cu forma aceasta de bursă nu ar fi prezentat un interes și din acest punct de vedere, deci fără ipocrizii de genul acesta. Ar fi de dorit să vedem dacă atunci când funcționa ca un masterat obișnuit, va avea același succes ca acum.” (prorector universitatea care a implementat masterat didactic)

Concluzii:

1. Toți absolvenții sau studenții de la masteratul didactic sunt deja în învățământ sau au o puternică dorință de a ocupa un post în învățământ.
2. Cei care nu sunt titulari doresc să se titularizeze în învățământul preuniversitar sau universitar.
3. Se remarcă la toți pasiunea lor pentru această profesie, așadar integrarea lor în învățământ este determinată de o motivație intrinsecă, motivația ce are cel mai ridicat efect.

4. O parte dintre ei s-au înscris la acest program de studii pentru dubla specializare și a avea toate orele din preuniversitar la aceeași școală.

7.2.8. ÎC8. Care sunt recomandările pentru îmbunătățirea masteratului didactic?

Pentru această întrebare de cercetare unii respondenți au răspuns în mod spontan, iar alții asistat. Răspunsurile acestora au fost clasificate în două categorii: recomandări de îmbunătățire a MD la nivel de universitate sau la nivel național. Acest subiect îl regăsim în majoritatea interviurilor în profunzime, iar recomandările de îmbunătățiri la nivel național se găsesc într-un număr dublu de interviuri, au mult mai multe referințe, dar și o amploare mai mare.

Tabel 72. Frecvență recomandări la nivel național sau la nivel de universitate.

	Recomandări de îmbunătățire MD la nivel național	Recomandări de îmbunătățire MD la nivel de universitate
Număr de interviuri în care se menționează (max. 38)	15	30
Număr de referințe în care se menționează	18	58

Recomandările de îmbunătățire a MD există, cu toate că mulți dintre respondenți au apreciat în mod pozitiv existența acestui program de studii.

La nivel de universitate recomandările sunt diverse și evident în funcție de categoria din care persoanele intervievate fac parte. Beneficiarii acestor studii sau potențialii beneficiari au formulat propuneri care vizează următoarele categorii de aspecte:

U1. Promovarea MD

Mai mulți absolvenți, studenți sau profesori din învățământul preuniversitar ce ar fi interesați de urmarea acestui program de studii cred că universitățile ar putea să-l mediatizeze mai mult, dar și poziționându-l la nivel mental pentru publicul țintă prin plus valoarea oferită de participarea la acest program de studii și mai puțin prin beneficiul pecuniar.

- “L-aș promova mai bine în rândul studenților. Primele 2 generații, pentru că au beneficiat de bursă, au avut o reclamă destul de bună pentru că foarte mulți s-au gândit e bine, o să-l fac și pe ăsta, rămân și cu celălalt, am avut mulți colegi care au făcut 2 masterate în același timp, probabil au avut aceleași considerente, bursa respectivă reușind să plătească și celălalt master. Dar l-aș promova pentru ceea ce oferă, aș încerca să-i fac să înțeleagă că dacă învățământul preuniversitar nu merge bine și nu merge bine în ansamblul lui, nu o să avem un viitor prea strălucit. Dacă nu reușești să faci generațiile noi să înțeleagă importanța învățământului e foarte greu să presupui că ei vor deprinde singuri abilitatea de a înțelege astfel de lucruri. Cred că l-aș promova mai bine și aș face exact cum facem noi cei de la facultatea de biologie când ne ducem și prin școli, noi le mai și spunem la ore în funcție de ce îți dorești să faci există această variantă de masterat didactic, ți se oferă posibilitatea să te pregătești ca profesor în adevăratul sens al cuvântului nu mergi, predai 3 lecții după care se presupune că poți fi profesor. Aș face o chestie mai constructivă pentru ei.” (absolvent MD)
- „Cred că ar trebui mai mult să fie mediatizată, în facultate cel puțin la studiile de licență, importanța acestui master dacă vrei să abordezi cariera didactică, adică profesorii să spună despre aceste studii și poate experiența să îi aducă pe cei care au terminat deja (dacă vor face acest master) să împărtășească experiența unui astfel de masterat în pedagogie și cred că ar trebui făcut chiar un studiu, adică un student care a făcut masterul de pedagogie și este împins la catedra de predare și unul care a făcut și experiențele celor doi.” (profesor preuniversitar)

Această remarcă este firească deoarece este un program de studii nou și va dura ceva timp până când notorietatea acestuia se va mări. Pe acest subiect poate interveni și ministerul cu activități specifice la nivel de inspectorate școlare.

U2. Mod de desfășurare fizic/hibrid/on-line MD

Mediul de desfășurare a activităților a fost unul dintre cele menționate la elemente ce pot fi îmbunătățite dar păreri au fost chiar antagonice, unii invocând beneficiile orelor online, iar alții necesitatea întâlnirilor în format fizic. Nu putem emite o concluzie pe această temă:

- "Ar fi mult mai interesant dacă s-ar face hibrid orele pentru că ai nevoie și de interacțiunea față în față. Eu nu mi-am văzut față în față toți colegii, i-am văzut foarte rar, pe rând și asta în ultimul semestru când a trebuit să facem față în față." (absolvent MD)
- „Faptul că acest master l-am făcut online a fost perioada pandemiei a fost super ok, am putut să ne conectăm și pe Teams, toți mai ales colegii ce erau din alte localități și nu puteau să vină sub nicio formă fizic.” (absolvent MD)

U3. Modul de organizare a orelor

Aici au existat mai multe elemente care se încadrează, dar ele sunt în general singulare, specifice fiecărei universități unele justificate, iar unele greu de realizat deoarece ar necesita ca universitățile să se adapteze la nevoile fiecărui student, să facă o segmentare one-to-one (loc de practică în localitatea de domiciliu a fiecărui student). Dintre acestea putem enumera: organizarea mai bună a activității de practică, cerințele de la ore, workshop-uri pentru cariera didactică, metode noi de predare în domeniul on-line :

- Nu știu, poate ceva parte de online, pentru că au fost metode de predare online. Doar s-a terminat pandemia și avem acum medii virtuale de învățare, dar mi se pare foarte puțin. Să vezi cum s-ar desfășura o lecție în online, adică mult mai multe metode de predare de care nu te lovești decât atunci când ești pus în fața faptului împlinit cum a fost pandemia și i-au prins pe foarte mulți nepregătiți, foarte mulți profesori și multe școli nu erau dotate, ar trebui să aibă o tablă inteligentă, o tabletă, un laptop. Cred că asta ar trebui, pentru că didactica de specialitate a rămas aceeași, metodele de predare au rămas aceleași, dar pe partea de îmbunătățire a tehnicii ar fi bine să facem și lucrul acesta, pentru că te duci într-o sală unde ai tablă inteligentă, unde ai un video proiector, unde ai parte de niște lucruri, un creion din acela inteligent să scrii pe tablă și nu știi să le folosești. (student MD anul II)
- Probabil aș introduce mai multe conferințe în domeniu, webinarii, aș fi vrut să fie mai multe evenimente, pe asta m-aș fi axat, poate workshop-uri care să ajute în cariera didactică, să te atragă mai mult spre ea. (absolvent MD)
- Mi s-a părut că a fost foarte mult de lucru în ceea ce privește proiectele, cumva înțeleg lucrul ăsta pentru că eram și în perioada pandemiei și cam toate proiectele și lucrările în format digital au explodat în perioada aia, dar a fost foarte solicitant și în legătură cu practica aveam de completat foarte multe fișe de reflecție și fișe de asistență 1-2/săptămână și se strângeau foarte multe adică 14 fișe care sunt toate la fel aproape, mi se pare destul de mult. (absolvent MD)
- „Sunt anumite discipline la care încă se pune foarte mare accent pe furnizarea de informații fără a ni se comunica punerea lor în practică. Eu cred că asta mi-ar plăcea mai mult. (...) Cred că pentru fiecare disciplină un curs, două, sau un seminar, sau mai multe cu punerea în practică mai mult a informațiilor, deși avem acum o disciplină care se numește medii virtuale de învățare și unde domnul profesor chiar asta încearcă să ne învețe la seminar, ceea ce îmi place foarte mult, adică „veniți cu laptopul, cu tableta la seminar și lucrăm împreună în cazul în care întâmpinăm dificultăți pentru temele pe care le primim.” (absolvent MD)

La nivel național, recomandările au avut mai multe aspecte, ce în principal necesită schimbări la nivel legislativ:

N1. Dubla specializare pentru profesorii din preuniversitar:

Această posibilitate o regăsim în mai multe interviuri în profunzime atât la personale intervievate care fac management la nivel de universități, cât și la absolvenți, unii dintre aceștia înscriindu-se la MD cu acest obiectiv. Mai mult decât atât, în toate interviurile în profunzime acest subiect a apărut în mod spontan, inițiat de respondent, iar importanța acestuia remarcată prin tonalitatea vocii și suprafață din text este capitală.

- „Cred că ar trebui foarte mult discutat despre dubla specializare pentru profesori, De ce? Pentru că abordările noi sunt cele interdisciplinare, nu mai poți să vezi o materie doar prin specificul ei și atât. Predarea în clasele 5-8 și liceu poate fi făcută interdisciplinar și pentru că numărul de clase scade, atunci e bine să pregătești un profesor pentru 2 discipline să poată preda cel puțin 2 discipline astfel încât să poată acoperi numărul de ore de care are nevoie pentru a fi o catedră întreagă sau măcar pentru a avea un număr mai mare de ore pe care le face.
- Ordinul care prevede organizarea acestei conversii se referă doar la profesori, numai profesorii, doar pentru profesori este această libertate de a mai adăuga 2 ani într-o altă specializare înrudită cu disciplina primă și atunci pentru profesorul respectiv el și poate preda o disciplină. De exemplu a făcut matematică, a făcut nivelul I DPPD și predă într-o școală atunci mai poate veni la studiile de conversie pentru fizică să spunem și poate preda și matematica și fizica calificat.” (director departament, universitate fara MD)
- „O problemă importantă care este aici legislativ este a doua specializare. Dacă privim ordinul de ministru se poate și a doua specializare dar ar trebui un student să aibă în jur de peste 40 ore pe săptămână ca să facă și prima specializare și a doua. Nu poți cere unui student la master, nu este viabil; noi la universitate nu am mers pe două specializări.
Ne dorim dubla specializare măcar prin masteratul didactic și atunci să facem un plan altfel, sau nu ne dorim, rămânem pe monospecializare Eu am văzut în multe școli profesori de geografie care se duc în 3-4 școli să-și facă norma. Cred că o dublă specializare i-ar ajuta să fie în 2 școli sau chiar 1 , altfel ar fi și ancorați în viața școlii și față de elevi. (prorector 1 universitate ce a implementat MD)
- „Asta ar fi o chestiune: legiferarea în mod clar și exact a celei de-a doua specializări pe care o poți obține prin masteratul didactic.” (prorector 2 universitate ce a implementat MD)
- „Și a doua chestiune care nu e dusă până la capăt, va fi o chestie de asimilare ce se întâmplă cu ceilalți care au două specializări. Ce competență în examenele de titularizare, pe partea aceasta de preuniversitar, care sunt drepturile de care beneficiezi, adică nu am simțit că am făcut ceva deosebit. Ne-am oprit cu reglementarea la nivelul înființării și dincolo de momentul înființării; ce se întâmplă mai departe cu documentele care trebuie eliberate absolvenților cu dublă specializare, nu are reglementări.” (absolvent MD)
- „Am început acest master, ce pot să vă spun este că am învățat foarte multe lucruri și la prima specializare, lucruri noi pe care, chiar dacă sunt de atâția ani în învățământ, mi-au folosit chiar și partea de didactică și cea de specializare, am fost foarte mulțumită, am rămas cu un „gust amar”, deoarece cea de-a doua specializare nu este recunoscută, ceea ce vă dați seama că pe mine m-a deabusolat complet”. (absolvent MD)

Recomandare: Clarificarea și finalizarea reglementărilor legislative privind dubla specializare prin masteratul didactic.

N2. Numărul de locuri bugetate la MD și domeniile

Una dintre cele mai frecvente propuneri se referă la creșterea numărului de locuri bugetate pentru masteratul didactic concomitent cu mărirea domeniilor în care se desfășoară acest masterat didactic (7 din cei 30 intervievați care au formulat recomandări de îmbunătățire a MD la nivel național). Acesta o regăsim

la profesorii din universități cu funcții de management a acestui program, dar și la studenți/absolvenți ai masteratului didactic:

- „Aș mări considerabil numărul de locuri pentru că există foarte multe domenii de licență care după terminarea licenței cam spre cariera didactică poți s-o iei pentru că nu prea există multe variante și cu siguranță mai multe locuri ar fi benefice pentru că nivelul I și II nu sunt prezentate ca având o importanță foarte mare și atunci cred că ar fi mult mai atractiv să știi că absolvi un masterat didactic.” (absolvent MD)
- „Locurile de la buget ar trebui mărite e clar.” (prorector universitate care implementează MD)
- „Aș permite mai multor facultăți să intre în masterat. Când m-am înscris eu erau anumite facultăți.” (absolvent MD)
- „E nevoie de un număr de locuri mai mare, e nevoie de o analiză la sânge pe ceea ce înseamnă nevoie de cadre didactice în sistem, flexibilitate curriculară” (prorector universitate care implementează MD)
- „Cred că un lucru delicat în legătură cu masterul didactic este capacitatea acestuia de a fi oferit absolvenților de la mai multe specializări pentru că așa cum știți fiecare universitate și-a organizat anumite programe de master didactic în zona aceea care a considerat că statistic starea de necesitate ar fi mai mare, făcând o analiză a pieței, a locurilor de muncă scoase la concursurile de titularizare. Mă gândesc că unul dintre elementele pe care ar putea să le abordeze decizia referitoare la un demers de politică educațională ar avea legătură cu această egalitate de șanse pentru mai multe categorii, mai multe specializări .” (director de departament universitate ce a organizat MD)
- „ Eu personal, nu vorbesc în numele instituției mele că cine știe ce proiecte ar avea, aș opta pentru acest masterat pentru generalizarea lui” (prorector universitate care implementează MD)

N3. Promovare MD

Subiectul promovării MD l-am regăsit și la recomandările la nivel de universitate. Această temă este menționată atât de studenții și absolvenții masteratului didactic, de profesori din universitar care nu aflaseră de existența acestuia până la programarea interviului în profunzime și mai ales de profesori în funcții de management din cadru universităților. Toate aceste menționări ale promovării MD au fost în mod spontan:

- „Deci nu e numai responsabilitatea universității, mesajul acesta în piață nu a existat de fapt, nu a fost promovat nimic, pentru că una este să meargă un profesor de la politehnică să „bată la ușă”, alta e să fi existat ceva, un anunț pe piață, opinia publică să fie informată de această inițiativă, care din punctul meu de vedere, este absolut minunată. Nu a existat niciun plan de promovare la nivel național” (coordonator MD)
- ”Cred că ar trebui să fie o popularizare a acestui masterat pentru că sunt colege pe care încerc să le conving de utilitatea acestei dezvoltări, sunt cadre didactice care încă nu știu importanța masteratului didactic. Ceea ce studiezi, ceea ce aprofundezi, ceea ce poți să devii în urma acestei experiențe, dincolo de obținerea unei diplome pe care uneori o folosim sau nu ne trebuie niciodată în viață. Sunt profesori care încă nu știu de posibilitatea și capacitatea acestui masterat de a schimba profesorii, de a le da un boost de energie, știință, experiență.” (student MD)

N4. Rute alternative/complementare/concurente

În acest moment pentru a se putea înscrie la concursul de titularizare în învățământ și pentru a putea profesa un absolvent de licență sau masterat are mai multe rute de a obține diploma pentru studiile psihopedagogice:

- A. Modulele psihopedagogice I ce permite predarea până la gimnaziu și școala profesională și modul II ce permite predarea de la liceu și urmarea acestora pe perioada studiilor de licență, respectiv masterat.
- B. Parcurgerea modulelor psihopedagogice I și II după finalizarea studiilor de licență sau masterat, doar în regim cu taxă ca un curs postuniversitar distinct.

C. Masteratul didactic care permite predarea din punct de vedere psihopedagogic pentru orice nivel de învățământ.

Existența celor două rute module / masterat naște confuzii pentru studenți, mai ales că atât profesorii implicați în managementul masteratului didactic, dar și studenții consideră efortul de la masteratul didactic substanțial mai mare, neexistând la acest moment o diferențiere a celor două în materie de beneficii de acces sau pecuniare, dar nici a obligației de a profesa în învățământ (măcar o anumită perioadă minimală) având în vedere bursa oferită, dar și valoarea acesteia:

- „La nivel legislativ aș propune ca cei care intră în învățământ să aibă neapărat această diplomă că au absolvit masteratul didactic pe disciplina lor și cumva trebuie oferta să fie mai variată. Nu doar modulul 1 și 2 deoarece sunt multe discipline care se studiază la acest masterat și nu sunt în oferta modulului 1 și 2.” (student masterat didactic)
- „Diferențieri în plan salarial pentru un absolvent de master didactic comparativ cu un absolvent de nivel I prin program de formare psihopedagogică pentru că altfel nu va exista motivație pentru a veni către aceste masterate didactice.” (coordonator program MD)
- „Ce aș schimba eu și sunt adepta la legea nouă este această condiționare la master didactic, dacă tot finanțezi și dai banii ăștia, atunci într-adevăr să îi oblige să rămână măcar 5 ani de zile în sistem. Din punctul acesta de vedere, cum spuneam și înainte, așa cum în învățământul militar se aplică acest lucru.” (director departament universitate care a implementat MD)
- „Asta aș schimba, aș pune o limită de vârstă și să nu facă degeaba acest master didactic, să se impună.. ai făcut masterul, ok, în termen de 2 ani, 3 ani, trebuie să mergi să predai în învățământ, plătești taxă.” (absolvent MD)

Mulți respondenți consideră necesare diferențierea clară a celor două rute (module și masterat) sau chiar rămânerea doar cu una deoarece ele pot deveni concurente:

- „ceea ce am spus și mă preocupă este că ar trebui să se ia o decizie privind formarea cadrelor didactice, așa cum am spus, ca cele două sisteme să nu devină concurente cumva. Este foarte delicat, pentru că sunt și dintre programele de masterat didactic și de programele de specialitate ale unei facultăți, ar trebui luată o decizie în acest sens.” (coordonator de program MD)
- „În condițiile în care se hotărăște un obiectiv concret al reformei în învățământ, adică să se opteze pentru unul sau altul dintre masterat, eu aș opta pentru masteratul didactic, nu pentru celelalte.” (prorector universitate care a implementat MD)
- „Ruta alternativă în momentul de față este reprezentată de nivel I, nivel II în regim postuniversitar. Din nou, dacă punem cele două pe o balanță, este mai ieftin să te duci în postuniversitar la nivel I, nivel II. Nu are nevoie de masterat. Da, este efortul și financiar și personal, dar efortul de învățare este mult mai mare. Nu se duce acolo, iar prima chestiune, de ce să avem profesori mai puțini calificați la gimnaziu? Știți bine că vulnerabilitatea sistemului este la gimnaziu. La gimnaziu este problema. La gimnaziu nu sunt cadrele didactice de calitate. La liceu se duc, pentru că au mai multă vizibilitate, mai multă libertate, sunt mai prestigioase liceele și nu se duc în gimnaziu. Atunci ce fac? Mă duc și accept niște profesori mai puțin calificați tocmai unde e mai greu? (...) De la a V-a să fie obligatoriu masterat didactic, pentru că, de exemplu deschiderea pentru anumite domenii se face de la a V-a până la a VIII-a, deci ei atunci își descoperă anumite talente sau interese. Slăbiciunea faptului că avem foarte puțini copii care merg în științe și mai departe către științele tehnice, către facultățile de științe este gimnaziul, pentru că ei neavând un input de calitate nu își aleg, nu se duc la disciplinele acestea. Acestea sunt dovezi. Există studii care asta spun. Gimnaziul este o vulnerabilitate.” (director departament universitate care a implementat MD)

N5. MD al doilea masterat bugetat

Faptul că acest masterat este văzut de cadrele didactice ce sunt deja în sistem ca o oportunitate excelentă de pregătire suplimentară conduce dorința acestora de a putea beneficia de un al doilea masterat bugetat (MD) pentru cadrele didactice sau viitoarele cadre didactice:

- „ Da, la asta mă refer și atunci poate ar putea fi prevăzut în lege ca masteratul didactic să aibă finanțare oricum, și pentru cei care vor să se perfecționeze atunci cred că ar fi bine pentru ei să mai facă și acest lucru, era bine și pentru sistemul de învățământ să fie profesori mai bine pregătiți , e o investiție pe termen lung și de bază.” (director departament universitate fără masterat didactic)
- „ Cum spuneam, la noi masteratul ne ajută foarte mult. Eu vreau să fac și masteratul de specialitate, vreau să fac și acest masterat didactic, zicem că primesc acea bursă, poate cu acea bursă achit taxa, cred că ar trebui pentru studenții care au finalizat un ciclu de licență să fie ambele la buget. În cazul acesta să îl oblige pe student să aleagă un masterat de specialitate sau alege un masterat de pedagogie.” (profesor preuniversitar)
- „ Masteratul didactic n-ar putea să aibă un alt statut din punct de vedere financiar? Adică eu dacă sunt student, masteratul n-ar trebui să fie gratuit pentru cei din sistem? (...) Interesul este să mă formeze pe mine să fiu un profesor cât mai bun.” (profesor învățământ preuniversitar)
- „ ca măsuri macro să fie scutit de taxă indiferent dacă am mai făcut un master sau nu, ca să devină atractiv și în felul acesta studenții au posibilitatea să facă un master de specialitate dacă își doresc și cei care sunt pasionați de domeniul lor, cred că își doresc un master în specialitate și cred că ar trebui să aibă această posibilitate.” (director DPPD universitate fără masterat didactic)

Pentru generațiile care nu au absolvit deja un masterat este important ca masteratul didactic să ofere și o pregătire suficientă în specialitate ca sa nu fie nevoite să facă două masterate dintre care unul la forma de finanțare cu taxă. Este adevărat că acest punct sensibil poate fi modificat prin creșterea numărului de ore de specialitate care a fost menționat explicit de unii intervievați (atât absolvenți cât și profesori cu atribuții de management din universități) care au oferit și o metode de rezolvare (direct prin creșterea ponderii orelor disciplinelor de specialitate sau lăsarea a unui număr mai mare de ore din planurile de învățământ la decizia universităților). Acest subiect este dezvoltat la recomandările ce țin de planul de învățământ al masteratului didactic.

N6. Alte recomandări la nivel național

Au existat și alte recomandări pentru îmbunătățiri la nivel național și chiar dacă frecvența acestora nu este una ridicată, ele sunt au substanță și pot fi analizate pentru îmbunătățirea masteratului didactic:

- dezvoltarea școlilor de aplicații și a programului de mentorat
- un procent mai mare de discipline din planul de învățământ al masteratului didactic la latitudinea universităților
- realizarea unei platforme naționale cu resurse educaționale
- introducerea unor capitole referitoare la concursul de titularizare

Recomandările pentru îmbunătățirea masteratului didactic pot fi structurate astfel:

1. Promovarea acestui nou program de studii pentru ca acesta să câștige pentru început notorietate în rândul studenților, dar și a cadrelor didactice actuale. Promovarea acestui program de masterat trebuie făcută atât la nivel național de minister cât și la nivel regional de universități.
2. Legiferarea clară a dublei specializări ce poate fi realizată prin masteratul didactic, deoarece mulți absolvenți sau actuali studenți s-au înscris la acest program de studii pentru dubla specializare care le-ar permite să aibă întreaga normă de ore didactice la aceeași școală din preuniversitar.
3. Alocarea unor mai multe locuri bugetate pentru acest program de studii pe mai multe domenii și la mai multe universități, extinderea programului.

4. Diferențierea clară față de ruta clasică alternativă modulele psihopedagogice I și II sau cursul postuniversitar echivalentul celor două module menționate.
5. Posibilitatea ca profesorii sau cei care doresc să devină să poată beneficia de acest masterat în regim bugetat ca un al doilea masterat doar pentru această categorie profesională. Cei care nu sunt deja profesori ar putea avea obligația de a profesa în învățământ o perioadă minimă obligatorie pentru a putea beneficia de acest al doilea masterat în regim bugetat.
6. Dezvoltarea școlilor de aplicații și a programului de mentorat
7. Introducerea unei discipline care se referă strict la pregătirea concursului de titularizare.

7.3. Concluzii și recomandări pe baza cercetării calitative

Componenta calitativă a studiului de impact privind implementarea masteratului didactic a permis oferirea de răspunsuri la opt întrebări de cercetare. Au fost intervievate 38 de persoane timp de 991 de minute (cu o medie de 26.08 minute per interviu). Rezultatele cercetării calitative permit evaluarea gradului de interes pentru absolvirea și organizarea MD, a beneficiilor raportate la costuri, respectiv a avantajelor și a dezavantajelor MD în comparație cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II. De asemenea, am obținut date privind satisfacția absolvenților față de MD și dacă aceștia își doresc să urmeze o carieră didactică în învățământul românesc. O componentă esențială a cercetării a constat în cunoașterea recomandărilor participanților la cercetare privind îmbunătățirea MD. Având aceste obiective, pe baza analizei interviurilor, putem trage următoarele concluzii generale:

1. Interesul pentru absolvirea MD este, în general, foarte ridicat. Există mai multe motivații pentru absolvirea acestor studii masterale: diploma, pregătirea profesională, dubla specializare, creditele pentru persoanele care sunt deja cadre didactice și bursa. Unii dintre participanți au susținut că motivația pentru MD va scădea consistent dacă este eliminată bursa.
2. Interesul pentru organizarea MD la nivel de universitate este ridicat, dar există rețineri la nivelul unor facultăți să încurajeze studenții la învățământ de licență să urmeze acest program masteral deoarece consideră că vor pierde posibili candidați la propriile masterate.
3. Organizarea MD este dificilă în universitățile fără facultăți sau departamente psihopedagogice. De asemenea, este dificilă organizarea MD în universitățile din domeniul ingineriei pentru că au puțini absolvenți interesați de o carieră de profesor în învățământul preuniversitar din România.
4. O viitoare analiză a MD din perspectiva relației cost-beneficiu va trebui să ia în considerare trei aspecte. În primul rând, abandonul la MD este mult mai scăzut decât la programul de formare psihopedagogică de nivel II și mai ales de la nivel I. În al doilea rând, calitatea (deci beneficiile) MD este superioară celorlalte programe de pregătire psihopedagogică. Iar în ultimul rând, trebuie să remarcăm subvenția scăzută per student pentru organizarea programului de formare psihopedagogică de nivel I.
5. Toate persoanele intervievate consideră că MD este superior programelor de pregătire psihopedagogică de nivel I și II. Calitatea net superioară a MD este dată de curriculum și de motivația și disponibilitatea studenților. Studenții acordă mai puțină importanță celorlalte forme de pregătire psihopedagogică în raport cu studiile de licență și de masterat pe care le fac în paralel.
6. Deși este acceptată superioritatea MD, unii participanți la cercetare au remarcat faptul că în lipsa bursei sau dacă nu sunt puse în practică alte reglementări, multe persoane vor dori să absolve programele de formare psihopedagogică de nivel I și II, care presupun un efort mai mic.
7. În general, există un nivel de satisfacție ridicat cu privire la planurile de învățământ ale MD. Singurele recomandări sunt referitoare la necesitatea unor cursuri opționale și la introducerea mai multor discipline de specialitate.
8. Satisfacția absolvenților față de MD este, în general, ridicată. Unii studenți au afirmat că sunt mai satisfăcuți de MD decât de celelalte programe de pregătire psihopedagogică. O insatisfacție ridicată a

fost dată faptul că absolvenții nu au primit diploma pentru cea de-a doua specializare, fapt ce nu le permite să predea în învățământ această nouă disciplină.

9. Absolvenții MD intervievați își doresc să se angajeze sau să continue activitatea în învățământul preuniversitar sau universitar. Respondenții care au absolvit MD cu dublă specializare își doresc să-și completeze norma cu noua disciplină pe care o pot preda.
10. Recomandările persoanelor intervievate pentru îmbunătățirea MD sunt la nivel național și la nivel de universitate. Universitatea ar trebui să promoveze mai mult MD, să ia în considerare și învățământul online și să pună mai mult accent pe dimensiunea practică. La nivel național, recomandările sunt: reglementarea dublei specializări la MD pentru ca absolvenții să primească diploma pentru cea de a doua specializare, creșterea numărului de locuri de la buget sau chiar ca toate locurile să fie bugetate (inclusiv pentru persoanele care au mai absolvit un masterat), promovarea MD și clarificarea relației dintre MD și programele de pregătire psihopedagogică. De asemenea, au fost recomandări pentru flexibilizarea planului de învățământ al MD – inclusiv prin introducerea unor discipline care să-l pregătească pe absolvent pentru examenul de titularizare.

Concluziile menționate mai sus trebuie luate în considerare ținând cont de faptul că sunt rezultatul unei cercetări calitative, deci care nu permite generalizarea lor statistică la nivelul întregii populații. De asemenea, trebuie să subliniem că cercetarea a fost realizată cu persoane din prima generație de absolvenți, când MD a fost mai puțin cunoscut și bursa a influențat motivația participării la acest masterat. De asemenea, reamintim faptul că unii absolvenți sunt deja cadre didactice, deci pentru care absolvirea MD nu este o condiție necesară pentru a putea deveni profesori în învățământul românesc. Luând în considerare aceste limite și analizând transcrierile interviurilor, putem face următoarele recomandări referitoare la MD:

1. În primul rând, recomandăm continuarea MD. Calitatea sa în raport cu celelalte programe de pregătire psihopedagogică și interesul candidaților pentru acest masterat sunt argumentele forte pentru această recomandare.
2. Creșterea numărului de locuri de la buget pentru MD. Mai mult, recomandăm ca și studenții care au mai absolvit un masterat pe locuri de la buget să poată urma MD tot pe locuri de la buget.
3. Numărul de locuri de la buget să fie stabilit în funcție de nevoia de absolvenți MD și de numărul de candidați.
4. Oferirea diplomei pentru a doua specializare studenților care au absolvit MD cu dublă specializare.
5. Promovarea MD în universități și la nivel național. Promovarea trebuie realizată inclusiv în rândul cadrelor didactice ca parte a politicii de susținere a învățării continue de către ministerul educației.
6. În MD să existe una sau mai multe discipline care să aibă printre obiective pregătirea pentru examenul de definitivat.
7. Păstrarea programelor de pregătire psihopedagogică de nivel I și II. Însă la examenul de definitivat și la celelalte examene din cadrul mobilităților cadrelor didactice, MD să fie punctat suficient de mult încât să fie foarte motivată absolvirea sa.
8. Dacă un absolvent MD are deja două (sau mai multe) specializări (de exemplu, a absolvit două studii universitare de licență sau unul singur cu două specializări) iar acest masterat didactic este la una dintre specializări, persoana respectivă să poată preda în învățământ, eventual ca parte din norma didactică, ambele discipline.

9. Concluzii și recomandări de politici

În studiul de față, ne-am propus să facem o analiză a masteratului didactic (MD), comparativ cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II. În cele ce urmează, vom prezenta câteva date concluzive cu privire la absolvenții de programe de formare psihopedagogică, precum și performanțele acestora la examenul de titularizare. De asemenea, vom oferi date de natură calitativă și cantitativă privind programele de MD și prima cohortă de studenți înscriși la acest masterat.

În urma analizei desfășurate cu privire la datele de înmatriculare și absolvire pentru studenții, masteranzii și absolvenții programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II, concluzionăm următoarele:

- În medie, aproximativ 7% dintre studenții care își finalizează studiile universitare de licență, în perioada analizată, absolvă și un program de formare psihopedagogică de nivel I. În același timp, proporția medie a studenților la masterat care absolvă programul de formare psihopedagogică de nivel II este sub 4%;
- În cazul celor două generații analizate, în medie, 71,1% dintre studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I au ajuns până în anul III de studiu, finalizând cu succes programul 47,3%. Observăm diferențe importante între studenții cu finanțare de la bugetul de stat și cei care își susțin studiile din resurse financiare proprii. Proporția celor din urmă este mai redusă cu 28,3%, în cazul celor care ajung în ultimul an de studiu, respectiv cu 28,7% în cazul celor obțin un certificat în urma finalizării programului;
- Doar 43,5% dintre studenții care în anul universitar 2017/2018 au fost înmatriculați la programele de formare psihopedagogică de nivel I au absolvit aceste programe. În cazul generației care își începe studiile în anul universitar 2018/2019 proporția celor care reușesc să își finalizeze studiile este în creștere cu 7,6% față de generația anterioară (51%);
- Proporția absolvenților care frecventează programele de pregătire psihopedagogică pe locuri finanțate de la bugetul de stat este mai ridicată în comparație cu cei care își susțin aceste studii din resurse proprii;
- În anul universitar 2017/2018, aproximativ 77% dintre studenții înscriși la programul de pregătire psihopedagogică în anul I pe locuri finanțate de la bugetul de stat ajung în anul III de studiu, iar în anul universitar următor 75%. De asemenea, trebuie menționat că au reușit să finalizeze cu succes, prin obținerea certificatului de absolvire, 48,4%, respectiv 55,9% dintre studenții înscriși în primul an de studiu;
- În medie, 95,5% dintre masteranzii înscriși la programele de formare de nivel II ajung în anul II de studiu, finalizând cu succes programul 71,7% dintre ei. În funcție de forma de finanțare a studiilor, observăm diferențe importante și în cazul absolvenților programelor de nivel II. Astfel, în medie, proporția masteranzilor cu finanțare de la bugetul de stat care ajung în ultimul an este mai mare cu 30,1%, iar a celor care reușesc să absolute programul este mai mare cu 13,8%;
- 66,9% dintre masteranzii înscriși în anul I de studiu își finalizează cu succes studiile de formare psihopedagogică de nivel II, în cazul generației de masteranzi admiși în anul universitar 2017/2018. Ulterior, proporția absolvenților se îmbunătățește, crește în anul următor cu 0,9%, respectiv cu 13,3% în ultimul an universitar analizat;

În ceea ce privește performanța acestora la titularizare, pe baza datelor disponibile în platformă din perioada 2017-2021, putem concluziona că:

- Rata generală de succes la examenul de titularizare pentru candidații cu nivel de studii universitare și programe de formare psihopedagogică se situează la aproximativ 50% dintre candidați în perioada 2017-2021.
- Nivelul educațional absolvit la înscrierea la examenul de titularizare este un predictor important al succesului la examenul de titularizare. Absolvenții de studii de licență, precum și absolvenții de studii post-universitare au șanse de reușită superioare față de absolvenții de studii liceale (chiar dacă aceștia din urmă provin din liceele pedagogice și au beneficiat de o pregătire specifică, dar de nivel inferior celei universitare).
- Parcursul educațional anterior și performanța academică anterioară sunt predictorii puternici ai reușitei la examenul de intrare în profesia didactică. Absolvenții de Real, Uman sau Profil pedagogic au șanse mai mari de succes decât ceilalți absolvenți ai studiilor liceale. Mai mult decât atât, aceste profiluri relevă de fapt performanța academică anterioară. Media la examenul de bacalaureat este un predictor al reușitei la examenul de titularizare; alte co-variabile sunt media absolvirii studiilor de licență/master și media la examenul de finalizare a studiilor.
- Un alt factor predictiv important este statutul anterior care reflectă experiența profesională, respectiv experiența de predare anterioare. Candidații care au fost angajați pe perioadă determinată au șanse superioare de reușită la titularizare față de cei care provin din alte profesii sau față de cei fără experiență profesională anterioară. Aceste date sugerează *importanța pregătirii practice de specialitate în cadrul programelor de studii de formare inițială*.

Referitor la prima cohortă de studenți înmatriculați la MD, datele cantitative arată că:

- Peste 90% dintre studenții înmatriculați la MD au finalizat cu succes programul de studii, comparativ cu aproximativ 50% dintre studenții înmatriculați la programele de formare psihopedagogică de nivel I și sub 70% dintre cei înmatriculați la programele de formare psihopedagogică de nivel II. Conform studiului Abandonul în învățământul superior românesc³⁴ (2022), în învățământul superior de stat, rata de abandon la studii de licență este de aproximativ 45%, iar la studii de masterat este de aproximativ 41%. Prin urmare, rata abandonului la MD este mult mai mică decât rata abandonului la celelalte masterate.
- Aplicând modelul predictiv bazat pe regresie logistică elaborat și validat pe baza datelor candidaților la titularizare în perioada 2017 – 2021, pe datele absolvenților de MD din prima cohortă, putem genera estimări cu privire la șansele acestora la viitoarele examene de titularizare. Astfel, în cazul a peste 71% dintre absolvenți obținem predicții de reușită la examenul de titularizare de peste 50% (*cutoff point*). *Astfel peste 70% candidați cu potențial de reușită este considerabil superior celui de aproximativ 50% înregistrat de populația de candidați la titularizare care absolviseră studii superioare la momentul înregistrării la examenul de titularizare, dar nu absolviseră MD.*
- Putem afirma că diferența de peste 20% a șanselor de reușită la un potențial examen de intrare în cariera didactică reprezintă impactul estimat al calificării superioare prin MD.
- În baza modelului elaborat, putem susține și necesitatea unei pregătiri practice mai accentuate în cadrul formării inițiale prin MD, precum și a unui stagiul de mentorat. Datele arată că experiența de predare anterioară constituie un predictor important pentru performanța la examenul de titularizare.
- În comparație cu persoanele care absolvă doar liceul, absolvenții cu studii de licență și mai ales cei cu studii universitare au șanse mai mari de succes la titularizare.

Analiza socio-demografică arată că cei mai mulți studenți ai MD sunt femeii (71%), cu domiciliul în mediul urban (78.1%) și pe locuri finanțate de la bugetul de stat (92.5% în prima generație și 94,1% în a doua generație). Vârsta medie a studenților variază semnificativ în funcție de universitate. La Universitatea din Craiova și la Academia de Studii Economice din București, vârsta medie a studenților la MD în anul I se apropie

³⁴ Abandonul în învățământul superior românesc³⁴ (2022) (disponibil aici: <https://uefiscdi.gov.ro/Publicatii-1>)

de 40 de ani, iar la Universitatea de Vest din Timișoara este doar de 23.6 ani. Aceste date statistice legate de vârstă arată că unele universități au atras mai degrabă persoane cu experiență profesională drept candidați la MD, iar altele, proaspeți absolvenți ai studiilor universitare de licență. Datele statistice confirmă unele dintre rezultatele cercetării pe bază de interviu semi-structurat, unde au existat persoane intervievate profesori în învățământul preuniversitar care se aflau mai degrabă aproape de vârsta pensionării decât de începutul unei cariere didactice. Aceste rezultate ridică problema motivației absolvirii MD și mai ales a stabilirii grupului țintă către care universitățile care organizează această formă de pregătire psihopedagogică trebuie să se orienteze cu precădere.

Studiul de impact a avut și o componentă calitativă, care a constat în realizarea a 38 de interviuri, în primul rând cu beneficiari sau cu posibili beneficiari ai MD. De asemenea, au fost realizate interviuri semi-structurate cu persoane din conducerea universităților, a DPPD-urilor și a MD. Pentru a cunoaște și opiniile la nivel central, am realizat un interviu cu o persoană din cadrul ministerului educației care a participat la implementarea proiectului pilot privind MD. În urma analizei interviurilor, putem evidenția următoarele concluzii generale:

1. A existat, în general, un interes ridicat pentru înscrierea la acest masterat. Dificultăți mai mari de atragere a studenților la MD au fost la universitățile din domeniul ingineriei. Principala motivație pentru absolvirea MD este nevoia de pregătire pentru cariera de profesor asociată cu interesul pentru diploma de absolvire care permite predarea în învățământul preuniversitar la toate nivelurile. Pentru studenții care sunt deja profesori, interesul a fost pentru dubla specializare și pentru credite. Pentru toți studenții bursa a reprezentat o motivație foarte importantă, de aceea unele persoane intervievate au ridicat problema interesului pentru MD în lipsa acestor beneficii financiare.
2. Există un interes ridicat la nivelul universităților pentru organizarea MD, dar sunt facultăți care nu au informat și încurajat studenții să se înscrie la aceste masterate pentru a nu pierde candidați la propriile masterate.
3. Organizarea MD este mai dificilă în universități fără facultăți din domeniul psihopedagogic. Sunt și universități unde lipsa de resurse umane este dublată de potențialul scăzut de candidați deoarece domeniile lor de studiu nu permit alegerea unor cariere didactice în învățământul preuniversitar.
4. Opiniile generale susțin ideea că MD este superior programelor de pregătire psihopedagogică de nivel I și II. Mai mult, studenții la MD sunt mai focalizați pe pregătirea în vederea unor cariere de profesor, în condițiile în care programele de pregătire psihopedagogică sunt considerate de studenți secundare cursurilor de la studiile de licență sau masterat.
5. Studenții sau absolvenții de MD sunt satisfăcuți în general de acest program de studiu. Unii chiar au afirmat că sunt mai satisfăcuți de MD decât de programele de pregătire psihopedagogică pe care le-au absolvit.
6. Cea mai importantă insatisfacție a fost referitoare la neprimirea diplomei pentru dubla specializare. Unii studenți erau deja profesori titulari și doreau să obțină dubla specializare la MD pentru a putea preda și o altă disciplină (de exemplu, TIC). Faptul că nu au primit diploma pentru cea de a doua specializare a determinat în cadrul unor respondenți un nivel foarte ridicat de nemulțumire.
7. În general, persoanele intervievate au afirmat că își doresc să aibă sau să continue o carieră de profesor în învățământul preuniversitar și chiar universitar.

Pe baza datelor factuale analizate în acest raport, putem formula următoarele recomandări de politici publice:

1. Continuarea și extinderea programelor de tip master didactic
 - 1.1. *Profesia didactică reprezintă o vocație care trebuie cultivată pe parcursul mai multor ani de formare inițială dedicată acestui scop și care să formeze nu doar abilități de predare, ci și valori care să susțină etosul profesional specific. Prin urmare, principala recomandare este continuarea MD, ținând cont,*

în primul rând, de calitatea superioară a acestui masterat în comparație cu programele de formare psihopedagogică de nivel I și II.

- 1.2. *Necesitatea profesionalizării carierei didactice printr-o pregătire inițială dedicată de nivel superior (masteral)*. Formarea inițială actuală, prin modul psihopedagogic complementar programelor de studii, produce rezultate mai puțin satisfăcătoare în privința pregătirii candidaților la titularizare; absolvenții de MD au un profil pe baza căruia estimăm performanțe considerabil superioare la examenul de intrare în profesie;
2. Menținerea examenului de titularizare la nivel național
 - 2.1. Examenul de intrare în cariera didactică, titularizarea, ar trebui menținut întrucât funcționează, pe de o parte, ca un filtru necesar pentru selecția cadrelor didactice, pe de altă parte, reprezintă un element de profesionalizarea și creștere a reputației profesiei, similar mecanismelor altor profesii (medicină, magistratură);
3. Echilibrarea balanței de gen în pregătirea inițială pentru profesia didactică
 - 3.1. Sunt necesare *politici care să echilibreze balanța de gen în profesia didactică*, iar creșterea gradului de profesionalizare prin formare inițială de nivel superior indică o astfel de tendință de echilibrare (pe măsură ce crește nivelul de educație, prin urmare, profesionalizarea profesiei crește ponderea populației de sex masculin);
 - 3.2. Politicile privind echilibrul de gen în profesia didactică ar trebui să vizeze cu precădere și populația cea mai feminizată (peste 95%) dar cu nivelul cel mai scăzut de profesionalizare, anume candidatele cu studii liceale la examenul de titularizare. Obligativitatea calificării superioare pentru intrarea în profesia didactică ar constitui o oportunitate pentru creșterea profesionalizării și a prestigiului social al profesiei didactice în rândul unei populații aproape integral feminizată³⁵.
4. Conținutul masteratului didactic
 - 4.1. Este esențială *inclusiunea de stagii de pregătire practică și mentorat în formarea pedagogică inițială pentru profesia didactică*; pregătirea academică trebuie completată cu astfel de stagii de predare și mentorat în vederea creșterii nivelului de pregătire profesională a viitoarelor cadre didactice.
 - 4.2. Trebuie reglementată oferirea diplomei pentru dubla specializare. Acest lucru ar motiva pe unii profesori să urmeze acest masterat și ar rezolva, măcar parțial, deficitul de resurse umane din învățământ la anumite discipline, cum ar fi la TIC.
 - 4.3. Absolvenții unui MD să poată preda nu doar disciplina corespunzătoare acestui masterat, ci și alte discipline corespunzătoare altor studii de licență absolvite.
5. Organizarea masteratului didactic
 - 5.1. Extinderea ofertei de programe de MD, inclusiv diversificarea acestora în funcție de tipologiile de studenți vizați și oferirea în continuare de locuri bugetate.
 - 5.2. Oferta de locuri la MD trebuie corelată cu nevoia de resurse umane din sistemul de învățământ preuniversitar și cu numărul de candidați.
 - 5.3. Trebuie stabilit care este grupul țintă prioritar al MD, fapt ce va avea consecințe asupra organizării sale. Dacă acest masterat este orientat în primul rând către proaspeții absolvenți, atunci structura masteratului trebuie să conțină cu precădere practică pedagogică – nevoie care este mai puțin prezentă în rândul cadrelor didactice cu experiență care ar dori să frecventeze acest masterat ca parte a învățării continue.
 - 5.4. Organizarea altor masterate de pregătire psihopedagogică ca parte a învățării continue în rândul cadrelor didactice din învățământul preuniversitar.

³⁵ Acest argument este cu atât mai pertinent cu cât astfel de oportunități sunt oferite prin politicile statului român privind învățământul superior, în special prin finanțarea unui număr important de locuri bugetate, dar și prin politicile de susținere financiară a studenților prin burse, subvenții etc.

- 5.5. Oferirea posibilității ca profesorii titulari din învățământ să frecventeze acest masterat pe locuri de la buget chiar dacă au mai absolvit un masterat subvenționat de către stat. Această decizie ar încuraja practica învățării continue în rândul cadrelor didactice din învățământul preuniversitar.
- 5.6. Promovarea și creșterea notorietății MD în universități și la nivel național. Promovarea MD poate fi parte a unei campanii de încurajare a alegerii carierei didactice.
- 5.7. Stabilirea cuantumului bursei pentru ca absolvenții studiilor universitare de licență să poată frecventa cursurile MD. În același timp, mărimea bursei nu trebuie să aibă efecte neintenționate, cum ar fi motivația exclusiv financiară a candidaților.
- 5.8. Sincronizarea calendarelor – astfel încât absolvenții de MD să poată aplica la titularizare imediat după absolvire.
- 5.9. Clarificarea accesului în profesia didactică și a relațiilor dintre programele de formare psihopedagogice și MD.
- 5.10. Clarificarea statutului de profesor-mentor și a celui de profesor coordonator de practică pedagogică, inclusiv motivarea lor financiară, ca element cheie în desfășurarea practicii pedagogice.
- 5.11. Dezvoltarea școlilor de aplicații ca parte a pregătirii psihopedagogice a viitoarelor generații de cadre didactice.

10. Lista tabelelor

Tabelul 1. Rata de promovare după contestații a concursului pentru ocuparea posturilor didactice din învățământul preuniversitar, sesiunile 2019, 2020, 2021.....	4
Tabelul 2. Corelații între notele de la examenul scris la titularizare, examenul de bacalaureat și media de absolvire a studiilor și media la examenul de finalizare a studiilor.	7
Tabelul 3. Numărul de candidați din generația curentă la examenul de titularizare (2018-2021).	8
Tabelul 4. Distribuții ale notelor obținute la examenul de titularizare (2018-2021).....	9
Tabelul 5. Rezultate ale titularizării în perioada 2018-2021.	9
Tabel 6. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I în cadrul primelor două zeci de instituții de învățământ superior, în perioada 2017/2018-2021/2022.....	17
Tabelul 7. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică, în funcție de domeniul fundamental de știință, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.	19
Tabelul 8. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică, în funcție de domeniul de studiu, în anii universitari 2017/2018 – 2021/2022.	19
Tabelul 9. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel II în cadrul primelor două zeci de instituții de învățământ superior, în perioada 2017/2018-2021/2022.....	23
Tabel 10. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică, în funcție de domeniul fundamental de știință, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.	24
Tabelul 11. Evoluția numărului de studenți înscriși la programele de formare psihopedagogică, în funcție de domeniul de studiu, în anii universitari 2017/2018 – 2021/2022.	25
Tabelul 12. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I în primele două zeci de instituții de învățământ superior, în perioada 2017/2018-2020/2021.....	27
Tabel 13. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel II primele cincisprezece instituții de învățământ superior, în perioada 2017/2018-2020/2021.	28
Tabelul 14. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I după domeniul fundamental de știință urmat la studii de licență, în perioada 2017/2018-2020/2021.....	29
Tabelul 15. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel II după domeniul fundamental de știință urmat la studii de masterat, în perioada 2017/2018-2020/2021.	30
Tabelul 16. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I, în funcție de domeniul de studiu, în anii universitari 2017/2018 – 2020/2021.	30
Tabelul 17. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel II, în funcție de domeniul de studiu, în anii universitari 2017/2018 – 2020/2021.	31
Tabelul 18. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel I în anul universitar 2017/2018.	32
Tabelul 19. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel I în anul universitar 2018/2019.	33
Tabelul 20. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel II în anul universitar 2017/2018.	33
Tabelul 21. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel II în anul universitar 2018/2019.	34
Tabelul 22. Evoluția generației de studenți admiși la programul de formare psihopedagogică de nivel II în anul universitar 2019/2020.	34
Tabel 23. Numărul de studenți înscriși în programele de masterat didactic în anii universitari 2020/2021 și 2021/2022.	37
Tabel 24. Tabel cu categoriile de variabile utilizate, denumire și descriere succintă.	38

Tabel 25. Distribuția în funcție de gen a studenților înscriși în anul I de studiu în cadrul programelor de masterat didactic.....	39
Tabel 26. Distribuția studenților înscriși în programe de masterat didactic în funcție de regiunea de dezvoltare (domiciliu).....	39
Tabel 27. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic.	40
Tabel 28. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de gen.	40
Tabel 29. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de regiunea de dezvoltare (domiciliu).	41
Tabel 30. Vârsta medie a studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, pe regiuni de dezvoltare	41
Tabel 31. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de instituția de învățământ superior.	42
Tabel 32. Vârsta medie a studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, pe instituții de învățământ superior.	43
Tabel 33. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, mediul de rezidență – loc naștere și domiciliu.	44
Tabel 34. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de starea civilă.....	45
Tabel 35. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de forma de finanțare. ..	47
Tabel 36. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de forma de finanțare și gen.	48
Tabel 37. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de forma de finanțare și regiune de dezvoltare.....	48
Tabel 38. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de forma de finanțare și mediul de rezidență a domiciliului	49
Tabel 39. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de tipul de program de studii de masterat didactic, generația 2020/2021.	50
Tabel 40. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de tipul de program de studii de masterat didactic, generația 2021/2022.	50
Tabel 41. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de instituția de învățământ superior și cohortă.....	51
Tabel 42. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de instituția de învățământ superior și cohortă.....	52
Tabel 43. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, inclusiv a celor care au abandonat, în funcție de instituția de învățământ superior și cohortă.	53
Tabel 44. Distribuția studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, inclusiv a celor care au abandonat, în funcție de tipul de program de studii de masterat didactic, generația 2020/2021.	53
Tabelul 45. Numărul de candidați la examenul de titularizare din generația curentă.	56
Tabelul 46. Numărul de candidați la examenul de titularizare care se regăsesc și în Registrul Matricol Unic	57
Tabelul 47. Numărul de candidați la examenul de titularizare care se regăsesc cu statut de absolvent în RMU	57
Tabelul 48. Distribuția candidaților pe nivele de studii.....	58
Tabelul 49. Distribuția candidaților pe sexe.....	58
Tabelul 50 - Distribuția candidaților pe sexe și nivele de studii.....	59
Tabelul 51. Distribuția candidaților pe grupe de vârste.....	59
Tabelul 52. Distribuția candidaților pe sexe și grupe de vârste.	60
Tabelul 53. Distribuția candidaților în funcție de statutul anterior.	60
Tabelul 54. Rezultatele la examenul de titularizare.....	61

Tabelul 55. Media la examenul de titularizare, pe nivele de educație și pe ani.	62
Tabelul 56. Distribuția pe universități a absolvenților de studii universitare de licență înscriși la examenul de titularizare în anul absolvirii (2018-2021).	62
Tabelul 57. Performanțele medii la titularizare ale absolvenților pe instituții de învățământ superior (formare inițială).	63
Tabelul 58. Tabel de contingență privind succesul la examenul de titularizare pe sexe.	64
Tabelul 59. Tabel de contingență privind succesul la examenul de titularizare pe nivele de studii.	65
Tabelul 60. Tabel de contingență privind succesul la examenul de titularizare în funcție de profilul liceului absolvit.	66
Tabelul 61. Tabel de contingență privind succesul la examenul de titularizare în funcție de statutul anterior al candidaților.	67
Tabelul 62. Matrice de corelații Pearson între nota la examenul scris și performanța academică anterioară.	68
Tabelul 63. Corelații parțiale între nota la examenul scris și performanța academică anterioară.	68
Tabelul 64. Distribuția, pe programe de studii, a studenților înmatriculați la masterat didactic cu finanțare de la buget, în anul I de studii, promoția 2020-2022.	70
Tabelul 65. Distribuția, pe programe de studii, a studenților înmatriculați la masterat didactic cu finanțare de la buget, în anul II de studii, promoția 2020-2022.	70
Tabelul 66. Distribuția pe sexe a studenților înmatriculați în anul I, la buget la studii de master didactic.	71
Tabelul 67. Mediile notelor la finalizarea programelor de studii de masterat didactic, pe universități.	71
Tabelul 68. Medii ale notelor la finalizarea programelor de studii de masterat didactic, pe programe de studiu.	71
Tabelul 69. Estimare a șanselor de succes ale absolvenților de masterat didactic la examenul de titularizare	72
Tabel 70 - Distribuția pe universități a șanselor de succes ale absolvenților de masterat didactic.	73
Tabel 71. Eșantion persoane intervievate în perioada iulie-decembrie 2022.	78
Tabel 72. Frecvență recomandări la nivel național sau la nivel de universitate.	93

11. Lista figurilor

Figura 1. Evoluția numărului de studenți înmatriculați la programele de formare psihopedagogică nivel I, în perioada 2017/2018-2021/2022.	14
Figura 2. Proportia studenților înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel I din totalul studenților, în perioada 2017/2018-2021/2022.	14
Figura 3. Evoluția numărului de studenți înmatriculați în primul an de studiu la programele de formare psihopedagogică de nivel I, în perioada 2017/2018-2021/2022.	15
Figură 4. Proportia studenților aflați în primul an de studiu care optează și pentru înscrierea la un program de formare psihopedagogică de nivel I, în perioada 2017/2018-2021/2022.	15
Figura 5. Distribuția studenților înmatriculați la programele de formare psihopedagogică de nivel I pe ani de studiu, în perioada 2017/2018-2021/2022.	16
Figura 6. Evoluția locurilor la programe de formare psihopedagogică de nivel I cu finanțare de la bugetul de stat, respectiv în regim cu taxă, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.	17
Figură 7. Domeniul de fundamental urmat de studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică, în anii universitari 2017/2018 – 2021/2022.	18
Figura 8. Evoluția numărului de studenți de nivel masteral înscriși la programele de formare psihopedagogică de nivel II, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.	20
Figura 9. Proportia masteranzilor care au optat și pentru înscrierea la un program de formare psihopedagogică de nivel II, în perioada 2017/2018-2021/2022.	20
Figura 10. Distribuția studenților masteranzi înscriși la programele de formare psihopedagogică nivel II pe ani de studiu, în perioada 2017/2018-2021/2022.	21
Figura 11. Evoluția locurilor la programe de formare psihopedagogică de nivel II cu finanțare de la bugetul de stat și în regim cu taxă, în perioada 2017/2018 – 2021/2022.	22
Figură 12. Domeniul de fundamental urmat de studenții înscriși la programele de formare psihopedagogică, în anii universitari 2017/2018 – 2021/2022.	24
Figura 13. Evoluția numărului de absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II, în perioada 2017/2018 – 2020/2021.	26
Figura 14. Evoluția proporției absolvenților programelor de formare de nivel I și II din numărul total al absolvenților, în perioada 2017/2018 – 2020/2021.	26
Figura 15. Domeniul de studiu fundamental urmat de studenții și absolvenți ai programelor de formare psihopedagogică de nivel I și II, în anii universitari 2017/2018 – 2020/2021.	28
Figură 16. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de mediul de rezidență al domiciliului.	43
Figură 17. Distribuția numerică și procentuală a studenților la masteratul didactic înscriși în anul I, în funcție de mediul de rezidență (domiciliu) și instituția de învățământ superior.	45
Figură 18. Diagramă boxplot reprezentând distribuția vârstei studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de filiera liceală absolvită.	45
Figură 19. Diagramă boxplot reprezentând numărul de ani trecuți de la absolvirea examenului de Bacalaureat a studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de filiera liceală absolvită.	46
Figură 20. Diagramă boxplot reprezentând media examenului de Bacalaureat a studenților înscriși în anul I, masterat didactic, în funcție de filiera liceală absolvită.	46
Figură 21. Diagramă boxplot reprezentând vârsta medie a studenților înscriși în anul I, masterat didactic, indiferent de cohortă, în funcție de forma de finanțare.	49
Figura 22. Distribuția pe ani a rezultatelor la titularizare.	61
Figură 23 Răspunsuri IC7 Viitor absolvenți/ studenți.	91

Figură 24 Nivel încadrare intervievați ce sunt deja profesori.92

12. Bibliografie

Comisia Europeană, (2019). Monitorul educației și formării 2019, https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/et-monitor-report-2019-romania_ro.pdf

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH (2016). Planning Policy Impact Assessments and Choosing the Right Methods: Manual for Development Practitioners, Eschborn, 2016.

Fartușnic, Ciprian; Apostu, Otilia; Balica, Magdalena; Florian, Bogdan; Horga, Irina; Novak, Cornelia; Voinea, Lucian (2015), Analiza sistemului de învățământ preuniversitar din România din perspectiva unor indicatori statistici. Politici educaționale bazate pe date. București, Editura Universitară.

Federația Coaliția pentru Educație (2016), Masterat didactic sau modul psihopedagogic (I+II): ce tip de formare inițială va crește calitatea în sistemul de învățământ din România?, https://www.presidency.ro/files/userfiles/Raport_audiere_public_Coalitia_pentru_Educatie.pdf

Gertler, Paul J.; Martinez, Sebastian; Premand, Patrick; Rawlings, Laura B.; Vermeersch, Imas, Linda G. M. și Ray C. Rist. 2009. The Road to Results: Designing and Conducting Effective Development Evaluations. Washington, DC: World Bank.

Alexe-Coteț, Daniela; Păunescu, Mihai; Hâj, Cezar Mihai (2022). Abandonul în învățământul superior românesc. Definiție, măsurare, interpretare. București: UEFISCDI Publishing House.

Ministerul Educației (2021), Mobilitatea personalului didactic din învățământul preuniversitar – Titularizare, https://www.edu.ro/sites/default/files/2021-08-03-Dosar%20de%20presa_note_finale_titularizare.pdf

Ordin MEC nr. 4524/2020 din 12 iunie 2020 privind înființarea și organizarea programelor universitare de master didactic, https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/OMEC%204524_2020.pdf

Ordinul MECTS nr. 3841 din 26 aprilie 2012 pentru aprobarea condițiilor privind organizarea masterului didactic, <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ordin%203841-2012.pdf>

Ordinul MEN nr. 3.850 din 2 mai 2017 pentru aprobarea Metodologiei-cadru de organizare a programelor de formare psihopedagogică prin departamentele de specialitate din cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică, Art. 6 alin. (3)

Ordonanță de Urgență nr.92 din 18 decembrie 2012 privind luarea unor măsuri în domeniul învățământului și cercetării, precum și în ceea ce privește plata sumelor prevăzute în hotărâri judecătorești devenite executorii în perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2013;

Ordonanța de Urgență nr. 49/2014 privind instituirea unor măsuri în domeniul educației, cercetării științifice și pentru modificarea unor acte normative

PROIECT COFINANȚAT DIN FONDUL SOCIAL EUROPEAN PRIN
PROGRAMUL OPERAȚIONAL CAPITAL UMAN 2014- 2020

CONȚINUTUL ACESTUI MATERIAL NU REPREZINTĂ ÎN MOD
OBLIGATORIU POZIȚIA OFICIALĂ A UNIUNII EUROPENE SAU A
GUVERNULUI ROMÂNIEI.

SEPTEMBRIE, 2023

ISBN: 978-606-95687-0-5

